

**EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**DEĞİŞEN PARADİGMALAR EKSENİNDE
GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMININ
LİSANS VE LİSANSÜSTÜ EĞİTİM PROGRAMLARINA
YANSIMALARI**

Doktora Tezi

Selma KARAAHMET BALCI

Danışman:

Doç. Dr. Ali TOMAK

Samsun, 2016

**EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**DEĞİŞEN PARADİGMALAR EKSENİNDE
GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMININ
LİSANS VE LİSANSÜSTÜ EĞİTİM PROGRAMLARINA
YANSIMALARI**

Doktora Tezi

Selma KARAAHMET BALCI

Danışman:

Doç. Dr. Ali TOMAK

Samsun, 2016

oğlum Emir Tuna'ya

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım doktora tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davranıldığını taahhüt ederim.

01/08/2016

Selma KARAAHMET BALCI

KABUL VE ONAY

Selma KARAAHMET BALCI tarafından hazırlanan “Değişen Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları” başlıklı bu çalışma, 01 / 08/ 2016 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda, oybirliğiyle başarılı bulunarak jürimiz tarafından Doktora Çalışması olarak kabul edilmiştir.

Başkan : İmza

.....

Üye :

.....

Üye :

.....

Üye :

.....

Üye :

.....

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../2016

Enstitü Müdürü

ÖZET

DEĞİŞEN PARADİGMALAR EKSENİNDE GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMININ LİSANS VE LİSANSÜSTÜ EĞİTİM PROGRAMLARINA YANSIMALARI

Selma KARAAHMET BALCI

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora, Ağustos/2016

Danışman: Doç. Dr. Ali TOMAK

‘Değişen Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans Ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları’ adlı bu çalışma; hem nicel hem de nitel yöntemlerin birlikte kullanılması ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında görsel iletişim/grafik tasarım alanında eğitim veren fakülte ve bölümler incelenmiş ayrıca bu bölümlerde görev yapan öğretim elemanlarına uygulanan bir anket ile alan hakkındaki fikirleri saptanmaya çalışılmıştır.

Elde edilen bulguların da değerlendirilmesi ile amaçlanan sonuç hakkında yorumların yapıldığı bu çalışma ‘grafik tasarım’ kavramı ile ‘görsel iletişim tasarımı’ kavramı arasındaki terminoloji sorununu derinlemesine incelemesi bakımından önem taşımaktadır.

Grafik tasarım kavramının tanım ve içerik olarak yeniden ele alınması gerekliliğini savunan bu çalışma ile alan adı için gerekli olan değişimin zorunlu bir olgu olarak incelenmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Alan adında oluşan bu değişim görsel iletişim/grafik tasarım eğitimi açısından bakıldığında da bir karışıklık ortamı gözlemlenmiştir. İçerik olarak benzerlik göstermesine rağmen görsel iletişim/grafik tasarım eğitiminin üniversitelerin birçoğunda farklı fakülte ve bölümlerde farklı adlandırmalarla verilmesi bu çalışmanın temel problemleri arasında bulunmaktadır.

20. yüzyılın başında Avrupa sanat ve tasarımını yönlendiren modern sanat hareketlerinin etkisi ile grafik tasarım kavramı ve işlevi de zaman içerisinde değişime uğramaya başlamıştır. Bu yüzyılın ilk yıllarından itibaren insan yaşantısı sosyal, politik, kültürel ve ekonomik anlamda büyük değişimlere uğramış gelişen teknolojinin ve endüstri devriminin etkisi ile görsel iletişim tasarımı kitle iletişiminin en güçlü unsuru haline gelmiştir.

Teknolojik, ekonomik ve ekolojik alanlarda oluşan gelişmeler sanat ve tasarımda da paradigma değişikliklerini beraberinde getirmiştir. Bu yeni paradigmlar ekseninde gelişimini sũrdũrerek varlığını koruyan gũrsel iletişim tasarımı ve bu alanda ulusal ve uluslararası dũzeyde verilen eğitimin bir analizi olarak da bu tez çalışması önem taşımaktadır.

Anahtar Szcũkler: Görsel iletişim tasarımı, grafik tasarım, grafik tasarım eğitimi.

ABSTRACT

REFLECTIONS OF VISUAL COMMUNICATION DESIGN TO THE UNDERGRADUATE AND POST GRADUATE EDUCATION ON THE AXIS OF CHANGING PARADIGMS

Selma KARAAHMET BALCI

Ondokuz Mayıs University, Institute of Educational Sciences

Department of Fine Arts Education, Ph.D, August/2016

Supervisor: Ass. Prof. Ali TOMAK

This study called as “Reflections of Visual Communication Design to the Undergraduate and Post Graduate Education on the Axis of Changing Paradigms” is carried out along with using both quantitative and qualitative methods. Within the scope of this study, the faculties and departments which give education in the fields of visual communication and graphic design as well as the opinions of the instructors are tried to be detected with a questionnaire by conducting them.

This study in which there are reviews about the intended result with the evaluation of the findings obtained, has an importance in terms of examining in depth the terminology problem between the concept of graphic design and visual communication design.

It has been pointed out that the necessity of examining the change, essential for the name of the department, as a mandatory case along with this study which advocates the necessity of rehashing the concept of graphic design as a definition and content. This change in the name of the field is observed a turmoil in terms of also visual communication and graphic design education. In spite of showing similarities in term of the content, nominating the visual communication and graphic design education under the diverse names in the different departments and faculties of the several universities is among the fundamental problems of this study.

At the beginning of the twentieth century, along with the impact of the modern art movements which leads the European art and design, the concept and function of the graphic design also have begun to change in time. Since the first years of this century, human life has undergone major changes in social, political, cultural and economic aspects and visual communication design with the influence of

changing technology and industrial revolution has become the most powerful element of the mass media.

Advances in the field of technology, economy and ecology have brought the paradigm changes also in art and design. Visual communication design, which survives by continuing its development on the axis of these new paradigms, and this dissertation study, which is an also analysis of the education in the national and international levels, are all important.

Key Words: visual communication design, graphic design, graphic design education

TEŞEKKÜR

Doktora tezimi hazırlama sürecinde, öncelikle bilgi, deneyim, zaman ve emeğini benimle paylaşan, çalışmamın başından sonuna tüm süreçlerinde desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli tez danışmanım, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü öğretim üyesi Sayın Doç. Dr. Ali Tomak'a içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışma sürecinin her aşamasına tanıklık eden, değerli fikirleriyle araştırmama ışık tutan değerli hocalarım Ordu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi dekanı Prof. Dr. Ata Yakup Kaptan'a ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Murat Gökalp'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırma kapsamında uygulanan anketin çözümlenmesi için SPSS yazılımının kullanılması ve elde edilen verilerin bulgulara dönüştürülmesinde büyük bir zahmet ve sabırla bana destek olan değerli arkadaşım Arş. Gör. Faruk Malbeği'ne, tezimin biçimsel yapısını oluşturmamda yardımcı olan sevgili yeğenim Eyüp Can Akman'a değerli katkılarından ötürü teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırmanın evrenini oluşturan grafik/görsel iletişim tasarımı bölümleri öğretim elemanlarına çalışmanın temel taşlarından birisi olan anketin uygulama sürecinde zaman ayırdıkları ve ilgili maddeleri cevapladıkları için teşekkürlerimi sunuyorum.

Uzun bir yolculuk olan öğrenim hayatımın ilk gününden bu yana emeklerini hiçbir zaman esirgemeyen ve her zaman yanımda olan sevgili annem, babam ve kardeşlerime, doktora tezimin en yoğun dönemlerinde beni hiç yalnız bırakmayan, sabırla destekleyen sevgili eşim İbrahim Balcı'ya sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Selma KARAAHMET BALCI

İÇİNDEKİLER

Sayfa no:

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	i
KABUL VE ONAY	ii
TÜRKÇE ÖZET	iii
İNGİLİZCE ÖZET	v
TEŞEKKÜR	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLO CETVELİ	xii
ŞEKİL CETVELİ	xv

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1.Problem	03
1.2.Alt Problemler	05
1.3.Araştırmanın Amacı	06
1.4.Araştırmanın Önemi	06
1.5.Sayıtlar	07
1.6. Sınırlılıklar	07

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. PARADİGMALAR

2.1.1. Paradigma	08
2.1.2. Paradigmaların Değişimine Neden Olan Etkenler	09

2.2. GRAFİK TASARIM TARİHİNDE DEĞİŞEN PARADİGMALAR

2.2.1. Grafik Tasarım Tarihçesi	10
2.2.2. Grafik Tasarım Alanında Açığa Çıkan Paradigmalar	14
2.2.2.1. Bauhaus Ekolü	14

2.2.2.2. İsviçre Tasarım Okulu	16
2.2.2.3. 20.yy Modern Sanat Hareketleri	17
2.2.2.3.1. Kübizm.....	18
2.2.2.3.2. Fütürizm	19
2.2.2.3.3. Dadaizm	20
2.2.2.3.4. Sürrealizm	21
2.2.2.4. Modernizm ve Yeni Tipografi	22
2.2.2.5. Tipografik Ekpresyonizm	24
2.2.2.6. Güncel Grafik Tasarım Eğilimlerinden Bazıları	25
2.2.2.7. Postmodernizm ve Tüketim Kültürü, Tüketim Estetiği	26
2.2.2.8. Görsel İletişim Tasarımı Adlandırmasının Gerekliliği	29

2.3. LİSANS VE LİSANSÜSTÜ DÜZEYDE GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI EĞİTİMİ

2.3.1. 20. Yüzyıldan Bugüne Görsel İletişim Tasarımı Eğitimde Değişkenler.....	32
2.3.2. Görsel İletişim Tasarımı Alanında Ulusal Düzeyde Lisans ve Lisansüstü Eğitimi	34
2.3.3. Görsel İletişim Tasarımı Alanında Uluslar Arası Düzeyde Lisans ve Lisansüstü Eğitimi	36
2.3.4. Değişen Paradigmaların Günümüzün ve Geleceğin Görsel İletişim Tasarımına Yansımaları	37

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	41
3.2. Evren ve Örneklem	42
3.3. Veri Toplama Yöntemi	42
3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	43

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine ilişkin Bulgu ve Yorumlar.....	44
4.1.1. Türkiye’de Bulunan Üniversitelerin Görsel İletişim Tasarımı Bölümlerine İlişkin Sayısal Veriler ve Ders Kataloglarının Analizi	44
4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine ilişkin Bulgu ve Yorumlar	54
4.2.1. Araştırmanın Evrenini Oluşturan on 18 Üniversitenin Fakülte Ve Bölüm Adlandırmalarındaki Çeşitlilik	54
4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine ilişkin Bulgu ve Yorumlar	55
4.3.1. Araştırmanın Evrenini Oluşturan 18 Üniversitede İlgili Bölümlerde Yürütülen Dersler	55
4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine ilişkin Bulgu ve Yorumlar	77
4.4.1. Uluslararası Bazı Üniversitelerin Görsel İletişim Tasarımı Bölümlerine İlişkin Sayısal Veriler	77
4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine ilişkin Bulgu ve Yorumlar	80
4.5.1. Yurtdışında Seçilmiş Bazı Üniversiteler ve Bu Üniversitelerin İlgili Bölümlerinde Yürütülen Dersler	80
4.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	90
4.6.1. Görsel İletişim Tasarımı ve Grafik Tasarımı Derslerini Yürüten Öğretim Elemanlarına Uygulanan Anket katılımcıları arasında oluşan değişkenlerin dağılımı	90
4.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine ilişkin Bulgu ve Yorum.....	94
4.7.1. Görsel İletişim Tasarımı ve Grafik Tasarımı Derslerini Yürüten Öğretim Elemanlarının görsel iletişim / grafik tasarım eğitimi hakkındaki fikirleri	94
4.8. Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine ilişkin Bulgu ve Yorumlar	101
4.8.1. Değişkenlere Göre Anlamlı Farklılıklar Gösteren Maddelerin Analizleri .	101
4.8.1.1. Yaş Değişkeni	101
4.8.1.2. Ünvan Değişkeni	105

4.8.1.3. Hizmet Süresi Değişkeni	107
4.8.1.4. Fakülte Değişkeni	110
4.8.1.5. Bölüm Değişkeni	113

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ

SONUÇ	114
KAYNAKÇA	117
EKLER	126
ÖZGEÇMİŞ	144

TABLO CETVELİ

Tablo 1: Türkiye’de bulunan üniversitelerin tamamında ilgili fakülte ve bölümlerin bulunup bulunmadıklarını ve ne şekilde adlandırıldıklarını gösteren tablo

Tablo 2: Türkiye’de bulunan üniversitelerin tamamında ilgili fakülte ve bölümlerin dağılımını gösteren tablo

Tablo 3: Türkiye genelinde araştırmaya konu olan üniversitelerin fakülte ve bölüm bazında dağılımları

Tablo 4. Yeditepe Üniversitesi’nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 5. Sakarya Üniversitesi’nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 6. Sabancı Üniversitesi’nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 7. Ondokuz Mayıs Üniversitesi’nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 8. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi’nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 9. Mimar Sinan Üniversitesi’nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 10. Marmara Üniversitesi’nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 11. Maltepe Üniversitesi’nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 12. Kadir Has Üniversitesi’nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 13. Işık Üniversitesi’nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 14. Hacettepe Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 15. Gazi Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 16. Dokuz Eylül Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 17. Doğuş Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 18. Beykent Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 19. Anadolu Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 20. Akdeniz Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

Tablo 21. Domus Dergisinin, 2015 yılında yayınladığı "Avrupa'nın En İyi 50 Tasarım Okulu " listesi

Tablo 22. Nuova Accademia di Belle Arti 'de bulunan Graphic Design & Art Direction bölümünde okutulan dersler

Tablo 23. Rhode Island School of Design'da bulunan Graphic Design bölümünde okutulan dersler

Tablo 24. Yale University'de bulunan Graphic Design bölümünde okutulan dersler

Tablo 25. Edinburgh College Of Art'da bulunan Graphic Design bölümünde okutulan dersler

Tablo 26. The University of Applied Sciences and Arts Northwestern Switzerland FHNW' da bulunan Visual Communication bölümünde okutulan dersler

Tablo 27. National Taiwan University of Art'da bulunan Visual Communication Design bölümünde okutulan dersler

Tablo 28. Santa Fe University of Art and Design'da bulunan Graphic Design bölümünde okutulan dersler

Tablo 29. Geneva University of Art and Design'da bulunan Communication visuelle bölümünde okutulan dersler

Tablo 30. Aalto University’da bulunan Visual Communication Design bölümünde okutulan dersler

Tablo 31. University of Leeds’de bulunan Graphic and Communication Design bölümünde okutulan dersler

Tablo 32. Anketi Uygulayan Öğretim Elemanlarının Yaş Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Tablo 33. Anketi Uygulayan Öğretim Elemanlarının Ünvan Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Tablo 34. Anketi Uygulayan Öğretim Elemanlarının Kıdem Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Tablo 35. Anketi Uygulayan Öğretim Elemanlarının Hizmet Süresi Değişkenine Göre **Tablo 36.** Anketi Uygulayan Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları Fakülte Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Tablo 37. Anketi Uygulayan Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları Bölüm Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Tablo 38: Madde Frekansları (katılımcıların yanıtlarını gösteren tablo)

Tablo 39: Yaş Değişkeniyle Madde 1’e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

Tablo 40: Yaş Değişkeniyle Madde 2’ye Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

Tablo 41: Yaş Değişkeniyle Madde 13’e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

Tablo 42: Yaş Değişkeniyle Madde 15’e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

Tablo 43: Ünvan Değişkeniyle Madde 14’e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

Tablo 44: Ünvan Değişkeniyle Madde 15’e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

Tablo 45: Hizmet Süresi Değişkeniyle Madde 1’e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

Tablo 46: Hizmet Süresi Değişkeniyle Madde 13’e Verilen Cevaplar Arasındaki

Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

Tablo 47: Hizmet Süresi Değişkeniyle Madde 22'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

Tablo 48: Fakülte Değişkeniyle Madde 4'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

Tablo 49: Fakülte Değişkeniyle Madde 5'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

Tablo 50: Fakülte Değişkeniyle Madde 23'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

Tablo 51: Bölüm Değişkeniyle Madde 23'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

ŞEKİL CETVELİ

Şekil 1: Grafik Tasarım Tarihinde Öne Çıkan Kronolojik Dizin

Şekil 2: Türkiye'de bulunan üniversitelerin tamamında ilgili fakülte ve bölümlerin dağılımını gösteren pasta grafiği

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Kitle iletişiminin hızlı bir yükselişte olduğu 19. Yüzyılın sonu ile 20. Yüzyılın başlarına denk gelen süreçte görsel anlatım dili olarak grafik tasarım, başlıca iletişim unsuru haline gelmiştir. Tasarım tarihinin önde gelen isimlerinden biri olan ve sanat felsefesinin bir gereği olarak, sosyal adaletle ilgilenen Ruskin'in estetik felsefesi ve sosyal bilincinin sentezini benimseyen William Morris'in 19. yüzyılın sonuna doğru, endüstri devriminin, sosyal, ahlaksal ve sanatsal karmaşasına karşı çıkış olarak Arts and Crafts (Sanatlar ve El Sanatları) hareketini başlatmasıyla da estetik ve işlev bir araya getirilmiştir.

20. yüzyılın başında Avrupa sanat ve tasarımını yönlendiren modern sanat hareketlerinin etkisi ile grafik tasarım kavramı ve işlevi de zaman içerisinde değişime uğramaya başlamıştır. Bu yüzyılın ilk yıllarında insan yaşantısı sosyal, politik, kültürel ve ekonomik anlamda büyük bir kaosa sürüklenmiştir. Bu ortama tepki olarak bir dizi sanat hareketi öncü sanatçılar tarafından manifestolar aracılığıyla duyurulmuş ve mevcut sanat ve tasarım süreçlerini etkilemiştir.

Özellikle 1930'lu yıllardan itibaren endüstriyel bir dünya için geliştirilen yeni dünya görüşünün ifade aracı olarak grafik tasarım ve tipografi ağırlık kazanmaya başlamıştır.

20 yıllık bu yenilikler döneminde, sanatçı, filozof, şair ve yazarlar beraberce, grafik tasarım için tamamıyla yeni bir görsel dil yaratmışlardır. Modern sanat hareketlerinin bazıları; Fovizm ve Alman Dışavurumculuğu, grafik tasarıma pek etki etmemekle beraber, bazıları da; Kübizm, Dada, Sürrealizm, De Stijl, Suprematizm ve Konstruktivizm grafik dilin biçimini ve çağımızdaki görsel iletişimi doğrudan etkilemişlerdir (Bektaş, 1991, s. 39).

Çağımızda varlığını sürdüren görsel iletişim dilinin değişmesine etki eden farklılaşan paradigmalardır. Paradigmanın bilimsel sorgulamanın temeli olduğunu savunan Kuhn'a göre "Bir konuda zihinsel veya kavramsal modele sahip olmak demek o konuda bir paradigmaya sahip olmak demektir. Bilim adamlarının hangi

deneyleri nasıl yapacaklarını, hangi sorunları öncelikli kabul edeceklerini, hangi soruları soracaklarını belirleyen şey sahip oldukları paradigmalardır” (Güneş, 2003). Bu bağlamda değerlendirildiğinde grafik tasarım alanındaki paradigmalardan farklılaşması aslında 1930’lu tarihlerden başlayarak yaklaşık 1980’li yıllara kadar, kitlelerle görsel iletişim açısından yeterli olabilen bir sistem halinde iken; sosyolojik, ekonomik, teknolojik, kültürel, ekolojik, eğitim vb. etmenler nedeniyle olmuştur.

Grafik tasarım kavram ve içerik olarak yeniden tanımlanması ve yapılandırılması zorunlu bir olgu olmaya başlamıştır. Grafik tasarım yerine görsel iletişim tasarımı adlandırmasının kullanılması uygun bulunmuştur. Görsel iletişim tasarımı bir ürün, hizmet, fikir ya da kuruluşa ilişkin planlanmış pazarlama amaçları ve stratejileri doğrultusunda bilgi iletimini daha önceden belirlenmiş bir hedef kitleye iletmek amacıyla iki ya da üç boyutlu yüzeyler üzerinde ve tüm dijital ortamlarda yazı ve görüntü öğelerinin organize edilerek görselleştirilmesini ve çeşitli medya araçları ile iletimini içeren yaratıcı bir süreci kapsamaktadır.

ICOGRADA (Grafik Tasarım Dernekleri Uluslararası Konseyi) 2000 yılında Seul’de yayınladığı manifestosunda grafik tasarım teriminin görsel iletişim tasarımı olarak kullanılması konusunda bilgilendirmeler yapmış ve gereken değişiklikleri ifade etmiştir.

“Grafik tasarım” terimi teknolojik olarak yetersiz kalmaktadır. Görsel iletişim tasarımı terimi yapılan işi daha iyi ifade etmektedir. Görsel iletişim tasarımı, birçok disipline ait terminolojiyi ve yaklaşımı, çok katmanlı ve derinlemesine bir yeterlilikle birleştiren bir meslek haline gelmiştir. Disiplinler arasındaki sınır giderek daha akışkan bir yapıya bürünmektedir (www.icograda.org, 2000).

ICOGRADA’nın açıkladığı değişimlere bağlı olarak tasarımcıdan beklentiler de farklılaşmıştır. Postmodernizm ile birlikte fikirlerin ve çizgilerin esnemesiyle grafik tasarım kavramı artık tam manasıyla işlevini ifade edemeyecek hale gelmiştir. Bu durumun sonucunda ise öncelikle bu alanın adının değişikliği gündeme gelmiştir, iletişim tasarımı, görsel iletişim tasarımı gibi değişik adlandırmalar ile arayışlar başlamıştır.

Tüm bu arayışlar eşliğinde grafik tasarım eğitimi de değişime gitmelidir. “Görsel iletişim tasarımının ve tasarım eğitiminin yapısı, tasarımcının kimliği, toplumsal, ekonomik, kültürel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak sürekli değişiyor” (www.icograda.org, 2011). ICOGRADA’nın (Grafik Tasarım Dernekleri Uluslararası Konseyi) Dünya İletişim Tasarımı Günü olarak kutlanan 27 Nisan’da

yayınladığı manifestolarda değişen paradigmaları ve bu değişime zorlayan etmenleri incelemiş ve açıklamıştır.

Tüm dünyada ‘grafik tasarım’ teriminin yapılan gerçek işi artık karşılamadığı düşüncesi gündeme gelmiş ve bunun yerine ‘görsel iletişim tasarımı’ kavramının gerekliliği tartışılmıştır. Ancak ICOGRADA 2011 yılında yayınladığı manifestosu ile görsel iletişim tasarımı teriminin yerine iletişim tasarımı teriminin kullanılmasını önererek kavramın içeriğini genişletmiştir.

İletişim tasarımı, entelektüel, yaratıcı, stratejik, idari ve teknik bir faaliyettir. Temel olarak iletim sorunlarına görsel çözümler sağlamaya dayalıdır. İletişim tasarımı, başka disiplinlerden kaynaklanan ifade şekillerinin ve yaklaşımların çok boyutlu ve karışık bir görsel kabiliyet içerisinde giderek daha çok birleştiği bir meslek haline gelmiştir (www.icograda.org, 2011).

İletişim tasarımının ve iletişim tasarımcısının rolünün tanımı, biçimin güçlenmesi ile birlikte değişime zorlanmıştır. Değişime zorlayan koşullar ve zorluklar toplumsal, kültürel, teknolojik, çevresel ve ekonomik alanlarda meydana gelmiştir. Değişen paradigmaların görsel iletişim tasarımlarını ve eğitim süreçlerini de derinden etkilemesi kaçınılmaz durumdadır.

1.1. Problem

Yükseköğretim Kurumu’na bağlı çeşitli devlet ve vakıf üniversitelerinde sürdürülen görsel iletişim tasarımı eğitimiyle dersler, fakülteden fakülteye, bölümden bölüme farklılık göstermektedir. Bu dersler hem adlandırmalar açısından farklılık göstermekte hem de içerikleri bakımından tutarsızlık sergilemektedirler. Güzel sanatlar fakülteleri, güzel sanatlar ve tasarım fakülteleri, güzel sanatlar tasarım ve mimarlık fakülteleri, sanat ve tasarım fakülteleri ya da iletişim fakültelerinde; grafik tasarım, grafik sanatlar, iletişim tasarımı, görsel iletişim tasarımı gibi adlandırmalar eşliğinde bölümler bulunmaktadır. Diğer taraftan yeni açılan bazı fakültelerde ise hala bazı bölümler grafik tasarım ya da grafik adı altında eğitim vermektedir. Fakülte adlandırmalarında bölümlerde görev alan öğretim elemanlarının uzmanlık alanlarında sınırları belirleyen unsurlardan birisidir.

Entellektüel duyarlılığa sahip çok yönlü becerileri olan bir görsel iletişim tasarımcısı yetiştirmek üzere üniversitelerde verilen tasarım eğitim programlarının da revize edilmesi söz konusudur. Görsel iletişim tasarım eğitimi ülkemizde yaklaşık 80

üniversitede farklı fakülte ve bölüm adları altında verilmektedir. Ancak bu üniversitelerin eğitim politikaları değişen paradigmalara ne derecede uyum sağlamaktadır? Çok yönlü, donanımlı, duyarlı, alanıyla ilgili görsel iletişime yönelik çeşitli ortamlarda karşılaştığı problemleri tespit edebilen ve onlara içeriğe, hedef kitesine ve evrensel normlara uygun yaratıcı, işlevsel ve çevreci çözümler üretebilen görsel iletişim tasarımcılar yetiştirebilmek için akademik düzeyde eğitim veren tüm üniversitelerin öğretim programlarında, bölüm adları, ders adları ve içeriklerinde ciddi anlamda nitelikli ve planlı çalışma süreçleri gerçekleştirilmeli ve çeşitli paylaşımlar uzlaşım aracıyla yaygınlaştırılmalıdır.

Öncelikle teknolojinin büyük etkisi ile tasarım alanında yenilikler meydana gelmiştir ve tasarım süreçlerine farklı duyular arası ifade şekilleri de dahil edilmiştir. Değişen paradigmalara etkisi ile tasarım eğitimi farklı bir boyut kazanmalıdır. Bu değişime zorlayan ekonomik, ekolojik, kültürel, teknolojik etmenler söz konusu olduğundan üniversitelerde sürdürülen lisans ve lisansüstü eğitiminde bölüm ve ders adları, içerikleri, derslerin yürütülme yöntemleri yaklaşık üç yılda bir gözden geçirilmeli, yeniden yapılandırılmalıdır. Ancak bu yapılandırılmalar sonucunda çağının gereksinimlerine cevap verebilen tasarımcılar yetiştirilebilecektir.

Görsel iletişim tasarımında 19. yüzyılın sonlarından itibaren meydana gelen estetik kaygı ile birlikte grafik tasarım olgusu işlevini değiştirmiştir. “Grafik tasarım tanıtımını yaptığı üründen çok daha değerli hale gelmiştir” (Berman, 2009, s. 85). Bu yüzden tasarımcı artık ürün tanıtımcısı olmanın ötesinde bir misyon ile çalışmaktadır. Tasarımcı kullandığı yöntem ve seçtiği görsel dil ile kitle iletişiminde büyük role sahiptir. “Görsel okuryazarlık, görsel mesajları okuyabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Farklı dillerin kültürel içerikten aşırı derecede etkilenmesi gibi” (Young, 2003, s. 37). Dolayısıyla artık görsel iletişim tasarımcısının evrensel bir görsel dili kullanabilmesi ile birlikte kültürel farklılıklarında bilincinde olması gerekmektedir. Çevresel koşulların farkındalığını yaşayan, kültürel çeşitliliklerin getirilerinden haberdar olan iyi bir görsel iletişim tasarımcı için eğitim ortamı oldukça önem kazanmıştır.

Tanıtım ilanı hazırlamak gibi yalın amaçlarla ilk kez Almanya’da doğan grafik tasarım terimi sanayileşmenin etkisi ile yaygınlaşmış ardından sanatsal güdülenmelerle devam etmiş ve bir devingenlik kazanmıştır. “Tasarım yapmak artık günümüzde aşırı rekabet gerektiren bir yapıda, hatta o kadar ki, aslında birçok grafik

tasarımcısı bu şekilde korkutularak çekingen ve uysal hale getirilmiştir” (Shaughnessy, 2005, s. 13). İletişim tasarımcılar üzerinde oluşan bu kavram karmaşası ve görev tanımlamasından kaynaklanan baskıyı ortadan kaldırmak için yeni paradigmlar ile paralel ve beklentileri karşılayabilecek eğitim metodolojilerini oluşturmak gerekmektedir. “Daha kapsamlı teknikler ve metodolojiler şüphesiz gereklidir. Özellikle sistematik yaklaşımlar önemlidir. Fakat araçlar daha güçlü olmaya başladığından, tasarım deneyimleri ile ilgili bilgilendirme prensiplerinin önemli sorularını yükseltmek gündeme gelmeye başlamıştır” (Heskett, 2002, s. 130). Güçlenen materyal desteğinin güdümlü grafik tasarımcılıktan bilgi işlem devrine geçilmesi şeklinde özetlenebilecek olan bu fikir ile tasarımcıların yeni teknik ve metodolojileri kullanırken yaratıcılıklarını doğru yönde kanalize edebilmeleri için iletişim tasarımı eğitiminin içeriği de bu yeni yönelimleri destekler nitelikte olması bir zorunluluk halini almıştır. “Karşılıklı faydalı iletişim ya da etkileşimin farkında olmak tasarımcılar için ayrı bir doğal kuvvettir” (Fishel, 2005, s. 182). Tasarımcı elinde bulundurduğu bu kuvvetin farkında olduğunda tasarladığı iletişim görseli ile tüm dünyaya açılacak bir kapıyı aralayabileceğini hissederek gücünü kullanabilecektir.

Türkiye’de görsel iletişim tasarımı eğitimi yurtdışı örneklerine göre bazı farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar her kültürde farklılık gösteren paradigmların eşliğinde çeşitlenmektedir. Temelde yaşanan problemlerden birisi Avrupa’yı eleştirel bir bakış açısından uzak olarak tekrar etme çabasıdır. Paradigmlar kültürden kültüre farklılık gösterdiğine göre bu farklılıklara uygun metotlar geliştirmek gerekmektedir. Görsel dil her toplumda farklı okunabilecek kadar esnekler. Her ülkenin kendi sözlü dili olduğu gibi kendisine özgü bir görsel dili de vardır. Ülkemizde bu sorunun çözülmesi için atılacak ilk adım üniversitelerde verilen lisans ve lisansüstü eğitimin topluma ve aynı zamanda Avrupa standartlarına uygun olacak şekilde yeniden yapılandırılması nasıl olmalıdır?

1.2. Alt Problemler

1. Türkiye’de bulunan üniversitelerin görsel iletişim tasarımı bölümlerine ilişkin sayısal veriler ne şekildedir?
2. Araştırmanın evrenini oluşturan 18 üniversitenin fakülte ve bölüm adlandırmalarındaki çeşitlilik ne durumdadır?

3. Araştırmanın evrenini oluşturan 18 üniversitede ilgili bölümlerde yürütülen derslerin dağılımı nasıldır?
4. Uluslararası bazı üniversitelerin görsel iletişim tasarımı bölümlerine ilişkin durum ne şekildedir?
5. Yurtdışında seçilmiş bazı üniversiteler ve bu üniversiteleri ilgili bölümlerinde yürütülen derslerin dağılımı nasıldır?
6. Görsel iletişim tasarımı ve grafik tasarımı derslerini yürüten öğretim elemanlarının görsel iletişim / grafik tasarım eğitimi hakkındaki fikirlerinin belirlendiği anket katılımcıları arasındaki değişkenlerin dağılımı nasıldır?
7. Görsel iletişim tasarımı ve grafik tasarımı derslerini yürüten öğretim elemanlarının görsel iletişim / grafik tasarım eğitimi hakkındaki fikirleri nasıldır?
8. Değişkenlere göre madde analizlerinin sonuçları nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı değişen paradigmlar bağlamında görsel iletişim tasarımının hem ulusal hem de uluslararası düzeyde lisans ve lisansüstü eğitim programlarına olası yansımalarını araştırmak ve elde edilen bulgular doğrultusunda değişimin gerekliliğini ve görsel iletişim tasarımı eğitimine kazanımlarını ortaya koymaktır. Aynı zamanda görsel iletişim tasarımında kullanılan tüm donanım ve yazılımlar, bilişim teknolojilerinin etkisiyle ortaya çıkan yeni paradigmların gündeme gelmesi sonucu tasarım eğitiminde toplumsal, kültürel, teknolojik, çevresel ve ekonomik etmenler açısından güncellemelerin görsel iletişim tasarım eğitiminin (dolayısıyla öğretim programlarının) geleceğine olan olası yansımalarını tespit etmek, açığa çıkartmak ve alan adında yaşanan terminoloji sorunu hakkında çözümler önermek bu araştırmanın amaçları arasında yer almaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Tasarım eğitimi birden çoğa eğitimden, çoktan çoğa eğitime dönüşmektedir. Dolayısıyla görsel iletişim tasarımı eğitimi yalnızca eğitim gören tasarım öğrencisini değil içinde bulunduğu toplumu da derinden etkilemektedir. Görsel iletişim tasarımı eğitimi ve mesleği, bilişim teknolojileri ve bilgilendirme ekonomisinde oluşan gelişimlerle paralellik göstermelidir. Bu hızlı gelişimin takip edilebilmesi açısından iletişim tasarımcınının eğitimi oldukça önemlidir.

Bu araştırma görsel iletişim tasarımı eğitiminde değişen paradigmalardan incelenmesi ve bu paradigmlar ile birlikte elde edilen bulgular ışığında olası yeni yöntemlere ilişkin önermelerde bulunulabilmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu vesile ile ülkemizde yoğun biçimde yaşanan bir olgu olan görsel iletişim tasarımı iyi yetişmiş tasarımcılar eşliğinde uluslararası düzeyde görsel iletişim tasarımı eğitiminde fırsat eşliğinde rekabette geride kalmayacaktır.

1.5. Sayıtlar

Türkiye’de ve yurt dışındaki farklı bölgelerden seçilen lisans ve yüksek lisans görsel iletişim tasarımı (iletişim tasarımı, grafik tasarımı) eğitimi programlarının evreni temsil ettiği ve incelenen lisans ve yüksek lisans görsel iletişim tasarımı eğitimi programlarının içeriğinin ilgili alanlarda uygulandığı varsayılmaktadır. Bunun yanı sıra geliştirilen lisans ve yüksek lisans görsel iletişim tasarımı eğitim programlarının, hazırlandığı ve uygulandığı dönem paradigmlarının yansımalarıyla ortaya çıktığı düşüncesi bu çalışmanın varsayımlarındandır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma, ülkemizdeki vakıf ve devlet üniversiteleri ile yurt dışında farklı bölgelerde bulunan üniversitelerin görsel iletişim tasarımı veya grafik tasarımı bölümleri lisans ve lisansüstü eğitim programlarının incelenebileceği düşünülen üniversitelerle sınırlıdır.

Grafik tasarımı kavramının doğuşundan bu yana çeşitli değişim ve gelişimler sonucu meydana gelen yeni paradigmlar ve bu paradigmların oluşmasına neden olan etmenler araştırmanın kapsamını belirlemiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Paradigmalar

2.1.1. Paradigma

Paradigma kavramı bir düşüncenin belirli bir dönem aralığında farklı kişilerce kabul görmesi olarak en genel şekli ile tanımlanabilir. Bu kabul gören düşünce çeşitli etmenler doğrultusunda değişim ve gelişim gösterebilir. Ayrıca bilimsel paradigmalar belli bir süre için evrensel olarak kabul edilen bilimsel olgular olarak da tanımlanabilir. Bu olguların zaman içinde yerini yeni fikirlere bırakabilmesi ve yeni olanın kabul görmesi paradigma değişikliği olarak görülür.

Paradigma kavramı bugün kullanılan ve bilimsel olarak kabul gören anlamına Thomas Kuhn ile ulaşmıştır. Kuhn'dan önce bu kavram ile ilgili Herodot, Platon, Aristoteles gibi bilim adamları da tanımlamalarda bulunmuştur. Ferdinand Saussure ise paradigmayı dilbilimde benzer öğelerin gruplandırılması şeklinde ilk kez kullanan isimdir. Ancak paradigma konusunda en belirgin bilgilendirmeyi Thomas Kuhn Bilimsel Devrimlerin Yapısı adlı kitabında yapmıştır. Bu eserinde Kuhn, bilimi farklı açılardan ele almış ve bilimsel paradigmayı ona göre tanımlamıştır. Kuhn'a göre bilim adamları içerisinde buldukları paradigma ile iş göremez konuma gelip sorularına cevap bulamadığı noktaya geldiğinde yeni bir paradigmaya ihtiyaç duyar ve bu durum bilimsel bir devrim olarak kabul edilir.

Grafik Tasarım dinamik yapısı gereği süreklilik ve değişkenlik gösteren çeşitli etmenler etrafında şekillenen bir alandır. Bu çerçeveden bakıldığında Grafik Tasarımda tarih içinde kabul görmüş her fikir bir paradigma olarak ele alınabilir. Ayrıca teknoloji ve küreselleşmenin etkileri ile Grafik Tasarımın hedefleri farklılık göstermektedir. Bu nedenle değişken ve sürekli gelişen bir olgu olan Grafik Tasarımda kabul gören ve tasarımcılar tarafından uygulanan her yeni paradigma bir diğeri geldiğinde artık geçersiz hale dönüşür.

2.1.2. Paradigmaların Değişimine Neden Olan Etkenler

Bilim insanları aracılığı ile sürekli bir yenilenme sürecinde olan paradigmalar çeşitli nedenlere bağlı olarak değişimler gösterir. Bu değişimler esnasında bilgiler birbirine paralel olarak değişebileceği gibi yeni bilginin eskisini tamamen ortadan kaldırabilmesi durumu da söz konusudur.

Kuhn'a göre Paradigma kavramı bir bilgi değişimi süreci olarak algılanabileceği gibi değişen her bilgi ve kabul görmüş fikir olarak da tanımlanabilir. Bilimsel devrim niteliğinde varsayılan paradigmalar farklı bakış açılarının ele alış biçimleri olarak kabul edilir.

Görecelilik temeli üzerine oturan bir kavram olarak paradigmaların değişimine sosyolojik, ekonomik, ekolojik, teknolojik vb. etmenler etki eder. Her toplumda farklı fikirlerin kabul görebileceği gibi evrensellik olgusunun da gölgesinde zaman zaman tüm toplumlarda benzer fikirler kabul görebilir. Grafik tasarım alanı modernizm sonrası kendisine net ve sabit bir bakış açısı bulamamış, sürekli yeniliklere ve yeni tanımlamalar eşliğinde ortaya çıkan fikirlere açık olması bakımından değişen paradigmaların ekseninde yer almıştır.

Grafik tasarım alanında açığa çıkan paradigmaların değişmesinde en büyük rolü teknoloji ve tüketim olgusu üstlenmektedir. Yazılım teknolojileri ve sosyal medyanın etkisi ile büyük bir ivme kazanan kitle iletişimine hizmet etmesi bakımından grafik tasarım olgusu yeni paradigmaların doğuşunda önemli bir etmendir. Tüketim kültüründe yaşanan değişimler, endüstri devrimi sonrası kapitalizmin ulaştığı noktada yine grafik tasarım ve özellikle reklam grafiği bulunmaktadır.

Sanatçılar ve dönemin önde gelen bilim adamları grafik tasarım alanında değişen paradigmaları belirleyen kişiler olmuşlardır. Ortaya atılan her yeni fikrin o güne kadar kabul görmüş ve var olan fikirle bağlantısı da önemlidir. Pozitif bilimlerde ve bilimsel paradigmalarda var olan bir fikri tamamen yok saymak yerine bu fikirler birliğinin üzerine yenilerini koymak esastır. "Belli bir bilimsel geleneği betimlemeye ya da incelemeye kalkışan herhangi bir kişinin, mutlaka bu tür kabul görmüş ilke ve kurallara bakması lazımdır" (Kuhn, 2014, s. 121). Bu fikre göre ele alındığında da yenilenen ve değişen paradigmaların birbirleri ile ilintili olduğu kabul edilebilir.

2.2. Grafik Tasarım Tarihinde Değişen Paradigmalar

2.2.1. Grafik Tasarım Tarihçesi

Grafik tasarım, bir ürün ya da hizmetin tanıtımının yapılabilmesi, onlarla ilgili mesajı iletebilmesi için tipografik öğeler ile fotoğraf, illüstrasyon, karikatür gibi çeşitli görsel öğelerin belirlenen işlevsel yön bilgi (brief ya da konkur) doğrultusunda tasarım ilkelerinin de dikkate alınarak kurgulaması ile ilgilidir. Ürün / hizmete ilişkin olarak gerçekleştirilen tasarımın hedef kitleye uygun medya ile aktarılabilmesine, duyurusunun ve tanıtımının yapılabilmesine kadar olan süreci kapsayan bir disiplin olarak ifade edilebilir.

Grafik tasarım ürünleri genellikle ticari olarak reklamcılığa hizmet etmiş ve bu yönüyle daha etkili bir gelişim ve değişim izlemiştir. Reklamcılığın Onsekizinci yüzyılın ortalarında bölgesel gazete ve dergilerde başladığı ve böylece 1780'lerde güçlü bir bölge basınının da gelişmesini sağladığı söylenebilir. Bu dönemlerde yani yaklaşık olarak 18.yy'ın ilk altmış yılını kapsayan bölümünde insanların evlerini ve bedenlerini süsleyebilecekleri malların ve bu malları satın alabilecekleri güçleri olduğunun benimsetilmesi için reklamcılık aracılığı ile bir tüketim devrimi yapılmıştır denilebilir. Gösterge ve sembollerin tüketim ve tüketim ile ilgili ideolojide özellikle de tüketim mallarının çeşitli türdeki reklamlarında, çok belirgin şekilde göze çarpması endüstriyel toplumlarda gösterge ve sembollerin önemini ortaya koymasından önemlidir. Bu yönüyle grafik tasarım reklam görsellerini oluşturması, tüketim algısını ve tüketim kültürünü yönetebilecek bir alan olmasından dolayı endüstriyel toplumlarda tüketim kültürünün merkezinde bulunmuştur. Tüketim olgusu çeşitli etkili reklam mecralarını kullanarak kapitalizmi çok büyük kitlelerce kabul edilebilir, geçerli ve saygın hale getirmeye yardımcı olmuştur.

“1922 yılında William Addison Dwiggins “grafik tasarım” tanımlamasını ilk kez kullanan tasarımcıdır” (Bektaş, 1991, s. 16). Bu tarihin öncesinde de görsel bir dil olarak var olan grafik tasarım, teknolojinin etkileri ile gelişimini sürdürmüş ve bu şekilde adlandırılmasına kadar olan süreçte çeşitli alanlarda faaliyet göstermiştir. Grafik tasarım I. Dünya Savaşı yıllarında özellikle İngiltere, Almanya ve Amerika'nın propaganda amaçlı afişleriyle başlamış, endüstrinin büyük katkıları sonucu ticari amaçlarla gerçekleştirilen kurumsal kimlik tasarımı gibi uygulamalarıyla varlığını devam ettirmiştir. Yeni bir endüstri ve toplum anlayışının

benimsenmesi sonucu daha büyük kitlelere ulaşılması bakımından endüstri üretimine yönelinmiştir.

Grafik tasarım ürünleri sosyal içerikli kampanyalar ya da projeler dışında çeşitli amaçlarla gerçekleştirilebileceği gibi daha çok ticari içerikli yapısı gereği geçmişten günümüze kadar varlığını sürdürebilmiştir. Bu ticari içerikli yapısı ile grafik tasarım endüstri döneminin getirdiği seri üretim olgusuna hizmet etmeye başlamıştır. Ancak seri üretimin getirdiği bu niteliksizden çıkmak için William Morris'in 'Arts and Crafts' hareketini gündeme getirmesi yeni bir sürecin başlangıcı olmuştur. "Sanatlar ve el sanatları anlamına gelen 'Arts and Crafts' hareketi, 19. Yüzyılın sonuna doğru, endüstri devriminin sosyal, ahlâksal ve sanatsal karmaşasına bir karşı çıkış olarak doğmuştur" (Bektaş, 1991, s. 14). Bu hareketle birlikte tasarımda sanatsal bir boyut arayışı başlamış, endüstri ve teknolojinin ürünü olan yaratıcılıktan uzak ürünler yerini yavaş yavaş estetik içerikli nesnelere bırakmaya başlamıştır.

19. Yüzyılın sonlarında endüstri çağının oluşturduğu sıradan ve beğeniden yoksun ürünlerden rahatsız olan duyarlı ve aydın tasarımcılar sanat ve işlevi yeniden bir araya getirmeyi amaçlamış, böylece tektipleşmiş seri üretim ve tüketim odaklı ticari amaçlarla yapılan endüstriyel ürünlerin aynı zamanda estetik kılınabilmesi için bir takım oluşumları başlatmışlardır.

Kapitalist düzene uyum sağlamış toplumlarda reklamcılık endüstriyel ve ticari kuruluşların gereksinimleri doğrultusunda yön bulmuş ve bu hedefte ilerleme göstermiştir. "1950'li yıllara varıldığında, Amerika Birleşik Devletleri'nde çoktan yerleşmiş olan bir modeli izleyen "kitlesele tüketim", önce İngiltere'de sonra Batı Avrupa'nın diğer ülkelerinde, belirgin biçimde modern bir yaklaşımla, çok yoksul olanlar dışındaki tüm guruplar arasında gelişmeye başlamıştı" (Bocock, 2005, s. 30). Kapitalist girişimcilerin katkıları eşliğinde endüstriyel üretimin başlaması ile birlikte hızla gelişen kapitalizm olgusu ve değişen tüketim alışkanlıkları teknolojik gelişmelerin en çok etkilediği alanlardan olmuştur.

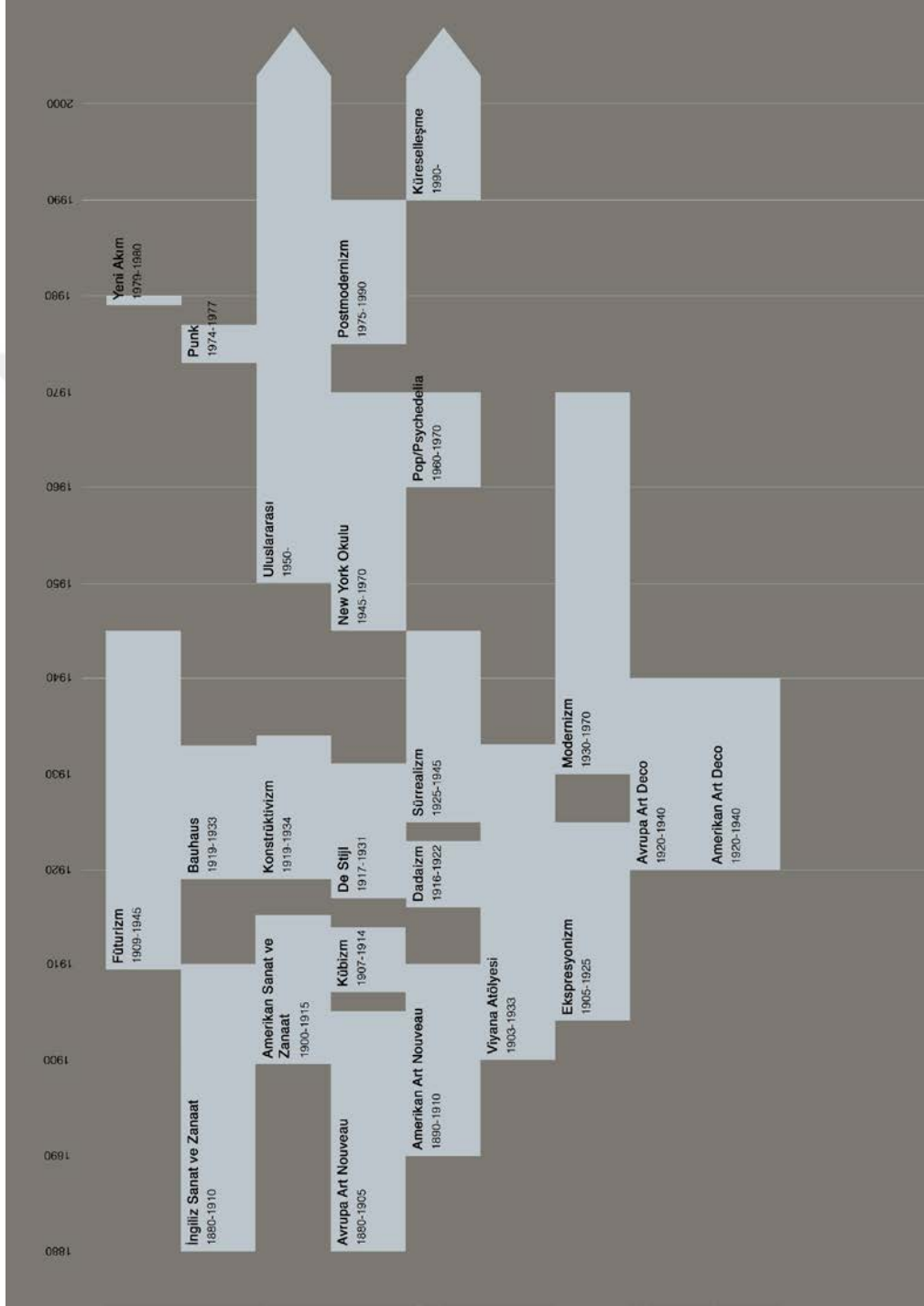
Teknolojinin büyük katkısı ile gerçekleştirilen seri üretimler dünya çapında faaliyetlere dönüşüp birçok kişinin ulaşabileceği konuma gelmiştir. "Toplu üretilmiş metinler, imgeler ve nesnelere ilk olarak 18. ve 19. Yüzyıllardaki Endüstri Devrimi'yle ortaya çıkarlar. İlk defa kitleler, görsel kültür ürünlerine erişebilmek ve

daha da önemlisi onları ele geçirmekte seçenek sahibi olurlar” (Barnard, 2002, s. 148). Kitle iletişimi ve basım teknolojisinde, bilim, ekonomi ve sosyolojik gelişmelere bağlı olarak değişen ve gelişen dinamik yapısıyla varlık gerekçesine ilişkin bir takım etmenlerin gündeme gelmesi kaçınılmaz olmuştur. “1960'lardan itibaren, özellikle de 1980'li yıllarda kitle iletişim araçlarının gelişmesiyle, gündelik hayatın motifleri endüstriyel madde haline gelmeye başlamıştır” (Argın, 1992, s. 118). Böylece iletişim ve bilişim teknolojileri ile kitle iletişimi ve grafik tasarım arasında oluşan sarmal kuvvetlenmeye devam etmiştir.

Kitlesel iletişim çağının başlaması aynı zamanda çağdaş grafik tasarımın da zeminini hazırlamıştır. Grafik tasarım, Modern sanat hareketlerinden de etkilenecek yirminci yüzyılın başından itibaren estetik kaygıların da iletişimde işlevsellikten ayrı olamayacağı düşüncesini belirgin kılmıştır. “Modern sanat hareketlerinin de ilk tohumlarının atıldığı bu dönemden başlayarak grafik tasarım, görsel anlatım yoluyla kurulan kitlesel iletişimin başlıca unsuru olmuştur” (Bektaş, 1991, s. 13). Bu postmodernist iletişim anlayışından ötürü grafik tasarım, ticari kültür ve tüketim kültürünü yönetmesi bakımından önem kazanır.

Pazarlama ve reklamcılığa hizmet eden grafik tasarımın faaliyet alanları çeşitli sosyolojik, ekonomik ve kültürel etmenlerin de katkısı ile farklı amaçlarla da değişim göstermeye başlamıştır. Ticari yapısının dışında sosyal içerikli konularda da aktif olan grafik tasarım toplumsal farkındalık yaratabilecek ve bireylerin algısını yönetebilecek yapısı ile de gelişimini sürdürmeye devam etmiştir. Halkı bilinçlendirmek ve sosyal değişimi sağlamak grafik tasarım ürünlerinin ve grafik tasarımcıların görevleri arasında yer almaya başlamıştır.

Evrensel bir dil olarak kabul edilebilen grafik tasarım, toplumların tüketim algılarını yönetebildiği gibi politik ve kültürel anlamda eleştirel bir üslupla toplumsal sorunlara karşı farkındalık yaratabilmektedir. Tarihsel süreç içerisindeki bu değişim ve gelişimini çeşitli paradigmalardan dolayı ortaya koyan grafik tasarım kavramı zamanla birçok kez farklılık göstermiştir.

Şekil 1: Grafik Tasarım Tarihinde Öne Çıkan Kronolojik Dizin

2.2.2. Grafik Tasarım Alanında Açığa Çıkan Paradigmalar

Çağdaş grafik tasarımın gelişim sürecinde endüstri devriminin ve kitle iletişiminin ardından oluşan kaos ve bu kaosun etkileriyle tasarımcılar fikir ayrılıkları yaşamışlardır. Tasarımcılardan bazıları geleneksel yapıyı desteklerken diğerleri ise estetik ve işlevi bir arada tutmaya çalışmış ve modern sanat hareketlerine de ışık tutmuşlardır.

Yönlendirdiği bilim dalında, araştırmanın kurallarını ve standartlarını belirleyen, bu alanda çalışan bilim adamlarının problem çözme çabasını koordine eden teorik bakış açısı olarak tanımlanan paradigma kavramı çerçevesinde düşünüldüğünde grafik tasarım alanında açığa çıkan yeni akımlara da birer paradigma olarak bakmak mümkündür. Bu bağlamda her biri farklı fikirleri savunan ve birbirini takip eden çeşitli paradigmalara kronolojik sıralamalarına göre aşağıda kısaca değinilmiştir.

2.2.2.1. Bauhaus Ekolü

20. yüzyılın ilk yıllarını kapsayan dönemde çeşitli kültürel değişimlere bağlı olarak bir takım yeni paradigmlar ortaya çıkmıştır ve bu paradigmların birçoğu Bauhaus ekolünün etkisi ile meydana gelmiştir. “19. yüzyılın sonları 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan hızlı teknolojik gelişmeler, savaşların ortaya çıkardığı yıkımlar, sanat ve düşünce alanlarını etkilemiş yeni estetiksel arayışların ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır” (Lynthon, 1982, s. 10). Bu dönemde yaşanan endüstri ve teknolojiye gelişmeler, seri imalat ürünlerinin estetik olarak biçimlendirilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Birinci Dünya Savaşından sonra Bauhaus, endüstrileşmenin ayrıştırdığı zanaat, sanat ve teknik kavramlarını endüstriyel üretim kapsamında yeniden birleştirerek oluşturma uğraşlarının önemli bir noktasında Mimar Gropius önderliğinde 1919 yılında Almanya’da kurulmuştur. “Bauhaus anlayışı, uygulamalı sanatlar ile güzel sanatlar arasındaki engeli ortadan kaldırarak her iki uğraş alanının karşılıklı etkileşmesine uygun bir ortam hazırlamayı amaçlamıştır” (Erkmen, 2009, s. 17). Bauhaus ilk başlarda Arts and Crafts hareketinin dekoratif sanatlar ve tasarım düşüncesinden yola çıkarak dekoratif sanatlar alanında faaliyet yürütmüştür.

Mimari ve el sanatları alanlarıyla yoğun olarak ilgilenmiş olan Bauhaus ilerleyen yıllarda diğer sanat alanlarında da yeni akımlara öncelik etmiştir. 1923'te Gropius, 1921'de yerleştiği Berlin'deki atölyesinde László Moholy-Nagy'yi yanına alarak fotoğraf ve tipografi eğitimine başlatır, kendi deneyimlerinin sonuçlarını yayımlayan, dolayısıyla yaygınlaştıran Bauhaus Press'in kontrolünde Nagy'dedir. Bauhaus Press'in yayınladığı dergi sayesinde geniş kitlelere hitap ederek endüstri üretimini de başlatan Bauhaus yüzyıla egemen olan endüstri ve toplum anlayışını beraberinde getirir. Endüstrinin estetikten yoksun seri üretim sorunlarına çözüm aradığı bir dönemde sanatı zanaatle birleştirerek güncel yaşama entegre etme çabası ile ortaya çıkan Bauhaus, o döneme hakim olan ve kitsch olarak adlandırılan kötü beğeniden uzaklaşılması için büyük katkı sağlamıştır.

Tasarımcılar tarafından Bauhaus tasarım paradigmasının ardında sosyal demokrasi olarak adlandırılan bu sürece eğitimde ideolojik bir felsefenin hakim olduğu savunulmaktadır. Bektaş'a göre (1991) "Bauhaus, mimari, ürün tasarımı ve görsel iletişimi etkileyen ve yaşama geçiren modern bir tasarım üslubu yaratmıştır. Görsel eğitime modernist bir tavırla yaklaşan bu okul, sınıflara hazırlık sistemini getirmesi ve özgün öğretim yöntemleriyle görsel teoriye büyük katkılarda bulunmuştur" (Bkz. s. 81). Gündelik kültürün tasarımını kendine meslek edinen sanatçı/tasarımcı anlayışında el sanatları ve malzemeye değer vermek Arts and Crafts hareketinden örnek alınmış bir tutumdur.

Bauhaus seri üretim malları ve ucuz tüketim kültürüne tepki olarak bir endüstri toplumu olan Almanya'da tasarıma estetik ve işlevsellik kaygısını getirmeyi amaçlayarak ortaya çıkmıştır. İlerleyen yıllarda Nazilerin yoğun baskıları ve oluşturdukları kaos sonucu birçok Avrupalı sanatçı gibi Bauhaus üyesi sanatçılar da İsviçre ve Amerika gibi ülkelere göç etmişlerdir. Bu göçlerden sonra yüzyılın en önemli tasarım okulu olan Bauhaus ortadan kalkmıştır.

Mimari, ürün ve görsel iletişimi etkileyen ve yaşama geçiren Bauhaus'un yarattığı modern tasarım üslubunun oluşmasına 1917'de Hollanda'da kurulan, De Stijl grubu ile Rus Konstrüktivistlerinin de etkileri olmuştur. Bu hareketler Bauhaus'un estetik düşüncesinin referans aldığı yeni paradigmalar olarak da düşünülebilir. Gropius'un Bauhaus'un yöneticilik görevini bırakmasının ardından onun yerine Hennes Meyer geçmiştir. "Ancak Meyer, 1930 yılında yerel yönetimlerle sürtüşmesi sonucu istifa etmiş, yerini Berlin'li Mimar Mies Van Der

Rohe'ye bırakmıştır. Van Der Rohe de “az ve öz” sloganını kullanarak Bauhaus'un ve 20. yüzyıl mimarisinin başlıca tavrını oluşturmuştur” (Bektaş, 1991, s. 81). Bu tavrı Bauhaus okulunun ardından oluşacak yeni düşünceler için de yol gösterici bir kaynak niteliğindedir.

2.2.2.2. İsviçre Tasarım Okulu

Nazizmin yükselişi üzerine Avrupa'da oluşan karmaşaların ardından birçok sanatçı / tasarımcı ve ülkelerin önde gelen isimleri kendilerini daha güvende hissedebilmek için yaşadıkları yerleri terk ederek başka ülkelere yerleşmeye başlamışlardır. Bu karmaşadan en az etkilenen ve sanatçıların kendisine göç etmesini sağlayan ülkeler arasında tarafsız ve kesin tutumları neticesinde İsviçre bulunmaktadır.

İsviçre'de 1950'lerde ortaya çıkan ve döneme egemen olan nesnel açıklık ve anlaşılabilirliğe dayalı Uluslararası Tipografik Stil olarak da adlandırılan bu tasarım stilinin kökleri Bauhaus, De Stijl ve yeni tipografiye kadar dayanmaktadır. Uluslararası Tipografik Stil ilkeleri çok sayıda serifsiz yazı karakterinin ve grid sisteminin doğuşuna neden olmuştur.

Bu akımın öncü isimleri, 1918'den sonra Ernst Keller'den tipografi konusunda eğitim almış olan önemli tasarımcılardan oluşur. Bu tasarımcılar tarafından kabul edilen daha evrensel ve bilimsel bir tasarım anlayışı ile gerçekleştirilen anlatımlardan ötürü tasarımcılar kendilerini sanatçıdan ziyade bilgi aktarıcı olarak tanımlamışlardır.

Tasarımcılarının temelde hedefledikleri yorumsuz ve dolaysız nesnel bir dil ile bilgiyi aktarmaları olan Uluslar Arası Stil'e göre tasarımda ideal olan açıklık ve düzendir. Bu nedenle Bektaş'ın (1991) da belirttiği gibi “Uluslar arası tipografik stili başlatanlar serifsiz tipografinin güncel ruhu ifade ettiği ve matematiksel kanavanın (grid), enformasyonu en okunaklı ve uyumlu bir biçimde aktarma olanağı yarattığı görüşünü savunmuşlardır” (s. 123). Grid sisteminin kullanılmaya başlanması bu dönemin devrim niteliğinde ve en belirgin özelliklerinden birisidir. Sosyal açıdan yararlı bir etkinlik olarak görülen tasarımlarda asimetrik tasarım elemanlarının kullanılması ile oluşturulan görsel bütünlüğün sağlanma çabası belirgindir.

Tipografi eğitimcisi ve uluslararası tipografik stilin öncülerinden olan “Emil Ruder tipografi eğitim programı hakkında, ‘Biz entelektüel, teknik ve ekonomik ön

koşullardan meydana gelen iyi tipografi istiyoruz.’ demiştir (Ambrose, 2013, s. 19). Böyle bir inanışla yola çıkan İsveç Stili 1950’lerde gelişimini sürdürerek açık ve estetik bağlantılarla tipografik bir biçimi ortaya koymuştur.

“İsviçre’de Cardinaux’nun 1908’de yaptığı “Zermatt”tan beri zaten bir afiş geleneği vardır. Afişçilerin sayısı fazladır, onlara olağanüstü matbaalar hizmet eder. Afişçilerin başını iki deha çeker: Zürich’teki Baumberger’le Basel’deki Stoecklin” (Weill, 2009, s. 76). Bu iki dehanın geliştirdiği yeni üslup sayesinde artık afiş tasarımları üç boyutlu görünüm kazanır. Afiş tasarımları ileri derecede plastik etkiler taşıyabileceği gibi aynı zamanda tipografik açıdan da zengin ve minimal tasarımlar olarak da kabul görmeye başlamıştır.

1918’den sonra Ernst Keller Zürich’de o kuşağın önemli sayılabilecek tüm tasarımcılarına tipografi konusunda eğitimler verir. Aynı dönemde diğer bir taraftan da Almanya’dan Zürich’e gelen başka sanatçılarda yapısalcılarla işbirliği yapar. “Onların etkileri ve verdikleri eğitim büyük değişimlere yol açar – savaş sonrasında bunların sonucu olan uluslar arası biçem ortaya çıkar ve İsviçre’den bütün dünyaya yayılır” (Weill, 2009, s. 79). Artık İsviçreli grafik tasarımcıların tüm dünyaya kabul ettirdiği tipografik stil, grafik tasarımda devrim niteliği taşımaktadır.

2.2.2.3. Yirminci Yüzyıl Modern Sanat Hareketleri

20.yüzyılın başlarında meydana gelen ekonomik, sosyal ve siyasal çalkantılar özellikle Avrupa toplumlarında köklü değişimler gerçekleştirmiştir. Bilim ve teknolojinin yükseliş göstermesinin ardından sanatçılar farklı bir dünya imajı çizmiş ayrıca I. ve II. Dünya Savaşlarında yaşanan katliamlar sonrası kalıplaşmış fikirler tamamen değişmiştir.

Bu karmaşa ortamında, Avrupa’nın yozlaşmasına, gelenek ve sosyal düzenine karşı çıkan bir dizi sanat hareketi meydana gelmiştir. Mevcut sanat ve tasarım ortamını tamamen değiştiren bu hareketler, endüstriyel bir dünya için, yeni bir ‘dünya görüşü’ yaratmışlardır. Bu sanat hareketlerinin ifade aracı ise grafik tasarım ve tipografi olmuştur (Bektaş, 1991, s. 39).

Modern sanat hareketlerinden; Kübizm, Fütürizm, Dadaizm, Sürrealizm görsel iletişim dilini ve bu dilin biçimini oldukça etkisi altına almıştır. Hepsi farklı

bir paradigma ortaya koyan bu hareketlerin öncüleri farklı düşünceleri savunmalarına rağmen zaman zaman bir araya gelerek işbirliğinde de bulunmuşlardır.

Modern sanat hareketlerinin her birinin Grafik Tasarım tarihinde önemli etkileri gözlemlenen bir paradigma olarak düşünülmesi bu çalışmanın temelini oluşturan düşünceler arasındadır. Kronolojik olarak incelendiğinde de öne çıkan bu akımların grafik tasarımı etkileyen paradigmlar olarak kabul edilmesinin nedeni ise farklı görüşlerin geçerli olduğu her dönemde el sanatları, mimarlık, resim, grafik tasarım gibi görsel sanatların tüm alanlarında faaliyet gösteren sanatçıların eserlerindeki yansımalarıdır.

Modern Sanat hareketlerinin ifade aracı olarak düşünülen grafik tasarımın endüstri ve tüketime hizmet etmesi aynı zamanda insanların algılarını etkileyerek yönetebilmesi bakımından önemli bir alan olma özelliği taşımaktadır. Görsel bir dil olarak kabul gören Grafik Tasarımın da diğer görsel sanatlar ile ilgili paradigmalardan etkilenmesi kaçınılmazdır. Farklı düşünür ve sanatçıların görüşleri etrafında değişim ve gelişim gösteren paradigmlar grafik dilin biçimini ve çağımızdaki görsel iletişimi doğrudan etkilemişlerdir.

2.2.2.3.1. Kübizm

Doğaya ilişkin gözlemleri ve gerçekleri özellikle tek bir bakış açısına göre iki boyutlu düzleme aktaran sanatçılar fotoğrafın bulunmasından sonra yeni bir görsel ifade arayışına yönelmişlerdir. Bu eğilimin en önemli öncüsü ise Pablo Picasso ve yakın çalışma arkadaşı Geores Braque olmuştur. Yeni bir başlangıç olarak da adlandırılabilir bu biçimsel sanat hareketine Konstrüktivizm ve De Stijl akımı da benzerlik göstermiş ve eşlik etmiştir.

Biçimsel bir sanat hareketi olarak kabul edilen Kübizm soyut bir hareket gibi algılsa da bu durumun aksine nesnelerin gerçekçi görüntülerinden daha derinde olan gerçekle ilgilenmişlerdir. Sanatçı doğada gözlemediği nesneyi sadece görüntü olarak değil onun tüm özellikleri ile de ilgilenecek ifade etmeye ve farklı bakış açılarından biçimlendirmeye çalışmıştır. “Sanatçı artık resimde yüzyıllardır mevcut olan gelenekte olduğu gibi bir nesneyi sadece tek bir bakış açısından ele almadan, karşısında bulunan nesne hakkında ne biliyorsa bunun analizini yaparak konuyu aynı anda birçok bakış açısından gördüğü gibi çeşitli gerçekleri içerisinde resmediyordu” (Bektaş, 1991, s. 42). Bu resmetme sürecinde doğada olan hemen her

şey silindir, küre ve koni gibi geometrik elemanları kullanarak çözümlenmeye çalışılmıştır. Böylece sanatçı ile gerçek arasında hem duymusal hem de entelektüel bir bağ kurulmuştur.

Sanat tarihinde Kübizm Analitik ve Sentetik Kübizm olarak iki şekilde ele alınmıştır. Picasso ve Braque'ın, 1910-12 yılları arasında gerçekleştirdikleri yapıtlarına 'Analitik Kübizm' adı verilmiştir. Bu dönemde sanatçılar, ritmik geometrik yapılar kullanarak oluşturmaya çalıştıkları eserlerinde işleyecekleri konuyu çeşitli açılardan analiz eder ve bu süreçte somut biçimle değil bu biçimin görsel anlatımı ile ilgilenirler.

1913'de Kübizm, "Sentetik Kübizm" adı verilen bir döneme girilmiş, Kübistler bu dönemde nesnelere görünüşünden daha çok karakteristik özellikler ile ilgilenmişlerdir. Sentetik Kübizm'in gelişiminde başlıca rolü oynayan ressamlardan biri olan Juan Gris resimlerinde altın oran kuralını uygulamış ve resmi yapmaya başlamadan önce grid çizgilerini oluşturup ardından bu şemaya resmedeceği görüntüyü işlemiştir. Gris'in bu uygulaması geometrik sanat ve tasarımın gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Kübist harekete katılan ressamlardan Fernand Léger de Kübizm'in yeni biçimler kazanmasına katkılarda bulunmuş bir sanatçıdır. "İnsan figürlerini ve nesnelere piktografik (uluslar arası anlaşılır nitelikte tasarlanmış basit grafik semboller) bir biçimde stilize etmesi, 1920'lerin afiş tasarımcıları için başlıca esin kaynağı olmuştur" (Bektaş, 1991, s. 42). Léger'nin üslubu I. Dünya Savaşı'ndan sonraki modern tasarım anlayışını büyük oranda etkilemiş ve Kübizm yeni bir görsel dil yaratma yolunda yenilikler ortaya koymuştur.

Kübizm, doğadan bağımsız olarak yarattığı yeni ifade biçimi ile 400 yıllık Rönesans geleneğini değiştirerek yeni bir üslup ve görme biçimi başlatmıştır. I. Dünya Savaşı'ndan sonra oluşan modern tasarım anlayışında Kübizm'in ortaya çıkardığı yenilikler ve kolaj tekniği çağdaş grafik tasarımın gelişim sürecine önemli katkı sağlamıştır.

2.2.2.3.2. Fütürizm

Fütürizm alışlagelmiş ve kabullenilmiş kuralların dışına çıkmak ve o ana kadar kullanılan tüm anlayışları yıkmak için devrimci bir tutumla ilk olarak edebiyatta ortaya çıkmış ve daha sonra görsel sanatlarda da varlığını ortaya koymuştur. 20.yüzyıl başlarında İtalya'da Kübizm ile aynı dönemde ortaya çıkan

Fütürizm’de sanatçılar yaşadıkları çağın hareket, hız, enerji ve dinamik yaşam çağı olduğu düşüncesini savunmuş ve bu sav ile çağın hızlı hareketlerini ve makinelerin şiirsel ritmini resme aktarmak istemişlerdir. Bir nesneyi sadece görüntüsü ile değil de her yönü ile resmetmeyi amaçlayan Kübistler’in tutumuna karşıt olarak Fütürist sanatçılar çevredeki diğer nesne ve olayları da resmetmeyi amaçlamıştır.

Makine çağını, hızı ve modern yaşamı yücelten bir dünya görüşü doğrultusunda ürün veren Fütüristler, Kübizm’in geometrik yaklaşımına hareket etkisi yaratacak görsel elemanlar katarak zaman ve hareket kavramını eserlerine aktarmışlardır. Tüm bu devrimci denemeler grafik tasarımın özellikle tipografik dilinde devrimci atılımların yaratılmasına kaynak oluşturmuştur. “1913’te Giovanni Papini’nin (1881-1956) Floransa’da “Lacerba” adlı dergiyi çıkarmaya başlamasıyla tipografik tasarım sanat alanına sürülmüş oldu. Marinetti dergide çıkan bir yazısında klâsik geleneğe karşı tipografik devrim yapma çağrısında bulunmaktaydı” (Bektaş, 1991, s. 43). Bu devrim niteliğindeki yeni bakış açısı tasarım içerisindeki uyum kaygısını tamamen reddeden daha anarşik bir tutum sergilemektedir.

Fütürizm, tasarım anlayışına kattığı hareket ve sıradışılık sayesinde yeni bir tipografik tasarımı ortaya koymuştur. “Fütürizmle birlikte ‘serbest tipografi’ ve ‘özgürlüğüne kavuşan sözcükler’ adları altında basılı sayfada yeni ve resimsel nitelikli tipografik bir tasarım doğmuştu” (Bektaş, 1991, s. 43). Dinamik ve aykırı bir karaktere sahip olan Fütürizm ilerleyen zamanlarda politik bir karaktere bürünmeye başlamış ve faşizme yönelmiştir.

2.2.2.3.3. Dadaizm

Dadaizm, I. Dünya Savaşı’nın sonuna doğru savaş ve katliamlara karşı bir başkaldırı ve nefret göstermek için ortaya çıkan bir akımdır. Sanatta oluşan yerleşik değerlerin tamamını ve yozlaşmayı reddeden keskin tavrı ile dikkatleri üzerine çekmiş ve yine başlangıçta edebiyat hareketi olarak başlasa da grafik tasarımda etkileri oldukça belirgin gözlenmiştir. Özellikle grafik tasarımcılar Dadaizm’in, kalıplaşmış ve geçerliliği kalmamış kurallara şiddetle karşı çıkan tutumunu her zaman benimsemiş, yenilikçi ve yaratıcı görsel anlatımlar yaratmada model almıştır.

Önde gelen isimleri arasında olan Duchamp’ın eserlerinde gelenekçilikten uzak ve o tutumu provoke eden bir üslup bulunmaktadır.

Sanat ve yaşamı, şans ve rastlantılarla bilinçli tercihlerin bir arada var olduğu bir süreç olarak ele alan Duchamp, sanatsal eylemin bireysel seçim ve kararlarla gerçekleşebileceğine inanıyordu. Sanatçı bu 'mutlak özgürlük' felsefesi doğrultusunda, 'hazır eşya ve bulunmuş nesnelere' oluşturulmuş imge ve heykeller üretmeye başlamıştır (Becer, 2007, s. 86).

Bu tutum grafik tasarımda görsel bir dil olarak kullanılan hazır ve rastlantısal bulunan fotografik imgelere dayalı fotomontaj yöntemi için kaynak olarak gösterilebilmektedir.

Dadaizm savunucularına göre Dadacılık tamamen yeni bir fikir gibi görünse de esasında Kübizmin ve Fütürizm'in ortaya attığı görsel ifade biçimlerini zenginleştirerek ilerlemiş, böylece kolaj ve tipografiye geleneksel çizgilerinden ve kalıplarından çıkarmıştır. Dadaistler kolaj, fotomontaj çalışmaları ve tipografik denemelerle, grafik tasarımın görsel anlatım dilinde devrimci yeniliklere kaynak oluşturmuşlardır.

Dada aynı zamanda, harf biçimlerini Kübizm kıvamlarına uyan – fonetik semboller olarak değil –görsel biçimler olarak kullanmıştır. Tzara ve Hausmann, harf biçimlerini bu şekilde ele alarak, ayrıca harf, tipografik malzeme ve görsel işaretlerle de kolajlar yaparak gerilim ve kontrast alanları oluşturmayı amaçlayan tipografiler gerçekleştirmişlerdir (Bektaş, 1991, s. 47).

Dadaistlerin oluşturduğu bu gerilim ve kontrast alanlar yepyeni ve çok daha güçlü iletişim yöntemlerini beraberinde getirmiştir.

1921 ve 1922'de Dadacılar arasında yaşanan fikir ayrılıkları ve çatışmalar sonucu sanatçılar kendi içerisinde küçük gruplara bölünmüştür. Grubun kendi içindeki çatışmalar neticesinde amacından uzaklaştığı düşüncesi ile yeni yaklaşımlara ihtiyaç doğmuştur. "1922'den sonra, Almanya'daki toplumsal, politik ve ekonomik kargaşa ile birlikte Dada taraftarları da ya daha içe dönüp Gerçeküstücülüğe, ya da dışarı dönüp Konstrüktivizm ve Yeni Nesnellığe kaydılar" (Erkmen, 1992). Yenilik ve başkaldırının başrolünde olan Dadaizm bir çok Dadaist sanatçının Sürrealizm'e yönelmesi ile varlığını sürdürememiş ve son bulmuştur.

2.2.2.3.4. Sürrealizm

Dadaların Sürrealizm'e yönelmesi sonucu belirmiş ve dolayısıyla kökleri Dadaizm'e dayanan bir akımdır. Konu ve içerik odaklı olan Sürrealizm'de daha çok

düş gücü, imgelem ve fantezi etkili olmuş bu nedenle düşünce fabrikası olarak görülmüştür. Sürrealizm edebiyat ve resimde olduğu gibi grafik tasarımda da yeni bakış açılarını beraberinde getirmiştir. “Sürrealist harekete katılan sanatçıların büyük bir bölümü görsel iletişimi ve özellikle fotoğraf ve illüstrasyonu önemli oranda etkilemiştir. Alman Dadaist sanatçı Max Ernst (1891-1963) Sürrealizm’e katıldıktan sonra, grafik iletişime uyarlanan, bazı yeni teknikler geliştirmiştir” (Bektaş, 1991, s. 50). Bu akımın içinde yer alan Joan Miro ve Hans Arp gibi sanatçılar da eserlerinde bilincin sezgisel açısına bağlı olarak yapılan desen ve kaligrafi kullanmışlardır. Bu şekilde bilinçaltının en yalın ve açık biçimde resme aktarılmasının örneklerini vermişlerdir.

Bilinçaltı ve hayal dünyasını mantık dışı bir şekilde sunan Salvador Dali Sürrealizm’in lider isimleri arasındadır. Dali resimlerinde yarattığı fantastik sahnelerle resim sanatında olduğu kadar grafik tasarım dilinde de yeni etkiler ortaya koyması bakımından öncülük etmiştir. Çeşitli iki boyutlu düzlemlerde yapılan tasarımlarla perspektif ve derinliği kullanılması Dali’nin önderliğinde başlamıştır. Bilinçaltını sezgisel ve simultane olarak yorumlamayı ve bu karmaşadan doğan doğaçlama uyumu ile Sürrealist sanatçıların grafik tasarım ve görsel anlatım diline getirdiği yenilikleri Bektaş (1991) kitabında şu şekilde özetlemiştir;

- 1- Hayal gücü, düş ve sezgi gibi soyut kavramların soyut görsel terimlerle ifade edilmesi, grafik tasarımda da kavramların görsel olarak anlatılması sürecini başlatmıştır.*
- 2- Sürrealizmin, somut nesnelere alışlagelmiş mantık zinciri dışında, bambaşka bir bağlamda kullanarak izleyicide şok etkisi yaratması, akılda kalıcılık açısından çok etkili bir unsur olması nedeniyle, grafik tasarım tarafından uyarlanmıştır.*
- 3- Sürrealizmin bir kavramı veya konuyu birçok açıdan ele alarak aynı yapıtta işlemesi, grafik tasarımın görsel dilini zenginleştirmiştir (s. 53).*

Sürrealizm’in grafik tasarıma yansımaları sonucu zenginleşen görsel iletişim dili düş gücünün etkileri ile kolaj tekniğini de kullanarak akılda kalıcı ve etkileyici görsel düzenlemeler yapılması konusunda yol gösterici olmuştur.

2.2.2.4. Modernizm ve Yeni Tipografi

Görsel iletişim tasarımında modernizmin ve tipografik tasarımın şekillenmesine, modern sanat hareketleri büyük katkıda bulunmuştur. “Yirminci

yüzyıl başında, grafik tasarım alanında ortaya çıkan yaratıcı yeniliklerin çoğu modern sanat hareketlerini bir uzantısı olarak meydana gelmekle beraber bu hareketlerden de Bauhaus'tan da bağımsız olarak çalışan birçok tasarımcıda “Yeni tipografi” adı altında önemli gelişmeler ortaya koymuştur” (Bektaş, 1991, s. 85). Bu tasarımcılar geliştirdikleri biçim ve görsel teoriyi kullanmış ve estetiğin işlevi yaratacağı ilkesinden faydalanarak dolaysız ve daima işlevsel nitelik arayışında olan bir grafik tasarım üslubunu desteklemişlerdir.

Modern sanat hareketlerinin her birinin meydana getirdiği yeniliklerin kesişme noktasında bulunan Tschichold yenilikçi ve işlevsel tipografiye yönelmiştir. “Konstrüktivist düşüncelerin tipografiye uyarlanması üzerine teoriler geliştirerek, modernist teorileri gündelik baskı sistemlerine uygulanacak bir biçime getiren ve bu yeni tipografiyi büyük kitlelere tanıtan sanatçı Jan Tschichold (1902-1974) olmuştur” (Bektaş, 1991, s. 86). Hollandalı sanatçı Piet Zwart Dadaizm'in devingenliği ile De Stijl'in işlevselliğini sentezlemiş, geleneksel tipografik tasarımlarda tercih edilen sıkıcı gri rengi kullanmayı reddederek, çalışmalarına dinamizm getirmiştir. Diğer bir Hollandalı sanatçı olan Hendrik Werkman dizgi malzemeleri ile yalın sanatsal ifadeler yaratmayı başarmıştır. Yeni tipografinin ustalarından biri olarak Paul Schuitema Konstrüktivizm ve De-Stijl'in ilkelerini reklamcılığa uyarlamıştır. Schuitema çalışmalarında nesnel fotoğraflarla üst üste baskı yaparak birleştirmiş aynı zamanda tipografik elemanları kırmızı ve siyah ile belirterek fotoğrafı tasarım alanının içerisine özgürce yerleştirmiştir.

Modernizm genel anlamda ülkeler arasındaki yeni pazar ilişkilerinde ve üretim, dağıtım ve tüketim sürecinde yaşanan değişimler sonucunda ortaya çıkan bilim, teknoloji, endüstri, kentleşme, demokratik toplum gibi kavramları içeren bir olgudur. Bu açıdan ele alındığında, modernleşme sürecini geleneksel olandan uzaklaşma, gelişme ve ilerleme gibi kavramlarla açıklamakta mümkündür (Becer, 2007, s. 13).

19.yüzyılın sonlarından itibaren neredeyse tüm dünyada teknolojinin de büyük ilerleme göstermesi ve artık tüketim toplumlarının oluşması sonucunda görsel iletişim tasarımında sanatsal kaygılara ticari kaygılar ve reklam olgusu da eklenmiştir. “Yirminci yüzyılda grafik tasarımı uzun süre etkilemiş olan Kübizm ve diğer modern sanat hareketlerinin grafik tasarıma uyarlanması savaştan sonra 1920'li yıllarının refah ortamının ve 1930'ların ekonomik bunalımının görsel duyarlılığının ifade edilmesi konusunda da önemli bir rol oynamıştır” (Bektaş, 1991, s. 103).

Modernizm ve yeni tipografi, II. Dünya Savaşı'nın iletişim gereksinimlerine cevap veren grafik çözümlere de katkı sağlamıştır. Çoğunlukla afiş tasarımları toplumun her basamağına ulaşabilen ve herkesin karşılaşabileceği güçlü bir görsel dil olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu ortamda tasarım ürünleri kapitalizmin yükselişi ile ticari ve satış odaklı genellikle reklama yönelik olmak durumundadır. Tasarımcılar artık yaratıcı süreçlerini müşteri odaklı geçirmeye başlamış ve teknolojinin büyük etkisi altında kalmışlardır. “Yeni teknoloji ve araç-gereçler tasarımcıları daha da kendine yetebilir hale getirmiş, onların kültürel ve küresel sınırların ötesine geçme yetilerini de artırmıştır” (Ambrose, 2013, s. 15). Bu durum tasarımda işlevselliğin estetiği belirleyeceği inancını getirmiş ve kabul görmüştür.

2.2.2.5. Tipografik Ekspresyonizm

1930'ların sonuna doğru Nazizm'den kurtulmak için Avrupalı birçok sanatçı ve tasarımcı Amerika'ya yerleşmiş ve orada da modern hareketin başlaması için öncülük etmişlerdir. “Bu isimler, Avrupa'nın modern tasarım diliyle, Amerikan niteliklerini birleştirerek, yirminci yüzyıldaki Amerikan grafik tasarımının gelişmesinde başlıca rolü oynamışlardır” (Bektaş, 1991, s. 107). Avrupa'daki tasarım kavramlarını Amerika'ya taşıyan tasarımcıların çoğu, tasarımı, iletişime ve içinde yaşanılan koşullara katkıda bulunacak, değerli bir etkinlik olarak gördükleri için, başarılı olmuş ve Amerikan tasarımına büyük katkılarda bulunarak, bu ülkede tasarımın çağdaş temeller üzerine oturmasını sağlamışlardır.

Avrupa'da egemen olan kuramsal temellere dayalı tasarım anlayışına karşın Amerikan grafik tasarımı daha pragmatik özellikler göstermiş, rekabetin teknolojik gelişmeleri özendirilmesi sonucu çabuk ve pratik çözümler rağbet görmüştür. “Amerikan grafik tasarımının bu evresi -1940'larda büyük oranda Avrupa kökenli olarak başlayan, 1950'lerde özgün bakış açısıyla uluslararası bir nitelik kazanan ve halen bu niteliğini sürdüren- tasarımcı Herb Lubalin tarafından ‘Amerikan Grafik Ekspresyonizm Ekolü’ olarak adlandırılmıştır” (Bektaş, 1991, s. 139). New York Okulu olarak da bilinen bu üslupla Avrupa'daki modern tasarımın ilk dalgaları Amerika'ya ulaşmıştır. Böylece 19.yüzyıl sonu 20.yüzyıl başında Avrupa'da oluşan kültür 20. yüzyılın ortalarından başlayarak New York'a geçmiş ve sanat etkinlikleri büyük bir verimlilik göstermiştir.

“New York 20.yüzyılın ortalarında dünyanın kültür merkezi haline gelmesiyle birlikte, grafik tasarımda da ön saflara geçti. İlk defa 1940’larda özgün bir Amerikan tasarımı için ilk adımlar atıldı. Amerikalılar Avrupalı tasarımcıların geliştirdikleri biçim dilini, kendi çalışmalarına aktarırken grafik tasarım geleneğine yeni tanımlar ve biçimler kattılar” (Bektaş, 1991, s. 139). Kuramsal bir zemini olan Avrupa tasarımının aksine Amerikan tasarımı düzenleme konusunda pragmatik, sezgisel ve teklifsiz bir yaklaşım içerisindedir.

Amerika’da oluşan pragmatik tutumda en çok dikkate alınan nokta bilginin doğrudan net bir şekilde sınıf ayrımı gözetmeksizin tüm topluma ulaşmasını sağlamaktır. Paul Rand, Alvin Lustig, Alex Steinweiss ve Bradbury Thomson dönemin önde gelen tasarımcıları arasındadır. Paul Rand, tipografik ekspresyonizm üslubunu modern grafik tasarım içinde uygulayanların başında yer alır. Rand görüntü ile ilgili kontrastları başarı ile kullanmasıyla tanınmaktadır. 1960’larda ise Amerikan grafik tasarımının önde gelen temsilcileri Herb Lubalin, Otto Storch, George Tscherny ve Henry Wolf olmuştur. “Lubalin; grafik tasarıma hem görsel biçim, hem de iletişimi sağlayan bir mesaj gözüyle yaklaşmış, okuyucunun aktif katılımını gerektiren tipografik düzenlemeler yapmış ve o dönemin en yeni teknolojisi olan fotodizgi olanaklarından fazlası ile yararlanmış” (Becer, 2005, s. 107). Bu sayede fotoğraf ile yapılan düzenlemeler ve tipografinin tasarımlarda kullanılması sonucunda o dönemde bilginin doğrudan yalın bir biçimde herkese eşit düzeyde ulaşılabilir konumda olması sağlanmıştır.

2.2.2.6. Güncel Grafik Tasarım Eğilimlerinden Bazıları

Gerilla Pazarlama; düşük maliyet ile büyük etki uyandırmayı planlayan bu tasarım eğilimini alternatif reklamcılık stili alışılmamış pazarlama stratejilerine, yüksek enerjiye ve hayal gücüne dayalıdır. Müşterileri daha kişisel ve akılda kalıcı yöntemlerle ikna etmeye dayalı olmasından ötürü gerilla pazarlamanın içeriğinde bol miktarda sosyal sinyal ve şaşırtıcı imgeler bulunmaktadır.

Viral Reklam; çoğunlukla internet aracılığı ile ve hızlı bir şekilde yayılan reklam türleri için kullanılan bir adlandırmadır. Viral reklam uygulamasında asıl amacın ürünü tanıtmak değil de olayı anlatmak olduğu izlenimi verilir. Bu sayede genellikle ajanslar ya da firmalar tarafından kurgulanan videolar daha sonra

izleyicilerinin paylaşımları sonucu büyük kitlelere kendiliğinden ulaşabilmektedir. Reklamın ilginç olması, haber değeri taşıması ve benzeri özelliklere sahip olması paylaşılmasını ve yaygınlaşmasını sağlar.

Retro Design; Latince geriye doğru anlamı olan Retro, bilinçli olarak yakın geçmişin akımlarını yeniden moda olarak sunmakla ilgilenir. Tanıtımı yapılan ürün ya da hizmetin en az on beş yirmi yıllık olduğu fikrini uyandıracak eskiye ait, geçmişin izlerini taşıyan tasarımlar yapma eğiliminde olan bir üsluptur. “Fransa'da *rétrospectif* sözcüğünün kısaltması olan *rétro*, Charles de Gaulle'ün yeniden değerlendirmeleri ve Fransa'nın İkinci Dünya Savaşı'ndaki rolü ile kültürel geçerlilik kazandı. *Rétro* terimi daha sonra o dönemi hatırlatan nostaljik Fransız modaları için kullanılmaya başlandı”(www.wikipedia.org).

Metro Design; tipografi ve geometri odaklı bir tasarım dili olarak Uluslar Arası Tipografik Stil ilkelerine dayanır. Bu tarzın ilk belirtisi, Windows XP Media Center Edition için Windows Media Center'da görülmüştür.

Google (Materyal) Design; Google tarafından 2014 yılında geliştirilen bir tasarım dilidir. Google 2014 yılında yaptığı konferansta, Materyal Tasarımı açıkladı. Origamiden ilham alan düzen, Microsoft'un "Metro" temasının daha pastel ve kağıtlaşmış halini anımsatmaktadır. Materyal Tasarımında grid tabanlı düzenleri, duyarlı animasyonlar ve geçişler, dolgu ve aydınlatma ve gölgeler gibi derinlik etkileri daha liberal kullanılmıştır. Google, yeni tasarım dilinin kağıt ve mürekkepe dayandığını belirtmiştir.

2.2.2.7. Postmodernizm, Tüketim Kültürü ve Tüketim Estetiği

Postmodern kavramı, tüketim olgusunu önemli bir sosyal ve kültürel süreç, tüketimciliği ise bir ideoloji ve postmodernizmin önemli özelliklerinden biri olarak vurgulamıştır. Tüketim olgusu, sosyal, kültürel ve ekonomik uygulamalara paralel olarak, 1960'ların orta sınıf toplumlarında kapitalizmi geçerli ve meşru kılmıştır.

Tüketim kültürü kavramı genel olarak iki anlamda kullanılır. Birincisi üretilen ürün ve hizmetlerin tüketiciye ulaştırılmasında kültürün baskın hale gelmesini anlamak amacıyla kullanılır. İkincisi ise bireysel beğenileri, sosyal değerleri ve tüketicilerin yaşam tarzlarını ifade etmek amacıyla kullanılan bir kavramdır. İlk anlamına göre tüketim kültürü kavramı, tüketim mallarının, alışveriş ve tüketim alanları biçiminde

büyük miktarda birikmesine yol açan kapitalist meta üretiminin genişlemesine dayanır (Zorlu, 2006, s. 168).

Kapitalizmin kabul görmesi ile birlikte insanların evlerini ve bedenlerini süsleyebilecekleri mal çeşitliliğinin farkına varması ve alım güçlerinin artması sonucu tüketim devriminin gerçekleştiği fikri kabul görmüştür. Tüketim mallarında oluşan bu çeşitlilik beraberinde marka kültürünü getirmiş ve insanları markalar arasında tercih yapmaya daha iyi görüneni seçmeye sevk etmiştir. Bu dönemde bireyler seçtikleri mal ve hizmetler ile kendi sosyal konumlarına ilişkin tercihlerini dışa vurduklarını düşünmüşlerdir.

Modern dönemde insanlar sosyal sınıflar arasındaki farkı tüketim alışkanlıklarına yansıtırken postmodern yaklaşımla sınıflar arasındaki fark ortadan kaldırılmıştır. Sınıflar arasındaki farkın ortadan kalkması ile neredeyse herkesin herşeye kolay ulaşabilmesi gündeme gelmiş ve ortak tercihler söz konusu olmuştur. Bu şekilde bir tüketim kültürünün oluşumuna küreselleşme ve kitle iletişim araçları büyük katkı sağlamıştır. “Elektronik kitle iletişim araçlarıyla oluşturulan tüketim kültürü sadece benzer insanlar değil, benzer arzular, benzer düşler ve benzer hazlar da oluşturmuştur. Benzerliklere dayalı olarak belirlenen toplumsal yaşam, küçük bir azınlığın ya da sınıfın isteklerine göre değil geniş kalabalıkları hedef kitle belirleyerek varlığını devam ettirmeye çalışmaktadır” (Bauman, 2003, s. 30). Bu tektipleşme ortamında, seri üretimlerin tüketim sürecini yöneten reklamcılar ve pazar araştırmacıları tüketim kalıplarını kırarak tüketilen şeylerin nesnelere olmasından ziyade onları tüketen insanlara verdikleri hazla ilgilenmeye başlamışlardır. “Kültür endüstrisi, hayatın her alanı ile ilgilenmeye başlayınca bireyin tükettikleri üzerinde yönlendirme yolu açılmıştır. Bu da bütün kültür ürünlerinin bütün dünyada aynışmakta olduğu sonucunu getirmiştir” (Ahıska, 1995, s. 23).

Reklamlar ve bu reklamlarda kullanılan sembol ve göstergeler aracılığı ile tüketim olgusu ekonomik bir süreç olmaktan çıkarılmış sosyal ve kültürel bir süreç olarak değerlendirilmiştir. İnsanlar artık satın alma güçleri ve hatta satın aldıkları nesnelere kullanmaya ihtiyaçları olmasa bile o nesnelere sahip olma arzusunda olmaya başlamışlardır. “Tüketim toplumunda ihtiyaçların doyurulmaz olma özelliğinin gereği olarak, çağdaş endüstri verimliliğinin artması sonucu insanların arzu kapasiteleri de gelişmiş ve arzular rafine edilmiş, imgesel ve sofistike hale getirilmiştir” (Odabaşı, 2006, s. 28).

Yirminci yüzyılın sonlarında gelişen modern kapitalizm ile gösterge ve semboller insanları gereksinim duymadıkları malları satın almaya sevk etmiştir. Modernizm koşullarında oluşan sınıf ayrımları ve sosyal statüler postmodern koşullarda otadan kalkmıştır. “Postmodernizmde ‘üst’ sosyal statü gruplarının yaşam tarzlarını ve tüketim kalıplarını taklit etmek yerine, kendi tarzını bulmak eğlence, heyecan, işte ve oyunda sıkıntıdan kaçma, insanın kendisi ve başkaları için çekici olması gibi konular en önemli yaşam haline geliyor ve tüketim kalıplarını etkiliyorlar” (Bocock, 2005, s. 87).

Tüketim toplumunda insanlar artık reklamı yapılan malları satın almak için daha çok çalışmış ve satın aldıkça kendilerini bir düzeye erişmiş, ödüllendirilmiş hissetmişlerdir. Böylece insanlar çalışarak kazanmak ve kazandıklarını harcayarak elde ettiklerini tüketmek gibi bir döngüde güdülenmişlerdir. “Baudrillard ‘a göre, modern ve postmodern tüketiciler maddi gereksinimlerini giderdikleri kadar, hatta belki bundan da fazla, duygusal arzularını da doyurmaya çalışmaktadırlar. Bu, Baudrillard’ın modern /postmodern tüketimciliğin belirgin özelliklerini analiz etmek amacıyla geliştirdiği en önemli yaklaşımdır” (Bocock, 2005, s. 83).

Endüstri ve teknolojinin katkıları sonucu güçlenen kitlesel iletişim ve tüm sınıflara birden kolay ulaşan reklamlar insanlarda kısa zamanda ve sürekli tüketmek isteği ile birlikte tatmin olamama duygusunu da beraberinde getirmiştir. “Tüketime bağımlı bireyler tüketim kültürü içerisinde sınırsız tatmin edilemez ihtiyaçlarla karşı karşıya bırakılmalıdır. Bu anlayış başlı başına endüstrisel üretim ideolojisinin oluşturduğu ekonomik bir düzendir ve üretimin sürekliliği için tüketimin yeniden üretimini ön görmektedir” (Kırdar, 2012, s. 71). Yatırımcıların katkıları ile oluşturulan bu ekonomik düzende postmodern tüketim anlayışı benimsenmiştir.

Estetikten ziyade işlevselliğin ve kolay ulaşılabilirliğin önem kazandığı bu süreçte üretici ve tüketici rolleri birbiri ile ilişkilendirilmiştir. Tüketimin üretim kadar önemli sayılması bu döngünün sürdürülebilir olması bakımından önem taşımaktadır. “Tüketim olmadan üretimin hiç önemi olmadığı ve tüketirken de bireylerin kendilerini gerçekleştirmekte oldukları ve böylece üretimde buldukları yaklaşımı postmodernist görüşün ana çatısını oluşturmaktadır” (Odabaşı, 2004, s. 42). Bireylerin kimlik oluşumuna direkt etki etmesi bakımından tüketim kültürünün tüketicinin rolünü şekillendirdiği düşünüldüğünde reklamlar ve tüketim alışkanlıkları arasındaki kuvvetli bağ yadsınamaz. “Reklamcılık, ürünler ve hizmetler hakkındaki

bilgileri iletmekten çok daha fazlasıyla ilgili bir konu. Tüketiciler, reklam uyarılarından gelen benzetmeleri ve mesajları büyük bir hevesle alıp, bunları kendi yaşantılarıyla değişik şekillerde bütünleştirirler” (Solomon, 2003, s. 29). Reklamlar aracılığı ile yönetilen tüketim toplumlarında tüketicilerin sahip oldukları mal ve eşyalar ile kendilerini hazzal doyuma ulaştırdıkları kabul edilir.

“Reklamcılık artık sadece basit anlamda bilgi verme ya da özendirme amacı etrafında biçimlenmekte, artan ölçüde, satıcılık ürünle ilgisi olan ya da olmayan imajlar aracılığıyla arzuların ve zevklerin manipüle edilmesine yönelmektedir” (Harvey, 1997, s. 321). Reklamların sadece nesnelere tüketilmesini değil aynı zamanda tüketicilerin arzu ve duygularının da tüketim nesnesi olarak sunulmasını sağlaması, postmodern tüketim olgusunun temel taşlarından birisidir. “Tüketim toplumunda arzu ve duygular da tüketimin nesnesi haline gelir ve iyi yaşam seçenekleri kısıtlanır. Başka deyişle neyin daha çok arzu edileceği ve tüketileceği birey tarafından değil örgütlerince belirlenir. Buda kültür endüstrisinin çeşitli ürünleri aracılığıyla yaydığı tüketim ideolojisi ve özellikle reklamla gerçekleştirilir” (Atiker, 1998, s. 65).

Postmodernizm ile şekillenen tüketim kültürü ve tüketim estetiğinde bireyin bilinçaltında biriktirdikleri ve tüketmekten duyacağı haz temel yapı taşı niteliğindedir. Reklamların kullandığı subliminal mesajlar, gösterge ve semboller aracılığı ile yön bulan tüketim alışkanlıkları, üretim ve tüketimi bir döngü olarak ele almış, biri olmadan diğersinin olamayacağını savunmuştur. Bu var oluşun da ancak bireylerin arzu ve isteklerini yöneterek gerçekleşeceği fikri postmodern tüketimde kabul görmüştür.

2.2.2.8. Görsel İletişim Tasarımı Adlandırmasının Gerekliği

İnsanlar çevrelerinde olup biten olayları ve durumları öncelikle göreyerek algırlarlar. Görsel olarak algılanan mesajlar, kalıcılığı ve dolaylı olarak farklı zamanlarda etkinliğini sürdürebilmesi bakımından işitsel mesajlara göre farklılık göstermektedir. Bu önemli fark görsel iletişimin kalıcılığını ve belge niteliğinde kullanılmasını öne çıkarmıştır” (Uçar, 2004, s. 19). Görsel olarak oluşturulan mesajların tasarımcı ve alıcı arasındaki etkileşim sürecinde önemli bir rol üstlenmesi bakımından grafik tasarım ürünleri varlığını tüm dönemlerde korumuştur. Fakat gelişen ve değişen süreç içerisinde özellikle teknolojinin de gelişmesi ve kitle

iletişim araçlarının çeşitlenmesi sonucu grafik tasarım kavramı tek başına yetersiz kalmaktadır. Grafik tasarım ürününün daha çok iki boyutlu görsel iletişim ürünlerini ifade etmesi bakımından yetersiz hale gelmiştir. Görsel iletişim alanında artık, iki ve üç boutlu görüntüler, video, ses, internet mecraları, sosyal medya ürünleri gibi birçok Şekilde eşitlilik göstermiştir.

Görsel yollarla kurulan iletişim diğer iletişim biçimlerine göre daha kalıcı ve anlaşılır olması bakımından büyük farklılık göstermektedir. Bu alışveriş sürecinde hem kitle kültürel alıcı hem de tasarım ürünü olarak verici aktif ve etkileşimli roller bulunmaktadır. İletişim tasarımını üstlenen tasarımcılara düşen görevler ise tıpkı grafik tasarım kavramı gibi değişiklikler göstermeye başlamıştır. İletişim kurmak grafik tasarımcının temel hedefidir. “İletişim tasarımcısının bu hedefe sağlıklı bir biçimde ulaşabilmesi için; tasarım ilkeleri, tipografi, grafik iletişimin tarihçesi, baskı teknikleri, renk, kağıt ve grafik iletişimin farklı uygulama alanları hakkında bilgi sahibi olması gerekir” (Becer, 2005, s. 17). Bu yönüyle iletişim tasarımcılar aracılığı ile görsel iletişim tasarımı toplumun geneline yansıyan entelektüel ve estetik eğilimlere tabi bir tasarlama süreci olarak görülebilir.

“Grafik tasarımın amacı, etkili görsel iletişim ürünlerinin oluşturulmasıdır” (Mazlum, 2006, s. 53). İletişim kurmak basitçe bilgi alışverişi Şeklinde tanımlanabilirken görsel iletişim, bilgilendirici, uyarıcı grafik ürünlerle, görsel olarak iletişimde bulunmak ve okuyucu, izleyici ya da hedef kitle ile tüm grafik ürünler arasında karşılıklı ileti alışverişinin görsel olarak gerçekleşmesi gibi tanımlanabilir. “Görsel olan, insanlar tarafından üretilmiş, yorumlanmış ya da meydana getirilmiş, işlevsel, iletişimsel veya estetik amacı olan Őeydir” (Bernard, 2002, s. 47). Bu durumda görsel iletişim tasarımı ürününün, görsel olanın bir takım amaçlar doğrultusunda bireysel ya da kitlesel düzeyde bilinçli olarak yönlendirilmesidir. Bu günümüz medya araçlarının toplumu belirli bir etki altında da bırakmak için sıklıkla kullandığı yöntemdir.

1980’li yıllarda ekonomik anlamda pazarlama ve reklamcılık alanında yaşanan patlamalar ve teknolojidaki büyük gelişmeler özellikle de Apple firmasının ürettiği Macintosh bilgisayarların ortaya çıkışı ile grafik tasarım en popüler dönemini yaşar. “1980’li yıllarda A.B.D.’nin güney batısındaki pazarın patlaması daha yeni oluşan bir meslek dalı için beklenmedik bir olaydı. Bu grafikiliğin ilk rnesansıydı ve grafik sanatların A.B.D.’ de kendine gitgide daha büyük bir yer edindiğini

gösteriyordu” (Weill, 2009, s. 139). Pazara ve pazarlamaya dolayısı ile reklamcılığa hizmet eden grafik tasarım bu dönemde en ihtişamlı zamanını geçirmiştir. “Tüm dünyada grafik tasarımın ve tasarımcısının gelişiminin baskı ve çoğaltma teknikleriyle birlikte anılmasına karşın, artık günümüzde bu mesleğin temel probleminin görsel iletişim tasarımı olduğu gerçeği çağımızda yaygınlık kazanmıştır” (Uçar, 2004, s. 93).

Etkili iletişim kurabilen grafik tasarımcı artık tanıtım yapmanın ötesinde dünyayı yönlendirebilecek güçlü bir görsel dil olarak iletişimi tasarlayabilir ve insanların algıları üzerinde çeşitli manipülasyonlarla onları yönlendirebilir. “Tasarımcı dünyayı daha doğru işleyen üstelik daha güzel bir yer yapabilir” (Twemlow, 2011, s. 73). Bu yönü ile görsel iletişim tasarımı endüstri ve tüketimin desteklediği grafik tasarımdan bir adım daha önde bulunur. Grafik tasarım, özellikle reklamlar aracılığı ile kapitalizme hizmet eden ve insanların tüketim alışkanlıklarını yöneten bir olgu iken artık etkili iletişim kurarak toplumdaki sosyal kültürü ve bireylerin farkındalık düzeylerini de yönetebilecek konuma geldiğinden görsel iletişim tasarımı olarak adlandırılması da daha isabetli olabilecektir.

Günümüzde grafik ürünler görsel iletişim tasarımı aracılığı ile insanların yaşamsal etkinliklerini ve tüketim kültürlerini yönetebilecek konumdadır. “Örneğin, tasarım dünya görüşümüzü değiştiren alanlara yönelik cevaplar üretebilir. Bu durum, Modernizm, Postmodernizm, ve Yapısöküm gibi akımlarda belirgin biçimde görülmektedir” (Ambrose, 2012, s. 24). Güçlü iletişim aracı olarak kabul görmüş olan grafik tasarımın çağımızdaki teknolojik gelişmeler ve artan görsel iletişim gereksinimleri sonucunda yeniden tanımlanması birçok tasarımcı tarafından da gerekli görülmüştür.

Disiplinler arası bir terim olan grafik tasarım, görsel olarak hazırlanmış iletileri, hedef kitleye görsel olarak aktarmak üzere iletişim, sunum ve pazarlama üzerine odaklanmış birçok disipline gönderme yapmaktadır. O nedenle son dönemlerde grafik tasarım kavramı çoğunlukla görsel iletişim olarak adlandırılmaktadır.

ICOGRADA (Grafik Tasarım Dernekleri Uluslararası Konseyi) 2000 yılında Kore'nin başkenti Seul'de yayınladığı manifestosunda grafik tasarım teriminin görsel

iletişim tasarımı olarak kullanılması konusunda bilgilendirmeler yapmış ve gereken değişiklikleri ifade etmiştir.

Grafik tasarım terimi teknolojik olarak yetersiz kalmaktadır. Görsel iletişim tasarımı terimi yapılan işi daha iyi ifade etmektedir. Görsel iletişim tasarımı, birçok disipline ait terminolojiyi ve yaklaşımı, çok katmanlı ve derinlemesine bir yeterlilikle birleştiren bir meslek haline gelmiştir. Disiplinler arasındaki sınır giderek daha akışkan bir yapıya bürünmektedir (www.icograda.org, 2000).

Tüm dünyada ‘grafik tasarım’ teriminin yapılan gerçek işi artık karşılamadığı düşüncesi gündeme gelmiş ve bunun yerine ‘görsel iletişim tasarımı’ kavramının gerekliliği tartışılmıştır. Ancak ICOGRADA 2011 yılında yayınladığı manifestosu ile görsel iletişim tasarımı teriminin yerine iletişim tasarımı teriminin kullanılmasını önererek kavramın içeriğini genişletmiştir. “İletişim tasarımı, entelektüel, yaratıcı, stratejik, idari ve teknik bir faaliyettir. Temel olarak iletim sorunlarına görsel çözümler sağlamaya dayalıdır. İletişim tasarımı, başka disiplinlerden kaynaklanan ifade Şekillerinin ve yaklaşımların çok boyutlu ve karışık bir görsel kabiliyet içerisinde giderek daha çok birleştiği bir meslek haline gelmiştir” (www.icograda.org, 2011).

İletişim tasarımının ve iletişim tasarımcısının rolünün tanımı, biçimin güçlenmesi ile birlikte değişime zorlanmıştır. Değişime zorlayan koşullar ve zorluklar toplumsal, kültürel, sosyolojik, teknolojik, ekolojik ve ekonomik alanlarda meydana gelmiştir. Değişen paradigmalardan görsel iletişim tasarımlarını ve eğitim süreçlerini de derinden etkilemesi kaçınılmaz durumdadır.

2.3. Lisans ve Lisansüstü Düzeyde Görsel İletişim Tasarımı Eğitimi

2.3.1. 20.Yüzyıl’dan Bugüne Görsel İletişim Tasarımı Eğitiminde Değişkenler

Estetik kaygıları da içerisinde barındıran temel anlamda tasarım eğitimi Bauhaus’ta verilmeye başlanır. Temel tasarım ve endüstriyel tasarım ürünleri üzerine yoğunlaşan bu okulda çeşitli atölye ortamlarında dersler yrtlmştir. Bauhaus ile aynı dönemlere denk gelen 20. Yüzyıl sanat hareketliliklerinin de etkisinde özellikle Dadaizm’in büyük katkıları sonucu tipografi ve fotoğraf üzerine verilmeye devam edilen eğitime, savaşın ortaya çıkması ve bu sebeple sanatçıların çeşitli ülkelere dağılması gibi nedenlere önceki bölümlerde yer verilmiştir. Savaş ortamında oluşan

bu zorunlu ayrılıklar ve ülke değişiklikleri İsviçre'nin Basel şehrinde oluşan uluslararası stilin yaygınlaşmasında önemli bir role sahiptir.

İsviçre stiline sahip olduğu görsel disiplin ve birçok önemli tasarımcının da burada eğitilmiş olmasından dolayı İsviçre'de doğduğu kabul edilen fotoğrafla birlikte tipografinin kullanılması kuralı tüm dünyayı saracak bir eğilim haline alır. Bu stilin yaygınlaşmasındaki önemli faktörlerden biri de tüm dünyadan Basel'e eğitim almaya gelen ve bazen de eğitim vermek için başka ülkelere giden İsviçreli tasarımcılar olmuştur.

İsviçre'de doğan bu stil ve eğitimi sırasında bir devrim olarak kabul edilen bilgisayar ortaya çıkar ve o zamana kadar sadece yaratım sürecini tamamlamak için bir araç olarak kullanılan bilgisayar artık bütün tasarım sürecine dahil olur. Bu dahil olma süreci ile görsel iletişim tasarımı eğitiminde de teknolojiyi merkeze alan yeni tutumlar ortaya çıkmak durumunda kalır. Bunun nedeni ise genç tasarımcıların bir çoğunun bilgisayarı tasarımlarının odak noktasında tutmak istemeleridir. "Ofset baskının, foto kompozisyonun kusursuzlaştırılması, 1960'ta Letraset'in bulunuşu, bütün bunlar grafikçilikte köklü değişimlere yol açar. Ama yaratım aracı olarak bilgisayarın gelişi gerçek bir devrim niteliğindedir" (Weill, 2009, s. 118).

Görsel iletişim tasarımı eğitimi sürecine bilgisayarın dahil olması ile çeşitli yazılımların gündeme gelmesi söz konusudur. Bu durumda yazılım yeterlilikleri konusunda da tasarımcılara donanım kazandırmak onlara bir tasarım anlayışını benimsetmek görsel iletişim tasarımı eğitiminin bir parçası haline gelmiştir. Teknolojinin hızlı gelişimi ile sürekli ilerleme gösteren iki ve üç boyutlu tasarım programları sayesinde tasarım eğitimi alan bireyler sürekli olarak becerilerini güncellemek ve yeni olan birçok yazılım hakkında bilgi edinmek zorundadır.

Teknoloji ve tasarım bütünlüğünün değişkenliği, kullanılan materyallerin çeşitliliği ile tasarım yöntem ve felsefesinin farklılaştığı tasarım eğitimi ortamında genç tasarımcıların rolleri de değişim göstermektedir. Teknoloji ile donanmış olarak eğitilen ve her geçen gün ilerleyen bir ivmeye sahip olan tasarımcıların aktif faaliyet göstereceği bilinci kabul görmüştür. Toplumsal sorumluluk ve farkındalık sahibi bireyler yetiştirme kaygısı eşliğinde, biçim ve estetik bilgisi kadar değişen paradigmalara paralel olarak toplumsal duyarlılık da önem kazanmıştır.

2.3.2. Görsel İletişim Tasarımı Alanında Ulusal Düzeyde Lisans ve Lisansüstü Eğitimi

Lisans ve lisansüstü düzeyde ulusal olarak verilen görsel iletişim tasarımı eğitiminden bahsetmeden önce kısaca Türkiye’de grafik tasarım eğitimi tarihinden bahsedilebilir. “Türkiye’de grafik tasarım eğitimine ilk kez 1933 yılında Güzel Sanatlar Akademisi’nde Mithat Özer öncülüğünde açılan afiş atölyesinde başlanmıştır” (Becer, 2005, s. 114). Yine bu dönemlere denk gelen ve Türk Grafik Tasarım tarihinde önemli bir yere sahip olan İhap Hulusi de Almanya’dan aldığı resim eğitimi ile Türkiye’de o yıllarda şekillenen grafik tasarım ve reklam sektörüne büyük katkılar sağlamıştır. Kendisi eğitimci olarak herhangi bir kurumda görev yapmamış fakat grafik tasarım alanında birçok önemli markaya hizmet etmesi bakımından örnek çalışmaları ile bu alanın eğitimi konusunda sektörel anlamda pazarların şekillenmesini sağlaması bakımından önemli konumda bulunmuştur.

Dünyada birçok tasarım okulunda etkisi bulunan Bauhaus eğitim anlayışı Güzel Sanatlar Akademisi’nde de etkili olmuş ve yol gösterici konumdadır. “Sanat eğitimi resim, heykel ve mimarlık gibi geleneksel sanat dallarında yoğunlaşan Güzel Sanatlar Akademisi’ne bir alternatif olarak 1957 yılında İstanbul’da açılan Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu’nun amacı, endüstriyel sanatlar ve tasarım alanında öğrenim görmüş uzmanlar yetiştirmek olmuştur” (Becer, 2005, s. 114). Bu okulda tasarıma ağırlık veren eğitim anlayışı okulun kuruluşunda bulunan birçok Alman öğretim üyesi tarafından Bauhaus ekolüne uygun şekilde benimsetilmiş ve zamanla da başarı sağlamıştır. Bu okulun varlığı ile o dönemde istihdam sağlanırken özellikle de basın ve reklam sektöründe işe alınacak kişilerde eğitilmiş olma koşulunun aranmaya başlanması grafik tasarım eğitimine olan ilgi ve değeri artırmıştır.

Bugün Türkiye’de sanat ve tasarım alanında lider üniversiteler arasında olan Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi 1982 yılında uygulamaya koyulan Yüksek Öğretim Kanunu ile Güzel Sanatlar Akademisi’nin adı değiştirilerek kurulmuştur. Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ise Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi olarak değişim göstermiş ve varlığını korumuştur. “Böylelikle, 1982’ye kadar lisans düzeyinde eğitim veren bu kurumlarda lisansüstü düzeyde öğrenim görme ve akademik kariyer yapma olanakları doğmuştur” (Becer, 2005, s. 115). Farklı şehirlerde de yavaş yavaş çoğalan güzel sanatlar fakülteleri ve buralarda

verilen grafik tasarım eğitimi sayesinde nitelikli tasarımcılar yetiştirilmeye başlanmıştır.

Grafik tasarım kavramının zamanla yetersiz kaldığı düşüncesi ile yerini görsel iletişim tasarımı kavramına bırakması eğitim sürecini de doğal olarak etkilemiştir. Üniversitelerin bazıları grafik, grafik tasarım adı altında eğitim vermeye devam ederken bazıları ile görsel iletişim tasarımı hatta iletişim tasarımı gibi bölüm adları ile eğitim öğretime devam etmektedirler.

Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinin güzel sanatlar fakültelerinin, sanat ve tasarım fakültelerinin, iletişim fakültelerinin, eğitim fakültelerinin ya da sanat ve tasarım fakültesi gibi diğer fakültelerin ilgili bölümleri araştırıldığında, çok sayıda bölüm bulunduğu ve genel olarak bu üniversitelerde bulunan bölümlerin birçoğunun birbirinden farklı adlandırmalar ile eğitim verdiği gözlemlenmiştir.

Üniversiteler ve bölüm adları incelendiğinde ortaya çıkan farklılıklar ülkemizde lisans ve lisansüstü düzeyde verilen görsel iletişim tasarımı eğitiminin bölüm adları ve ders içerikleri açısından uyumsuzluk gösterdiği söylenebilir. Bu uyumsuzluk neticesinde ilgili bölümlerden mezun olacak tasarımcılar, işverenler ve akademisyenler arasında bir anlamlandırma sorunu olması durumu açığa çıkarmaktadır.

Bu çalışma kapsamında yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlara göre Türkiye’de görsel iletişim tasarımı eğitimi alan adlandırmalarında görülen çeşitlilik bir terminoloji sorunu ve karmaşası olarak düşünülebilir. Özellikle vakıf ve devlet üniversiteleri arasında oluşan bu çeşitlilikte vakıf üniversiteleri genelde görsel iletişim tasarımı adlandırmasını kullanırken, devlet üniversitelerinin çoğunda grafik, grafik tasarım adlandırması yaygınlığı dikkat çekicidir. Bunun nedenleri arasında vakıf üniversitelerinin kendi aralarında var olan rekabet ortamından ötürü daha dinamik ve tüm dünya ile uyumlu olma çabaları ve içlerinde buldukları ticari kaygılar olduğu düşünülebilir. Ayrıca birçok vakıf üniversitesinin kuruluş yılı devlet üniversitelerine göre daha yeni olduğundan daha çağdaş tercihlerde bulunma imkanları olmuştur.

Alan adlandırmalarını kökten etkileyecek bir diğer konu ise ilgili bölümlere öğrenci alımı hakkında Yüksek Öğretim Kurulu’nun 2016 yılında verdiği karardır. Yüksek Öğretim Kurulu tarafından 2016 yılında yeni alınan karara göre Görsel

İletişim Tasarımı Bölümleri öğrenci alırken yetenek sınavı yapmayacaklardır. Bu yeni alınan karar bölümde bulunan öğrencilerin sanat ve tasarım kabiliyetleri bakımından yeterliliklerinin sorgulanmasına engel olmaktadır. Bu tez çalışması ile de belirtildiği gibi Görsel İletişim Tasarımı kavramı Grafik Tasarım Kavramından farklı bir alanı ifade etmek için değil, gelişen ve değişen teknolojinin ve yeni paradigmaların etkisi ile genişleyen grafik tasarım alanının yeni adlandırma şekli olarak düşünülebilir. Türkiye’de bulunan üniversitelerde yaşanan bu anlam ve terminoloji sorununa bir çözüm önerebilmesi bakımından Yüksek Öğretim müfredat ve yasalarının, alan hakkında tecrübeye sahip öğretim elemanları rehberliğinde revize edilmesi gerekmektedir.

Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı bölümleri hakkında Türkiye’deki üniversitelerin içinde bulunduğu terminoloji sorununu açıkça ifade edebilmesi için, ilgili bölümlerin bağlı oldukları fakülteler ve ders içerikleri ile ilgili detaylı tablolar ve açıklamalara Bulgular ve Yorumlar bölümünde değinilmiştir.

2.3.3. Görsel İletişim Tasarımı Alanında Uluslar Arası Düzeyde Lisans ve Lisansüstü Eğitimi

Bauhaus’un 1919 yılında kurulması ile sanat ve tasarım eğitimi alanında Almanya’da başlayan hareketlilik ilerleyen yıllarda İsviçre Tasarım Okulu ve New York Okulu ile Avrupa ve Amerika’da tasarım eğitimi anlamında oluşumunu sürdürmüştür. Bu okullar ve diğerleriyle birlikte pek çok eğitim kurumu, 20. Yüzyıl’ın sanat hareketleri etkisiyle değişim gösteren grafik tasarım eğitimi bugün yine gücünü artırarak tüm dünyada varlığını korumaktadır.

Yirminci yüzyılın başlarından itibaren sanayileşme, teknoloji, bilim ve diğer sosyolojik etmenlerin katkısı, yeni medya teknolojileri ve bilgisayarın, yazılımların etkileriyle gelişerek ilerleyen görsel iletişim tasarımı eğitimi her zaman gerekli ve sürdürülebilir bir alan olarak hayatta kalmıştır. Hemen hemen bütün toplumlarda benimsenen kitle iletişimi, görsel iletişimi her geçen gün daha gerekli ve anlamlı kılmıştır. Bu gereksinimler sonucu tüm dünyada çeşitli düzeylerde farklı fakültelerde zaman zaman farklı adlandırmalarla olsa da görsel iletişim tasarımı eğitimine verilen önem daha artmıştır.

Teknoloji ve küreselleşmenin etkileri gelişmiş ya da gelişmekte olan tüm toplumlarda dinamik bir varlık olarak hissedilebilir oranlarda gözlemlenebilmektedir.

Bauhaus Ekolü ve ardından Basel'den dünyaya yayılan tasarım eğitimi yöntemleri ve atölye sistemlerinin örnekleri ile görsel iletişim tasarımı eğitimi her ülkede farklı boyutlarda gelişmeler göstermiştir. Bu gelişmeler Türkiye'de olduğu gibi yurtdışında da alan adının kullanılmasında farklı fikirleri meydana getirmiştir. Amerika'da genellikle 'grafik tasarım' adlandırması kullanılırken Avrupa ülkelerinde bu eğitim alanının adlandırmaları farklılık göstermekle beraber çoğunlukla 'görsel iletişim tasarımı' olarak kullanılmaktadır.

Tüm dünyada sözü geçen ve tasarım alanında yayınlar yapan lider konumdaki dergiler arasından DOMUS ve GDUSA çeşitli anketler ile dünyanın en iyi tasarım okullarını belirlemiş ve ilan etmiştir. Domus dergisinin her yıl düzenli olarak seçtiği ve dünyanın en iyi elli tasarım okulu başlığı altında yayınladığı Rehberde listelenen okullar, saygın kurumların ağlarına dahil olma, yeni teknoloji ve ekipman kullanımı, uluslararası ilişkiler, endüstri işbirliği ve mezunların profesyonel çalışmaları baz alınarak belirlenmiştir. Bu çalışma kapsamında DOMUS ve GDUSA'nın belirlediği okullardan bir kısmının web sayfaları incelenerek ders içeriklerine ulaşılmış ve bölümleri hakkında bilgi edinilmiştir. Bu bilgiler ve sayısal veriler ilerleyen bölümlerde bulgular ve yorum kısmında detaylı olarak aktarılacaktır.

2.3.4. Değişen Paradigmaların Günümüzün ve Geleceğin Görsel İletişim Tasarımına Yansımaları

Günümüz görsel iletişim tasarımcısı, estetik, yaratıcı, özgün ve işlevsel uygulamaları ile satışı amaçlanan ya da tanıtımı gerçekleştirilen ürüne/hizmete ilişkin farkındalık oluşturmaktadır. Bu nedenle artık görsel iletişim tasarımı eğitiminde öğrencilere sadece yazılım bilgisi ve ya ticari amaçlı tasarım ürünleri ortaya koyabilecekleri süreçler değil, bunların yanında sosyal içerikli projelere de duyarlı olmayı iyi bir görsel iletişim ürünü tasarlamayı öğretebilecek eğitim ortamları oluşturmak temel hedeflerden birisi haline gelmiştir.

Grafik tasarım adlandırmasının artık yetersiz kalmasının temel nedenlerinden birisi de bu alanda değişiklik gösteren teknolojik, ekonomik, sosyolojik ve ekonomik paradigmalar sonucu ortaya çıkan yeni hedefleri ifade edememesidir. Her geçen gün çoğalan iletişim ve tasarım alternatifleri, sürekli yenilenen teknoloji ile sosyal medya ve hızlı erişim olanağı, üç boyutlu tasarımlar, video ve sesin de görsel iletişime dahil

olması gibi nedenlerden ötürü grafik tasarım kavramı yerine görsel iletişim tasarımının kullanılması uygun görülmektedir.

Global düşünebilme gereksinimi görsel iletişim tasarımının merkezinde bulunmaktadır. Bunun temel sebeplerinden birisi de toplumsal sınıf ayrımlarının artık ortadan kalkmış olması ve bir tasarım ürününün toplumun tüm düzeylerinden bireylere ve farklı kültürlere çeşitli medya araçları ile çok hızlı ulaşabiliyor olmasıdır. Bu durumda görsel iletişim tasarımı ürünlerinin sunulması ve tüketilmesi bakımından kolay ulaşılabilir ve hızlı tüketilebilir olması açısından bakıldığında tasarım eğitiminde eğitimciye ve öğrenciye düşen görevler sürekli değişim göstererek dinamik bir şekilde ilerlemektedir. Toplumsal bir sorumluluk da üstlenen görsel iletişim tasarımcısından beklentilerin değişimine neden olan bu hız ve dinamik olma durumu düşünüldüğünde tasarımcıların algılarını sürekli canlı tutmaları ve sürekli yenilikçi olmalarının gerektiği söylenebilir.

İyi bir tasarlama sürecinden sonra ortaya çıkan görsel iletişim tasarımı ürünlerinden her birinin estetik kaygıları barındırmasının ötesinde tasarım ürünü olduğu kabul edilecek olursa eğitimde bireysel farklılıkların ön plana çıkacağı bir ortamdan söz etmek mümkün olacaktır. Görsel iletişim tasarımı öğrencilerinin algıları diğer alanlarda öğrenim gören tüm öğrencilerde olduğu gibi çeşitlilik göstermektedir. Böyle bir eğitim ortamında öğrencilerin yeterliliklerini ortaya çıkaracak ve kendilerini tanımlarına imkan sağlayacak yöntemlerin kullanılması ile çağın gerekliliklerine cevap olabilecek tasarımların üretilmesi sağlanabilir. Bu tasarım ürünlerinde estetik unsurlar kadar işlevselliğin aranması ile görsel iletişim tasarımı ürünü farklı bir açıdan ele alınarak değerlendirilmelidir.

Toplumsal konularda duyarlılık ve sorumluluk gösterebilmek adına etkin bir alan olan görsel iletişim tasarımı için iyi tasarımcılar eğitmek ve yetiştirmek önemlidir. Konuya bu açıdan bakıldığında teknik donanım geliştirmek kadar zekasını kabiliyetini ve tasarım beceresini, duyarlılığı ile birleştirerek kullanabilecek tasarımcılar yetiştirmek temel hedeflerden biri olmalıdır.

Değişen tasarım paradigmaları eşliğinde değişim ve gelişimini sürdüren görsel iletişim tasarımı eğitimi varlığını korumaya devam edecektir. Bir dönem grafik tasarım adlandırması yeterli iken şimdilerde hedefi tam olarak tanımlamadığı için yetersiz kalan bu alan belki de gelecekte görsel iletişim tasarımı ya da iletişim

tasarımı olarak adlandırıldığında yetersiz kalıp başka bir adlandırma ile fakat benzer içerikle var olmayı sürdürebilir.

Tüketim ve kitle kültürü değiştikçe bu alanlara hizmet eden programlarda değişimler gözlemlenmesi oldukça doğal olacaktır. Geçmişe oranla günümüzde bir çok üniversitede farklı adlandırmalar ya da farklı fakülteler altında olsa da artık görsel iletişim tasarımı eğitimi daha çok önemsenmektedir. Bu yükselen ivme göz önünde bulundurulduğunda gelecekte görsel iletişim tasarımı eğitimi programlarına verilecek önemin artacağı hakkında olumlu fikir yürütülebilir.

Evrenselleşen dünya göz önüne alındığında kültür ve tüketim kavramı temel taşlar arasındadır. Toplumsal meseleler sosyolojik paradigmlar, problem çözme eğilimi kadar görsel iletişim tasarımının tüketime de hizmet ettiği yadırganamayacak gerçeklerden birisidir. Tüketim kültürü her geçen gün toplumda egemenliğini biraz daha artırıyor bu durumda pazarlamacıya ve reklama hizmet eden tarafı ile de görsel iletişim tasarımı eğitimi gerekliliğini devam ettirecektir.

“Kültür bir değişken olarak tüketicilerin davranışlarını etkilediği için bir pazarlamacının öncelikli görevi kültürü anlamaya çalışmak, kültür yaratım sistemlerine yönelik bilgiler edinmektir. Pazarlama sadece değişen kültüre adapte olmanın yollarını aramaz, aynı zamanda kültürel sürecin aktif bir parçası konumundadır” (Çelik, 2009, s. 15). Pazarlamanın kültürel sürecin aktif bir parçası olarak düşünülmesi halinde pazarlamaya hizmet eden reklamcılığın ve bununla birlikte görsel iletişim tasarımının da yapısı kültürel paradigmların gölgesinde ilerleyecektir. Bu durumda görsel iletişim tasarımı eğitimi alan öğrencilerin kültürel alanlarda da donanım kazanması her zamankinden daha gerekli hale gelebilir.

Grafik tasarım kavramının ortaya çıkışından bu güne gösterdiği gelişim ve değişim göz önüne alındığında sürekli değişen tasarım algısı ve yeni paradigmların doğuşu sonucu hızla ilerleyen bir döngü izlenmektedir. Bu döngünün her döneminde yeni bir paradigma etkin olmuş ve bu paradigma ışığında tasarımlar ve tasarım algısı şekillenmiştir.

Bugün ‘grafik tasarım’ adlandırması dahi konuyu ifade etmekte yetersiz kalırken gelecekte varılacak olan nokta hakkında kesin hükümler verebilmek imkansızdır. Grafik tasarım öncelikle teknolojinin, ekonominin ve tüketim kültürünün etkisi altında sürekli değişim göstermek zorunda olan bir alandır.

Tüketim kültürü ve görsel kültürün ortak temel alanı olarak da kabul edilebilecek olan grafik tasarım, kültür kavramı gibi esnek ve değişkendir. Bu sayede grafik tasarım değişen kültürün getireceği paradigmalara bağlı olarak bugün tahmin dahi edilemeyecek düzeyde değişim gösterebilecek bir alandır.

Teknolojik gelişmeler mutlaka grafik tasarımı etkilemektedir kullanılan malzeme ve teknoloji bakımından ele alındığında gelecekte çok daha yeni teknolojilerin var olacağı yadsınamaz. Fakat en az teknolojik gelişmeler kadar önemli olan değişen kültür ve algı grafik tasarım ve tasarımcının göstereceği farklılık etkili olacaktır. “Tüm dünyada grafik tasarımın ve tasarımcısının gelişiminin baskı ve çoğaltma teknikleriyle birlikte anılmasına karşın, artık günümüzde bu mesleğin temel probleminin görsel iletişim tasarımı olduğu gerçeği çağımızda yaygınlık kazanmıştır” (Uçar, 2004, s. 93).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanıldığı karma yöntem kullanılmıştır. “Karma yöntem, araştırma problemlerinin sadece nicel ya da sadece nitel araştırma yaklaşımıyla değil, her iki yaklaşımın birlikte ele alınmasının daha iyi sonuç vereceğini varsayan bir yöntemdir” (Creswell ve Plano-Clark, 2007).

Çalışmanın nitel boyutunda, Türkiye ve yurt dışındaki lisans ve lisansüstü grafik tasarımı / görsel iletişim tasarımı eğitim programları ve bu programların tarihsel süreç içerisindeki gelişimi incelenmiş, günümüze değin geliştirilmiş olan grafik tasarımı eğitim programları betimleyici bir biçimde sunulduğundan kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. “Literatür taraması bilgi kaynakları olarak kabul edilen uzmanlar, kitaplar, dergiler, tezler, konferans dokümanları ve önceki araştırma taramaları” (Balcı, 2011). Mekanik ve bilgisayar destekli olarak taranmıştır. Türkiye’de bulunan üniversitelerin görsel iletişim tasarımı bölümlerine ilişkin sayısal veriler ve ders kataloglarının incelenmesi için yurtiçinde ve yurtdışında uygulanan veya uygulanmış lisans ve lisansüstü grafik tasarımı eğitim programlarına ulaşılmış ve ulaşılan dokümanlar incelenmeye tabi tutulmuştur. “Döküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırmanın nicel boyutunda ise genel tarama yöntemi kullanılmıştır. “Tarama yöntemi, geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır” (Karasar, 2000). Çalışmaya ışık tutabilmesi bakımından bahsi geçen bölümlerde çeşitli ünvanlar ile dersleri yürüten öğretim elemanlarına yönelik bir anket uygulaması yapılmıştır. Sonuçlar sayısal verilere dönüştürülerek analizleri yorumları ile birlikte sunulmuştur.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Türkiye’de bulunan devlet ve özel üniversitelerin güzel sanatlar, iletişim, sanat tasarım, eğitim, güzel sanatlar mimarlık ve tasarım fakültelerinde görev alan öğretim elamanları oluşturmaktadır. Örneklemi ise belirlenen 18 üniversitede, güzel sanatlar, iletişim, sanat tasarım, eğitim, güzel sanatlar mimarlık ve tasarım fakültelerinde grafik tasarım/görsel iletişim tasarımı bölümlerinde görev alan öğretim elemanları oluşturmaktadır.

Tez için kullanılacak anket ilk olarak geliştirildiğinde 18 farklı üniversite ve bu üniversitelerde çalışan öğretim elemanlarına uygulanması düşünülmüş fakat ilerleyen süreçte yeteri kadar öğretim elemanına ulaşılamamış olmasından dolayı anketin tüm üniversitelerde uygulanmasına karar verilmiştir. Aynı şekilde yurtdışında da uygulanması planlanan anket için gerekli yazışmalar yapılmış Domus Academy’nin belirlediği ve her yıl güncellenen en iyi tasarım okullarına ulaşılmış fakat olumlu dönütler alınamadığından anketin yurtdışı uygulaması mümkün olmamıştır.

Araştırmanın nitel boyutunda yapılacak döküman analizi için belirlenen üniversitelerdeki ilgili bölümler ve bu bölümlerde okutulan dersler incelenmiştir. Bu çerçevede Türkiye’de anket uygulamasının gerçekleştirilmesi planlanan on sekiz üniversitenin ve yurtdışında ise Domus ve Gdusa’nın belirlediği üniversitelerin bölgesel çeşitlilik gösterecek şekilde bazılarının fakülte, bölüm adları ve bu bölümlerde okutulan derslerinin analizi yapılmıştır. Program analizleri ve ders içerikleri bakımından farklı üniversite ve fakültelerden çeşitli dökümanlar toplanmış ve incelemeleri sonuç olarak belirtilmiştir.

3.3. Veri Toplama Yöntemi

Veri toplama yöntemi olarak öncelikle literatür taraması yapıp çeşitli kanılara varılmasının ardından bir anket geliştirilmiş ve evren örnekleme sözü geçen öğretim elemanlarına uygulanmıştır. Anketin uygulanması sürecinde farklı iller ve üniversiteler ziyaret edilip birebir görüşmeler yapılması planlanmış olmasına rağmen üniversitelerin bir çoğunda bu görüşmeler mümkün olmamıştır. Birebir ulaşılmak istenip de ulaşılamayan öğretim elemanlarına ise internet üzerinden form gönderilerek doldurmaları sağlanmış ancak yine de hedeflenen sayıya

ulaşılamamıştır. Bu durum sonuçların değerlendirilmesinde bazı problemlere yol açmış ve problemler ilgili bölümlerde dile getirilmiştir.

Anket uygulaması için ziyaret edilen üniversitelerde o niversite ve bölümlere ait yıllık ders programı hatta mümkünse ders içerikleri de toplanmaya çalışılmıştır. Bu şekilde ulaşılamayan bölümlerin yıllık programlarına ise güncel web sayfalarından ulaşılmış ders içerikleri adlandırmaları ve uygulama biçimleri genel olarak bir değerlendirmeye alınmıştır. Burada yapılan araştırma tam olarak bir program analizi değil doküman inceleme metotları ile işlenmiş ve bölümler arası farklılıklar saptanmaya çalışılmıştır. Son olarak program içerikleri ile programların ait olduğu üniversitelerde görev yapan ğretim elemanlarının bazı sorulara verdiği yanıtlar eşleştirilerek bir sağlama yapılması hedeflenmiştir.

3.4. Verilerin zmlenmesi ve Yorumlanması

Verilere ulaşmak oldukça güç ve zaman gerektirmiş yapılan tüm araştırma ve uygulamaların ardından elde edilen anketler ve programlar zmlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın nicel boyutuyla ilgili analizde SPSS paket programı kullanılmıştır. Anketin analizinde frekans ve yüzde hesaplaması yapılmıştır. Değişkenlerle ilgili verilen cevaplara yönelik farklılığın olup olmamasına kay-kare testi ile bakılmıştır.

Araştırmanın nitel boyutunda ise Türkiye ve yurtdışında belirlenen üniversitelerden elde edilen ders katalogları gruplanarak incelenmiş ve yorumlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

4.1.1. Türkiye’de Bulunan Üniversitelerin Görsel İletişim Tasarımı Bölümlerine İlişkin Sayısal Veriler ve Ders Kataloglarının Analizi

“Türkiye’de 2015 yılı itibariyle 175 üniversite vardır. Bunlardan 114’ü devlet üniversitesi, 61’i vakıf üniversitesidir.” (www.wikipedia.org). Bu üniversitelerin lisans düzeyinde, araştırma konusu kapsamında ilgili bölümleri içeren 171 fakülte yer almaktadır. Bu fakültelerin dağılımı aşağıdaki gibidir:

52 devlet üniversitesi + 23 vakıf üniversitesi bünyesinde olmak üzere; 75 güzel sanatlar fakültesinde,

21 devlet üniversitesi + 15 vakıf üniversitesi bünyesinde olmak üzere; 36 iletişim fakültesinde,

Tamamı devlet üniversitesi bünyesinde olmak üzere 45 eğitim fakültesinde,

8 devlet üniversitesi + 7 vakıf üniversitesi bünyesinde (olmak üzere); 15 sanat ve tasarım,

"güzel sanatlar, tasarım ve mimarlık", "güzel sanatlar ve tasarım" fakültelerinde, "grafik", "grafik tasarım", "görsel iletişim tasarımı", iletişim tasarımı", "iletişim tasarımı ve grafik bölümü", "iletişim ve tasarım", "görsel iletişim", "görsel sanatlar ve tasarım", "görsel sanatlar ve görsel iletişim tasarımı", "sanat ve tasarım" bölümleri mevcuttur.

Türkiye’de bulunan üniversitelerin tamamının listesi ve bu üniversitelerin hangilerinde hangi fakültelerde nasıl bir adlandırma ile eğitim öğretimin sürdürüldüğünü ifade etmesi bakımından bölüm adlarını gösteren tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Türkiye’de bulunan üniversitelerin tamamında ilgili fakülte ve bölümlerin bulunup bulunmadıklarını ve ne şekilde adlandırıldıklarını gösteren tablo

DEVLET ÜNİVERSİTELERİ	Güz. San. Fak.	Güz. San. Eğt.	San. Tas. Fak.	İletişim Fak.	Grafik Tasarım Böl.	Görsel İletişim	İletişim Tasarımı	Yüksek Lisans	Doktora
Abant İzzet Baysal Üniv.	✓	✓				✓		✓	✓
Abdullah Gül Üniv.									
Adana Bilim ve Teknoloji Üniv.									
Adnan Menderes Üniv.				✓		✓			
Adıyaman Üniv.		✓							
Afyon Kocatepe Üniv.	✓					✓			
Ahi Evran Üniv.	✓				✓				
Akdeniz Üniv.	✓	✓		✓	✓			✓	✓
Aksaray Üniv.		✓							
Alanya Alaaddin Keykubat Üniv.									
Amasya Üniv.									
Anadolu Üniv.	✓	✓		✓	✓			✓	✓
Ankara Sosyal Bilimler Üniv.									
Ankara Üniv.		✓		✓				✓	✓
Ardahan Üniv.	✓								
Artvin Çoruh Üniv.		✓	✓						
Atatürk Üniv.	✓	✓		✓	✓			✓	✓
Ağrı İbrahim Çeçen Üniv.		✓							
Balıkesir Üniv.		✓					✓		
Bandırma On yedi Eylül Üniv.									
Bartın Üniv.		✓							
Batman Üniv.	✓				✓				
Bayburt Üniv.		✓							

DEVLET ÜNİVERSİTELERİ	Güz. San. Fak.	Güz. San. Eğt.	San. Tas. Fak.	İletişim Fak.	Grafik Tasarım Böl.	Görsel İletişim	İletişim Tasarımı	Yüksek Lisans	Doktora
Bilecik Şeyh Edebali Ün.	✓					✓			
Bingöl Ün.									
Bitlis Eren Ün.	✓				✓				
Bozok Ün.		✓		✓					
Boğaziçi Ün.									
Bursa Teknik Ün.			✓						
Bülent Ecevit Ün.	✓								
Celal Bayar Ün.	✓				✓				
Cumhuriyet Ün.	✓	✓							
Deniz Harp Okulu									
Dicle Ün.				✓					
Dokuz Eylül Ün.	✓	✓			✓			✓	✓
Dumlupınar Ün.	✓				✓				
Düzce Ün.									
Ege Ün.		✓		✓		✓			
Erciyes Ün.	✓					✓			
Erzincan Ün.		✓							
Erzurum Teknik Ün.									
Eskişehir Osmangazi Ün.		✓	✓			✓			
Fırat Ün.		✓		✓		✓			
Galatasaray Ün.				✓					
Gazi Ün.	✓	✓	✓	✓				✓	✓
Gaziantep Ün.	✓	✓		✓					

DEVLET ÜNİVERSİTELERİ	Güz. San. Fak.	Güz. San. Eğt.	San. Tas. Fak.	İletişim Fak.	Grafik Tasarım Böl.	Görsel İletişim	İletişim Tasarımı	Yüksek Lisans	Doktora
Gaziosmanpaşa Ünv.	✓	✓			✓			✓	
Gebze Teknik Ünv.									
Giresun Ünv.		✓							
Gülhane Askeri Tıp Akademisi									
Gümüşhane Ünv.				✓					
Hacettepe Ünv.	✓			✓	✓		✓	✓	✓
Hakkari Ünv.	✓	✓			✓				
Harran Ünv.	✓	✓			✓				
Hava Harp Okulu									
Hitit Ünv.					✓	✓			
Iğdır Ünv.	✓								
İnönü Ünv.	✓	✓		✓	✓				
İskenderun Teknik Ünv.									
İstanbul Medeniyet Ünv.			✓				✓		
İstanbul Teknik Ünv.									
İstanbul Ünv.				✓					
İzmir Kâtip Çelebi Ünv.									
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü									
Kafkas Ünv.	✓				✓				
Kahramanmaraş Sütçü İmam Ünv.	✓				✓				
Kara Harp Okulu									
Karabük Ünv.			✓						
Karadeniz Teknik Ünv.		✓						✓	✓

DEVLET ÜNİVERSİTELERİ	Güz. San. Fak.	Güz. San. Eğt.	San. Tas. Fak.	İletişim Fak.	Grafik Tasarım Böl.	Görsel İletişim	İletişim Tasarımı	Yüksek Lisans	Doktora
Karamanoğlu Mehmetbey Ün.									
Kastamonu Ün.	✓	✓			✓				
Kilis 7 Aralık Ün.									
Kocaeli Ün.				✓		✓			
Kırklareli Ün.									
Kırıkkale Ün.	✓				✓				
Mardin Artuklu Ün.	✓				✓				
Marmara Ün.	✓	✓		✓	✓			✓	✓
Mehmet Akif Ersoy Ün.		✓						✓	
Mersin Ün.	✓				✓				
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ün.	✓				✓				
Mustafa Kemal Ün.	✓	✓			✓				
Muğla Sıtkı Koçman Ün.	✓	✓			✓				
Muş Alparslan Ün.		✓							
Namık Kemal Ün.	✓				✓				
Necmettin Erbakan Ün.	✓				✓				
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ün.		✓							
Niğde Ün.		✓							
Ondokuz Mayıs Ün.	✓	✓						✓	✓
Ordu Ün.	✓				✓			✓	
Orta Doğu Teknik Ün.									
Osmaniye Korkut Ata Ün.	✓				✓				
Pamukkale Ün.		✓						✓	

DEVLET ÜNİVERSİTELERİ	Güz. San. Fak.	Güz. San. Eğt.	San. Tas. Fak.	İletişim Fak.	Grafik Tasarım Böl.	Görsel İletişim	İletişim Tasarımı	Yüksek Lisans	Doktora
Polis Akademisi									
Recep Tayyip Erdoğan Ün.		✓							
Sakarya Ün.	✓				✓	✓			
Sağlık Bilimleri Ün.									
Selçuk Ün.	✓				✓				
Siirt Ün.									
Sinop Ün.	✓	✓			✓				
Süleyman Demirel Ün.	✓	✓		✓	✓	✓		✓	
Trakya Ün.	✓	✓			✓			✓	
Tunceli Ün.	✓			✓	✓				
Türk Alman Ün.									
Türkiye Uluslararası İslam, Bil. ve Tek. Ün.									
Uludağ Ün.	✓	✓			✓			✓	
Uşak Ün.	✓				✓				
Yalova Ün.			✓		✓		✓		
Yüzüncü Yıl Ün.	✓	✓			✓				
Yıldırım Beyazıt Ün.	✓								
Yıldız Teknik Ün.			✓				✓	✓	
Çanakkale Onsekiz Mart Ün.	✓	✓		✓	✓	✓		✓	
Çankırı Karatekin Ün.	✓				✓				
Çukurova Ün.	✓	✓			✓			✓	✓
Şırnak Ün.									

VAKIF ÜNİVERSİTELERİ	Güz. San. Fak.	Güz. San. Eğt.	San. Tas. Fak.	İletişim Fak.	Grafik Tasarım Böl.	Görsel İletişim	İletişim Tasarımı	Yüksek Lisans	Doktora
Acıbadem Üniv.									
Akev Üniv.			✓				✓		
Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniv.	✓								
Anka Teknoloji Üniv.									
Atılım Üniv.	✓				✓				
Avrasya Üniv.									
Bahçeşehir Üniv.				✓			✓		
Başkent Üniv.	✓			✓	✓				
Beykent Üniv.	✓			✓	✓	✓			
Bezmiâlem Vakıf Üniv.									
Bilkent Üniv.	✓				✓				
Biruni Üniv.									
Çankaya Üniv.									
Çağ Üniv.									
Doğuş Üniv.			✓						
Fatih Sultan Mehmet Üniv.	✓				✓				
Gedik Üniv.	✓					✓			
Haliç Üniv.	✓				✓				
Hasan Kalyoncu Üniv.	✓					✓			
Işık Üniv.	✓				✓				
İbn-u Haldun Üniv.									
İstanbul 29 Mayıs Üniv.									
İstanbul Arel Üniv.	✓			✓	✓	✓			

VAKIF ÜNİVERSİTELERİ	Güz. San. Fak.	Güz. San. Eğt.	San. Tas. Fak.	İletişim Fak.	Grafik Tasarım Böl.	Görsel İletişim	İletişim Tasarımı	Yüksek Lisans	Doktora
İstanbul Aydın Üniv.	✓			✓	✓	✓			
İstanbul Bilgi Üniv.				✓			✓		
İstanbul Bilim Üniv.									
İstanbul Esenyurt Üniv.					✓				
İstanbul Gelişim Üniv.	✓				✓				
İstanbul Kemerburgaz Üniv.	✓				✓				
İstanbul Kültür Üniv.			✓				✓		
İstanbul Medipol Üniv.	✓					✓			
İstanbul Rumeli Üniv.			✓						
İstanbul Sabahattin Zaim Üniv.									
İstanbul Şehir Üniv.				✓					
İstanbul Ticaret Üniv.				✓		✓			
İstinye Üniv.									
İzmir Ekonomi Üniv.	✓				✓		✓		
Kadir Has Üniv.			✓	✓	✓		✓		
Karatay Üniv.									
Koç Üniv.									
Konya Gıda Tarım Üniv.									
Maltepe Üniv.	✓			✓	✓	✓			
MEF Üniv.									
Nişantaşı Üniv.			✓				✓		
Nuh Naci Yazgan Üniv.	✓								
Okan Üniv.	✓						✓		

VAKIF ÜNİVERSİTELERİ	Güz. San. Fak.	Güz. San. Eğt.	San. Tas. Fak.	İletişim Fak.	Grafik Tasarım Böl.	Görsel İletişim	İletişim Tasarımı	Yüksek Lisans	Doktora
Özyeğin Ünv.							✓		
Piri Reis Ünv.									
Sabancı Ünv.						✓			
Sanko Ünv.									
TED Ünv.									
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Ünv.	✓					✓			
Toros Ünv.	✓								
Türk Hava Kurumu Ünv.									
Ufuk Ünv.									
Uluslararası Antalya Ünv.									
Üsküdar Ünv.				✓		✓			
Yaşar Ünv.				✓		✓			
Yeditepe Ünv.	✓			✓	✓	✓		✓	
Yeni Yüzyıl Ünv.				✓		✓			
Yüksek İhtisas Ünv.									

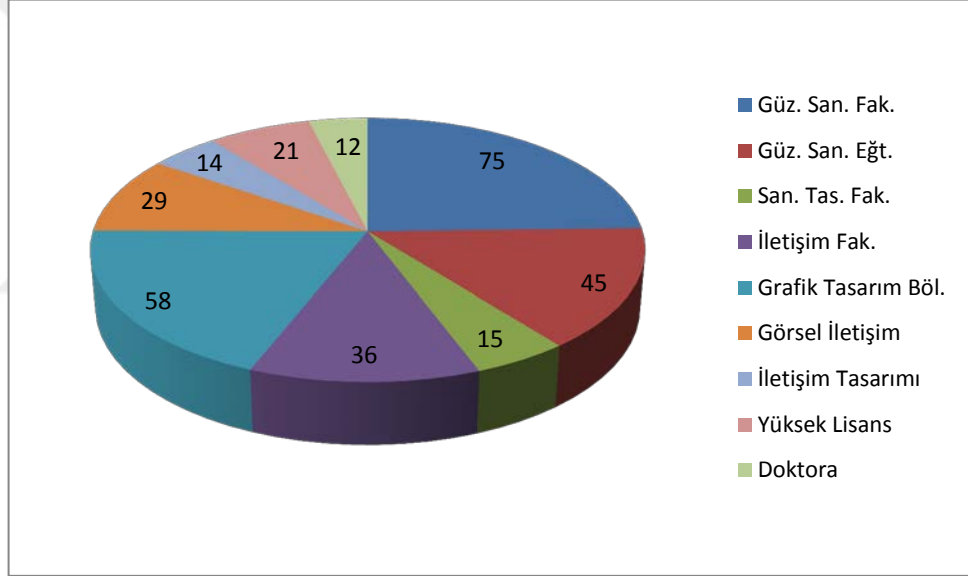
Tabloya bakıldığında anlaşılacağı gibi üniversitelerin birçoğunda görsel iletişim/grafik tasarım tasarımı eğitimi verilmektedir. Bu ders ve bölüm adı değişen paradigmaların etkisi ile grafik tasarım teriminden görsel iletişim tasarımı terimine değişiklik göstermiştir. Alan adında yaşanan bu değişimin tüm üniversite, fakülte ve bölümlerde aynı olmayışı farklı bakış açılarını getirmiş ve bu durum çalışma kapsamında bir problem olarak ele alınmıştır. Grafik tasarım ya da görsel iletişim tasarımı olarak adlandırılan bölümlerin bazılarında farklı adlandırmalar altında aynı dersler verilirken bazılarında ise aynı adlandırmalar altında farklı dersler verilmiştir.

Değişen paradigmaların ve gelişen teknolojinin etkisinde dinamik bir alan olarak görsel iletişim tasarımı eğitiminin de güncellenmesi ve ortak bir kanaate

varılmasının gerekliliği bu tezin kapsamında yer almaktadır. Üniversiteler arasında oluşan alan adı çeşitliliğini gösteren sayılar ve yüzdeler tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 2: Türkiye’de bulunan üniversitelerin tamamında ilgili fakülte ve bölümlerin dağılımını gösteren tablo

	Güz. San. Fak.	Güz. San. Eğt.	San. Tas. Fak.	İletişim Fak.	Grafik Tasarım Böl.	Görsel İletişim	İletişim Tasarımı	Yüksek Lisans	Doktora
Sayı	75	45	15	36	58	29	14	21	12
Yüzde	39,5	23,7	7,9	18,9	30,5	15,3	7,4	11,1	6,3

Şekil 2: Türkiye’de bulunan üniversitelerin tamamında ilgili fakülte ve bölümlerin dağılımını gösteren pasta grafiği

Tablo 2. incelendiğinde Türkiye’de grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında eğitim veren fakülte ve bölümlerin dağılımında 75 adet güzel sanatlar, 15 adet sanat tasarımı, 36 adet iletişim fakültesi, 58 adet grafik tasarımı, 29 adet görsel iletişim tasarımı, 14 adet iletişim tasarımı bölümü ve 45 adet güzel sanatlar eğitimi bölümünde grafik tasarım anasana dalı olduğu gözlemlenmiştir.

Fakültelerin kuruluş yılları ve vakıf ve ya devlet üniversitesi olması durumu bu sayıları etkilemiştir. Genellikle yeni kurulan fakülte ve bölümlerde görsel iletişim

tasarımı kavramı tercih edilirken daha eski olan üniversitelerde herhangi bir güncelleme yapılmamış ve bölüm adları halen grafik tasarım olarak kullanılmaktadır. Bölüm adlandırmalarında oluşan bu güncellenmeme durumu da bu tez kapsamında ele alınan problemler arasındadır. Kuruluş yılı yirmi yıldan fazla olan çoğu üniversitede alan adında güncelleme yapılmaması gibi ayrıca farklı fakülterde olmak üzere hem grafik tasarım hem görsel iletişim tasarımı eğitimi verilmektedir.

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

4.2.1. Araştırmanın Evrenini Oluşturan Onsekiz Üniversitenin Fakülte ve Bölüm Adlandırmalarındaki Çeşitlilik

Genel olarak bakıldığında araştırmanın evreni kapsamında belirlenen onsekiz üniversitenin fakülte ve bölüm adlandırmalarında oluşan çeşitlilik aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3: Türkiye genelinde araştırmaya konu olan üniversitelerin fakülte ve bölüm bazında dağılımları

Beykent Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Grafik Tasarım Bölümü İletişim ve Tasarım Bölümü
	İletişim fakültesi	Görsel İletişim Bölümü
Bilkent Üniversitesi	Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	Grafik Tasarım Bölümü
		İletişim ve Tasarım Bölümü
Doğuş Üniversitesi	Sanat ve Tasarım Fakültesi	Grafik Bölümü
		Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
Dokuz Eylül Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Grafik Bölümü
	Eğitim Fakültesi	Resim-İş Öğretmenliği Bölümü
Eskişehir Anadolu Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Grafik Bölümü
	Eğitim Fakültesi	Resim-İş Öğretmenliği Bölümü
Gazi Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
	Eğitim Fakültesi	Resim-İş Öğretmenliği Bölümü
	Sanat ve Tasarım Fakültesi	Grafik Tasarım Bölümü
Hacettepe Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Grafik Bölümü
Işık Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Grafik Bölümü
Kadir Has Üniversitesi	Sanat ve Tasarım Fakültesi	Grafik Tasarım Bölümü
	İletişim fakültesi	Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
Marmara Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Grafik Bölümü
	Eğitim Fakültesi	Resim-İş Öğretmenliği Bölümü
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Grafik Tasarım Bölümü

Maltepe Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Grafik Tasarım Bölümü
	İletişim fakültesi	Görsel iletişim tasarımı
Muğla Sıktı Kocaman Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Grafik Bölümü
	Eğitim Fakültesi	Resim-İş Öğretmenliği Bölümü
Yeditepe Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Grafik Tasarım Bölümü
	İletişim fakültesi	Görsel iletişim tasarımı
Maltepe Üniversitesi	İletişim Fakültesi	Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
	Eğitim Fakültesi	Resim-İş Öğretmenliği Bölümü
Akdeniz Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Grafik Bölümü
	Eğitim Fakültesi	Resim-İş Öğretmenliği Bölümü
Sabancı Üniversitesi	İstanbul Sanat Ve Sosyal Bilimler Fakültesi	Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı
Sakarya Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Grafik Bölümü
		Görsel İletişim Tasarımı Bölümü

Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında eğitim veren ve tezin sınırlılıkları kısmında belirtilen devlet ve vakıf üniversitelerinde okutulan dersler incelendiğinde ise bu kavram karmaşasının devam ettiği açığa çıkmıştır. Türkiye'nin önde gelen üniversitelerinde Grafik Tasarım / Görsel İletişim Tasarımı alanında dersleri yürüten öğretim elemanlarına uygulanan anket sonucunda değişkenlere bağlı olarak ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda bu anketin uygulandığı üniversitelerden bazılarının ders kataloglarına değinilmiştir.

Derslerin isimlerindeki benzerlikler ve bölümler arasında oluşan bağlantıların anlaşılabilirliği için adı geçen üniversitelerin her birinin ilgili bölümlerinde verilen dersler ise aşağıda açıkça listelenmiş ve kısaca yorumlanmıştır.

4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine ilişkin Bulgu ve Yorumlar

4.3.1. Araştırmanın Evrenini oluşturan onsekiz üniversitede ilgili bölümlerde yürütülen dersler

Araştırmanın bu bölümünde evreni oluşturan onsekiz farklı üniversitede ilgili fakülte ve bölümlerin dağılımı ile birlikte ders kataloglarının da derinleme incelemesine yer verilmiştir. Her üniversite kendi içerisinde değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Derslerin adlarını ve bağlı buldukları fakülteleri ifade eden kapsamlı tablolar aşağıdaki gibidir.

Tablo 4. Yeditepe Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none">• Fotoğraf• Grafik Bilgisayar Eğitimi• Desen• Temel Sanat Eğitimi• Yazı• Sanat Tarihi• Sinema Tv Grafiği	<ul style="list-style-type: none">• Tipograf• İllüstrasyon• Grafik Resim• Bilgisayar• Özgün Baskı• Semiotik• Grafik Proje (Ambalaj)	<ul style="list-style-type: none">• Grafik Tasarım Proje• Grafik Sanat Tarihi• Reklam Analizi• Çağdaş Sanat Yorumu• Çağdaş Türk Sanatı• Grafik Yönetimi• Sanat Sosyolojisi
	İLETİŞİM FAKÜLTESİ / GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI BÖLÜMÜ		
<ul style="list-style-type: none">• İletişime Giriş• Görsel İletişim Tasarıma Giriş• Tasarımın Temelleri• Görsel Kültür• Temel Çizim• 20. yy Tasarım Tarih• Dijital İllüstrasyon Teknikleri	<ul style="list-style-type: none">• Tipografi• Dijital Estetik• Medya ve Eleştirel Yaklaşımlar• Türkiye'de Kültürel İmgeler• Dijital Tasarım• Fotoğraf ve Görüntü	<ul style="list-style-type: none">• İleri Dijital Tasarım• Web Tasarımı• Görsel Öyküleme• Medya Fotoğrafçılığı• Masaüstü Yayıncılık• 3 Boyutlu Modellemenin Temelleri	

Yeditepe Üniversitesi'nin ders dağılımı incelendiğinde öncelikle göze çarpan iki farklı fakültede iki farklı bölüm olarak hem Grafik Tasarım hem de Görsel İletişim Tasarımı alanının varlığını sürdürmüş olmasıdır. Görsel İletişim Tasarımı Bölümü'nde dersler daha kuramsal adlandırmalar içerirken grafik tasarım dersleri daha çok uygulama temelli olan dersler arasından seçilmiştir. Bazı dersler tamamen aynı olmakla birlikte bazıları ise farklı isimler altında aynı içerikle sunulan derslerdir.

Bu çalışma kapsamında grafik tasarım tanımının yerini tutabilen ve günümüzde daha geçerli ve kapsamlı olduğu savunulan görsel iletişim tasarımı alanı başlığı altında her iki bölüm birleştirilip ders programları güncellendiğinde tek bir bölüm oluşturulabileceği düşüncesi savunulabilir. Böylelikle Yeditepe Üniversitesi'nde yaşanan kavram karmaşasına bir çözüm bulunurken aynı zamanda bu bölüm mezunlarının istihdamında daha doğru sınıflandırmalar yapılabilecektir.

Tablo 5. Sakarya Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> Bölüm bu ismi ile kurulmuş fakat aktif bir ders vermemektedir. 		
	GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> Temel Tasarım Tasarımda bilgisayar uygulamaları Fotoğraf Sanat tarihi Web tasarımı İletişim ve tasarım Animasyon Film tarihi ve eleştirisi 	<ul style="list-style-type: none"> Tipografi Animasyon tarihi ve eleştirisi Multimedya çalışmaları Hareketli grafik tasarım Animasyonda üç boyutlu bilgisayar uygulamaları 	<ul style="list-style-type: none"> Grafik tasarımı Fotoğraf tasarımı Animasyon tasarımı Web tasarımı Deneysel tasarım Reklam yazarlığı Oyun tasarımı Yeni medya sanatı Fotoğraf tarihi ve eleştirisi
İLETİŞİM FAKÜLTESİ / İLETİŞİM TASARIMI VE MEDYA BÖLÜMÜ			
<ul style="list-style-type: none"> İletişim Bilimlerine Giriş Davranış Bilimleri Temel Fotoğrafçılık Görsel İletişim Medya, İletişim Ve Globalleşme Yaratıcı Ve Eleştirel Düşünce Sosyal Psikoloji Senaryo Yazım Teknikleri Eğitsel Tv Programcılığı Multimedya Projesi Girişimcilik Ve Proje Yönetimi Aktüel Medya Medya İşletmeciliği Ve Pazarlama Kurumsal Dergicilik Kurumsal Medya Ve Tanıtım 	<ul style="list-style-type: none"> Kitle İletişimi İletişim Tarihi Temel Hukuk Temel Bilgi Teknolojisi Kullanımı İletişim Kuramları Demokrasi Ve Medya Antropoloji Eğitim Ve Medya Multimedya İletişimine Giriş Küresel Aktivizm Ve Sosyal Değişimin İletişimi Dijital İletişim Ve Propaganda Küresel Ve Kültürler Arası İletişim Yönetim Tasarımı İletişim Psikolojisi Kurgu Teknikleri Sahne Tasarımı Ve Yönetimi Elektronik Yayıncılık 	<ul style="list-style-type: none"> Yeni Medya Medya Okuryazarlığı Öğretim Tasarımı Etkileşim Ve Sosyal Gelişme İmaj Ve Ekran Çalışmaları Teknoloji Ve Toplum İnternet Çağında İçerik Üretimi Ve Yayımları Medya Analizi Ve Kritiği Web Tasarımı Televizyon Programı Yapımı İletişim Etiği Sosyal Medya Ve Görsel Dünya Web'de Kurulum Ve Marka Kimliği Medya Ve Kültür Analizi Dijital Medya Tasarımı 	

Sakarya Üniversitesi diğer üniversitelere göre biraz daha farklılık göstermektedir. Tek bir fakülte adı altında Güzel Sanatlar Fakültesi'nde hem görsel iletişim hem de grafik tasarım bölümlerini açmış olması dikkat çekmektedir. Şimdilik her iki bölümde de aktif olarak ders verilmemesine rağmen iki bölümü de bünyesinde bulunduran Sakarya Üniversitesi aynı zamanda İletişim Fakültesi'nde İletişim Tasarımı ve Medya Bölümü adı ile benzer bir eğitim daha vermektedir.

Görsel İletişim Tasarımı Bölümü'nde üniversitelerin geneli kuramsal ağırlıklı dersler vermeyi tercih ederken Sakarya Üniversitesi bu bölümde uygulamalı atölye derslerine ağırlık vermiştir. Bu durumun aksine üniversiteler arasındaki genel dağılım incelendiğinde grafik tasarım bölümlerinin daha çok uygulamalı ve görsel iletişim tasarımı bölümlerinin ise daha teorik olduğu söylenebilir. Sakarya Üniversitesi kuramsal ağırlıklı dersleri yürütmek için İletişim Fakültesi'nde İletişim Tasarımı ve Medya Bölümünü kullanmıştır.

Tablo 6. Sabancı Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

SABANCI ÜNİVERSİTESİ	SANAT ve SOSYAL BİLİMLER FAKÜLTESİ / GÖRSEL SANATLAR ve GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI		
	<ul style="list-style-type: none"> • Görsel Dil • Çizim Dili • Tipografik Tasarım • Multimedya Giriş • Çağdaş Sanat • Rönesans Sanatı • Sanat Ve Bilişim • İleri Çizim Etütleri • Bilgisayarlı Giriş • Görsel Sanatlarda Uygulama • Bilgiyi Görselleştirmek • Görsel Sanatlarda Sayısal Uygulama • Modelden Çizim 	<ul style="list-style-type: none"> • Türkiyede Toplumsal Cinsiyet Ve Cinsellik • Göç Kültürleri • Görüntü, Temsil Ve Sinema • Fotoğraf Ve Hareketli Görüntü Tarihi • Bauhus • Metin Kültür Bağlam Çözümlenmeleri • Edebiyat Ve Psikanaliz • Kültür Ve Bilişsel Süreçler • Görsel Kültür • Etkileşim Tasarımı • Yeni Medya 	<ul style="list-style-type: none"> • Fotoğraf Ve Anlatım • Web Tasarımı • Serbest Çalışma • Çağdaş Sanatta Kavramlar Ve Tartışmalar • 3d Animasyon • Video Grafiği Ve Sanatı • Fiziksel Etkileşim • Müzeler Ve Güncel Sanatlarvideo • Tekniklerine Giriş • Arayüz Tasarımı • İletişim İlstrasyonu

Sabancı Üniversitesi Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi olarak görsel sanatlar ve görsel iletişim tasarımı bölümü adı ile eğitim vermeye devam etmektedir. Bu şekilde bir fakülte ve bölüm adlandırması sadece Sabancı Üniverstesi tarafından

kullanılmaktadır. Bu bölümde yürütülen derslerin birçoğu diğer üniversitelerde bulunan derslere benzerlik göstermektedir.

Sabancı Üniversitesi tek bölüm başlığı altında hem sanatçı hem de tasarımcı yetiştirmeyi hedefleyen bir eğitim programı yürütmektedir. Sabancı Üniversitesi, bu bölümde verdikleri iki yönlü eğitim sisteminde oluşturdukları hedeflerini görsel sanatçı yetiştirmeyi amaçlayan Görsel Sanatlar ve multimedia tasarımcısı yetiştirmeyi amaçlayan Görsel İletişim Tasarımı olarak tanımlamıştır.

Tablo 7. Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> • Temel tasarım • Perspektif • Çizim • Sanat tarihi • Görsel iletişime giriş • Grafik Tasarıma giriş • Grafik tasarım • Bilgisayar destekli tasarım • Tasarım felsefesi • Sanat sosyolojisi • Görsel okuryazarlık • Sanat Yönetimi 	<ul style="list-style-type: none"> • İllüstrasyon • Fotoğraf • Tipografi • Grafik tasarım tarihi • Sanat felsefesi • İletişim felsefesi • Sayısal arayüz tasarımı • Pazarlama stratejileri ve reklamcılık • 3boyutlu modelleme • Sanat yönetimi • İllüstrasyon • Mezuniyet Proje Geliştirme 	<ul style="list-style-type: none"> • Dijital medya tasarımı • Reklam analizi • Bilgi felsefesi • Sergi ve çevresel grafik • Sosyal medya ve görsel iletişim • Reklam fotoğrafçılığı • Medya okuryazarlığı • Sunum tasarımı • Tasarım etiği ve fikri haklar • Mezuniyet Proje Uygulama
	EĞİTİM FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM ANASANAT DALI		
<p>Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalında anasanat atölye dersi olarak Grafik Tasarım adlandırması ile ders 3 yıl boyunca öğrencilere verilir.</p>			

Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde 2013 yılından itibaren aktif olarak eğitim veren Görsel İletişim Tasarımı Bölümü çağın teknolojik ve sosyal değişimlerine duyarlı, yaratıcı, eleştirel düşünebilen, kendi kültürünü benimsemiş genç sanatçılar / tasarımcılar yetiştirmeyi hedeflediğini belirterek varlığını korumaktadır.

Bu tez çalışmasının Ondokuz Mayıs Üniversitesi bünyesinde yürütülmesinden dolayı Güzel Sanatlar Fakültesinde sürdürülen eğitim programını çalışma kapsamında yakından inceleme olanağı doğmuştur. Bölümde verilen derslerin bir kısmı diğer üniversitelerin ilgili bölümlerinde olmamakla birlikte bir kısmı benzerlikler sergilemektedir. Hedefleri bakımından değerlendirildiğinde, görsel iletişim tasarımı bölümü, yeni kurulmuş olması ve duyarlı öğretim elemanlarından oluşmasından ötürü çağın gerekliliklerini yerine getirmeyi amaçlamaktadır.

Tablo 8. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ	GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GRAFİK BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> • Temel Sanat Eğitimi • Fotoğraf • Desen • Sanat tarihi • Yazı • Bilgisayar Grafiği • Grafik üretim teknolojisi • Tipografiye giriş • Tipografi • Temel Grafik Tasarım • Reklam fotoğrafı • Sergileme tasarımı • 2 ve 3 boyutlu resimleme • Deneysel tipografi • Güzel yazı • Tasarım atölyesi • Bilgilendirme tasarımı 	<ul style="list-style-type: none"> • Masaüstü yayıncılık • Fotografik • Göstergebilim • Modelaj ve tasarım • Estetik • Sanat kavramları • Mitoloji ve ikonografi • Seramik biçimlendirme yöntemleri • Görsel iletişim • Çağdaş Türk Plastik Sanatlar Tarihi • Renk Bilgisi • Görsel Algı • Endüstri Grafiği • Etkileşimli grafik tasarım 	<ul style="list-style-type: none"> • Çağdaş Sanat • WEB Grafik Tasarımı • Hareketli Görüntü Tasarımı • Resimleme • Temel Özgün Baskı Teknikleri • Multimedya • Duvar Resmi • Figür ve Semboller İle Türk Mitolojis • Reklam grafiği • Görsel kimlik • Reklamcılık ve pazarlama ilkeleri • Sanat felsefesi • Sanat eseri çözümleme
	EĞİTİM FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM ANASANAT DALI		
<p>Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalında anasanat atölye dersi olarak Grafik Tasarım adlandırması ile ders 3 yıl boyunca öğrencilere verilir.</p>			

Güzel Fakültesi bünyesinde Grafik Bölümü olarak eğitim vermeye devam eden Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi de atölye ve uygulama derslerine ağırlık vermiş ve ders adlandırmaları bakımından diğer bir çok üniversite ile paralellik göstermektedir. Bölüm adlandırması olarak ‘grafik tasarım’ ı tercih etmesi bu tez kapsamında bir problem olarak ele alınabilmesine karşın görsel iletişim/grafik tasarımı aynı anda kullanmamış olması ise anlam karmaşasını azaltmıştır.

Çalışmanın daha önceki bölümlerinde de bahsedildiği gibi özel yetenek sınavı ile seçerek öğrenci kabul edebilmek için bu şekilde bir adlandırmayı tercih ettikleri düşünebilecek olsa da görsel iletişim tasarımı bölümlerinde özel yetenek sınavı ile değil merkezi sistemle öğrenci yerleştirilmesi kararı çok yeni olduğundan, bu kararın bilinci ile tercih yapmamış oldukları söylenebilir.

Tablo 9. Mimar Sinan Üniversitesi’nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM BÖLÜMÜ	
MİMAR SİNAN ÜNİVERSİTESİ	<ul style="list-style-type: none"> • Mesleki Temel Eğitim • Temel Grafik Tasarım Bilgileri • Tipografi • Bilgisayar • Fotoğraf • Bilgisayara Giriş • Temel Sanat Eğitimi • Genel Sanat Tarihi • Pazarlama İletişimi Ve Reklamcılık Bilgileri • Tanıtım Fotoğrafçılığı • Bilgilendirme Tasarımı • Sergileme Tasarımı • Araştırma Atölyesi

Türkiye’nin sanat ve tasarım alanında eğitim veren ilk üniversitesi olarak Mimar Sinan Üniversitesi, uygulama ağırlıklı derslerin eşliğinde teorik derslerle de destekleyerek eğitim vermektedir.

Diğer üniversitelerden farklı olarak bu bölümde Grafik tasarım temelli derslerin çoğunlukta olması ve daha az plastik sanatlar ya da sanat tarih konularına

değinen derslerin olması dikkat çekmektedir. Bunun nedenleri arasında güzel sanatlar üniversitesi olarak birçok bölümü bünyesinde barındırarak derinlemesine eğitim verebilme olanağının varlığı gösterilebilir. Dolayısı ile öğrenciler öncelikle öğrenim gördükleri alanda uzmanlaşır ve diğer alanlardan bu bölümle etkileşimli olabilecek dersleri istedikleri şekilde seçebilirler.

Tablo 10. Marmara Üniversitesi’nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

MARMARA ÜNİVERSİTESİ	GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GRAFİK BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> • Bilgisayar Eğitimi • Eskiz ve Çizim Teknikleri • Temel Sanat Eğitimi • Yazı • Sanat Tarihi • Grafik tasarımda fotoğraf • Yazı ve kaligrafi 	<ul style="list-style-type: none"> • Teknik resim • İllüstrasyona giriş • Grafik Resim • Grafikte Özgün Baskı resim • Sembol ve anlam yaratma • Grafik şekillendirme • Tipografi 	<ul style="list-style-type: none"> • Grafik Tasarım • Grafik Sanatlar Tarihi • Reklamcılık Bilgileri • Medya analizi • İletişim kuramları • Grafik tasarıma giriş • Grafik üretim teknikleri
	EĞİTİM FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM ANASANAT DALI		
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalında anasanat atölye dersi olarak Grafik Tasarım adlandırması ile ders 3 yıl boyunca öğrencilere verilir.			

Marmara Üniversitesi Görsel iletişim/grafik tasarım kavramlarını aynı anda kullanmamış olsa da ‘grafik tasarım’ yerine sadece ‘grafik’ bölümü olarak eğitim vermesiyle dikkat çekmektedir. Ders adlarında ‘grafik tasarım’ ibaresini kullanan bu üniversitenin bölüm adının sadece ‘grafik’ olması eleştirilebilecek bir konu olarak ele alınabilir.

Ayrıca iletişim, reklamcılık ve medya ile ilgili derslerin ders kataloğunda bulunması, esasında çağın gerekliliklerinin ve yeni paradigmaların farkında olduklarını ifade edebilecekken bölüm adının güncel olmayışı bir problem niteliği taşımaktadır.

Tablo 11. Maltepe Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

MALTEPE ÜNİVERSİTESİ	GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> • Temel Grafik Tasarım • Tipografi • Fotografi • Bilgisayarda Grafik Tasarım Programları • Grafik Tasarım • Genel Sanat Tarihi 	<ul style="list-style-type: none"> • Deneysel Tasarım • Grafik Üretim Teknikleri • Grafik Sanat Tarihi • Ambalaj Tasarımı • Sayısal Fotografi • Grafik Şekillendirme 	<ul style="list-style-type: none"> • Sembol Analizi • Yazı Tasarımı • Tanıtım Fotoğrafı • Reklam Analizi • Çağdaş Sanat Yorumu • Portfolyo
	İLETİŞİM FAKÜLTESİ / GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI BÖLÜMÜ		
<ul style="list-style-type: none"> • Temel Fotoğraf • İletişim Çalışmaları • Bilgisayar Uygulamaları • Görüntü İşleme • Görsel İletişim Tasarımında Yöntem • Sanat Tarihi Ve Mitoloji • Tasarım Kuram Ve Araştırmaları • TV-Video Uygulamaları • Reklam Grafiği • Animasyon Teknikleri • Yayın İllüstrasyonu • Özgün Kitap Tasarımı • Propaganda Ve Tasarım • Kurumsal Kimlik Uygulamaları • Yeni İletişim Teknolojileri 	<ul style="list-style-type: none"> • Tasarım Kuram Ve Uygulamaları • Görüntü İşleme • Vektörel Tasarım • Görsel Tasarım Tarihi • Web Tasarımı • Görsel Okuma Yöntemleri • Fotoğraf Teknikleri • Yaratıcı Yazarlık • Dijital İllustrasyon • Storyboard Tasarımı • Web Tasarımına Giriş • Tipografik Animasyon • Hareketli Grafik Tasarım Uygulamaları • Görsel İletişim Tasarımı Ve Kültür • İnternet Reklamcılığı 	<ul style="list-style-type: none"> • Bilgisayarda Tasarım Uygulamaları • Görsel İletişimde Tipografi • Görsel İletişim Uygulamaları • Yaratıcı Grafik Teknikleri • Sanat Ve İletişim • Ambalaj Tasarımı • Vektörel İllustrasyon • Web 2.0 Ve Sosyal Ağlar • Reklamcılıkta Yaratıcı Strateji • 3 D Modelleme • Çokluortam Tasarımına Giriş • Çokluortam Tasarım Uygulamaları • Görsel Efekt Uygulamaları • Portfolyo Ve Proje Sunum Tasarımı 	

Maltepe Üniversitesi her iki adlandırmaya iki farklı fakültede yer vermiştir. Görsel İletişim Tasarımı Bölümünü iletişim fakültesi bünyesinde barındıran üniversite, bu bölümde hem uygulamalı hem teorik dersler sunmaktadır. Grafik Tasarım Bölümünün ders kataloğunda daha az ders görünme sebebi bu bölümde teorik derslerin azınlıkta olmasıdır denilebilir.

Maltepe Üniversitesi benzer dersler veren her iki bölümü bir çatı altında toplayıp çağın gereksinimlerine cevap verebilecek nitelikte yeni bir eğitim programı uygulayabilecek iken bu şekilde iki farklı bölümü birden aktif bulundurmayı tercih etmiştir. Böylelikle hedefleri ve istihdam alanları bakımından çok yakın olan bu iki alanda bir terminoloji sorunu olduğu düşünülebilir.

Görsel olması ve estetik kaygıları bünyesinde barındırması bakımından Görsel İletişim Tasarımı Bölümünün uygulamalı alanları içeren güzel sanatlar fakültesi bünyesinde bulundurulması ve bu şekilde grafik tasarım ürünleri ile ilgili dersleri de vermesi daha doğru olabilecektir. Şuan ki durumu ile Güzel Sanatlar Fakültesinde bulunan Grafik Tasarım Bölümü görsel iletişim tasarımı olarak güncellenerek derslerin bir araya toparlanması faydalı olabilecektir.

Tablo 12. Kadir Has Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

KADIR HAS ÜNİVERSİTESİ	İLETİŞİM FAKÜLTESİ / GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> • İletişim Alanlarına Giriş • İletişim ve Medya • Sosyal Bilimlerde Anahtar Kavramlar • İletişim ve Sanat • İletişim Tasarımına Giriş • İletişim Kuramları • Web Tasarımı • İletişim Etiği ve Hakları • Arayüz Tasarım Stüdyosu • Hareketli Grafik • İletişim Tasarımında Araştırmalar ve Yöntemler 	<ul style="list-style-type: none"> • Tipografi • İletişim Tasarımı Stüdyosu • Multimedia Araçları • Fotoğraf • İletişim Araştırma Yöntemleri • Sosyal Sorumluluk • Multimedia Üretim Stüdyosu • Tasarım Konsept ve Teorileri • Görsel Kültür Analizi • Etkileşimli Tasarım Stüdyosu 	<ul style="list-style-type: none"> • İletişim Tasarımı Projesi • Zaman Tabanlı Medya • Video Production • Hareketli Tipografi • Video Post-Prodüksiyon • Şehir Atölyesi • Üretim Tasarımı • Görsellik Felsefeleri • From Modern to Contemporary • 60' lar Sonrası Türkiye' de Kültür ve Sanat • Çağdaş Sanatta Konular
	SANAT VE TASARIM FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> • Temel Sanat Tasarım • Çizim ve Anlatım Teknikleri • Histories of Art and Design • Grafik Tasarım • Tipografi • Multimedia Tools • Grafik Tasarım Tarihi • Fotoğraf • Illustration • Ambalaj Teknikleri ve Tasarımı 	<ul style="list-style-type: none"> • Web Design • Analysis of Visual Culture • Advanced Photography • Editorial Design • Information Visualisation • 3D Digital Design • Advanced Typography • Animation Studio • Digital Illustration • Issues of Contemporary Art 	<ul style="list-style-type: none"> • Art Appreciation • Deneysel Sanat Atölyesi • Video Production • Motion Typography • Interaction Design Studio • Web Design • Art Directing • Creativity in Advertising • Time Based Media • Design Concepts and Theories

Kadir Has Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi bünyesinde Grafik Tasarım Bölümü olarak eğitim verirken aynı zamanda İletişim Fakültesi'nde Görsel İletişim Tasarımı bölümünü bulundurmaktadır. Araştırma kapsamında incelenen üniversitelerin bir çoğu gibi Kadir Has Üniversitesi de Görsel İletişim Tasarımını daha kuramsal düşünerek iletişim fakültesine, grafik tasarımı ise uygulamalı ve plastik sanatların bir parçası olarak kabul edip sanat ve tasarım fakültesine dahil etmiştir. Bu yönde bir algı Türkiye'de yerleşik hale gelmiş durumdadır.

Tablo 13. Işık Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

IŞIK ÜNİVERSİTESİ	GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI BÖLÜMÜ		
		<ul style="list-style-type: none"> • Sayısal Görüntü İşleme • Süreli Yayın Tasarımı • Masaüstü Yayıncılık • İllüstrasyon • Yaratıcı Yazarlık • Sosyal Sorumluluk Uygulamaları • Üç Boyutlu Modelleme Ve Animasyon • Hareketli Grafik Tasarım • Ambalaj Tasarımı • Deneysel Tipografi • Kampanya Görsel Tasarımı • Reklam Filmi Yapımı • Bitirme Projesi 	<ul style="list-style-type: none"> • Temel Grafik Tasarım • Bilgisayarda Temel Tasarım • Karşılaştırmalı Sanat Tarihi • Temel Fotografi • Desen • Grafik Tasarım Tarihi • Görsel İletişim Tasarımına Giriş • Stüdyo Fotoğrafçılığı • Tipografi • Kullanıcı Arayüz Tasarımı • Reklam Fotoğrafçılığı • Göstergebilim • Ekslibris Tasarımı • Oyun Tasarımı • Sergileme Tasarımı

Işık üniversitesi alan adını değişen paradigmalara getirilerinin bilinci ile güncel tutmuş ve fazladan benzer bir bölüm daha açmaktansa görsel iletişim tasarımı bölümünde hem kuramsal hemde uygulamalı birçok ders vererek olması gerektiği gibi bir eğitim politikası izlemiştir.

Tablo 14. Hacettepe Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GRAFİK BÖLÜMÜ	
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	<ul style="list-style-type: none"> • Temel Grafik Tasarım • Bilgisayarda Temel Tasarım • Karşılaştırmalı Sanat Tarihi • Temel Fotografi • Desen • Grafik Tasarım Tarihi • Görsel İletişim Tasarımına Giriş • Stüdyo Fotoğrafçılığı • Tipografi • Kullanıcı Arayüz Tasarımı • Reklam Fotoğrafçılığı • Sayısal Görüntü İşleme • Süreli Yayın Tasarımı • Masaüstü Yayıncılık • İllüstrasyon • Yaratıcı Yazarlık • Sosyal Sorumluluk Uygulamaları • Üç Boyutlu Modelleme Ve Animasyon • Hareketli Grafik Tasarım • Ambalaj Tasarımı • Deneysel Tipografi • Dijital İllüstrasyon • Animasyon Teknikleri • Sektör Stajı • Yeni Medya • Multimedya • Tasarım Hukuku • Reklam Çözümlenmeleri • İnternet Reklamcılığı • Grafik Tasarım – Proje • Baskıresim • Portfolyo Tasarımı • Proje Geliştirme Ve Uygulama • Özgün Kitap Tasarımı • Kampanya Görsel Tasarımı • Reklam Filmi Yapımı • Bitirme Projesi • Kısa Film • Göstergebilim • Ekslibris Tasarımı • Oyun Tasarımı • Sergileme Tasarımı

Hacettepe Üniversitesi'nde de Işık Üniversitesi gibi sadece Güzel Sanatlar Fakültesi kapsamında eğitim verilmektedir. Bölümün isminin, 'tasarım' kavramını hiç içermeyen sadece 'grafik' olarak kullanılıyor olması Hacettepe Üniversite'sinde problem olarak görülebilecek başka bir unsur olarak dikkat çekmektedir. İki boyutlu grafik ürünlerin tasarlanmasına yönelik derslerin dışında kitle iletişim araçlarının bir çoğunda kullanılabilecek donanım kazandırmaya yönelik eğitim veren bölümde reklam mecraları ve kuramsal olarak çeşitli alanlarda zengin bir ders kataloğu olduğu gözlemlenmiştir.

Güzel Sanatlar Fakültesine bağlı Grafik Bölümü adıyla dikkat çeken Hacettepe Üniversitesi'nde başka bir konu ise ders adlandırmalarında zaman zaman grafik tasarım zaman zaman da görsel iletişim tasarımı olarak eğitim verilmesidir. Buradan hareketle bu bölümde bulunan öğretim elemanlarının da 'grafik tasarım' ve

'görsel iletişim tasarımı' nı farklı alanlar olarak değerlendirdikleri düşünülebilir. Bu duruma başka bir neden olarak ders kataloğunun güncel olmayışından ötürü bölümde yeni verilmeye başlanan dersler için daha güncel adlar seçilirken ilk yıllardan bu yana var olan ders isimlerinin revize edilmediği varsayılabilir.

Tablo 15. Gazi Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

GAZİ ÜNİVERSİTESİ	GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> • Temel Bilgi Teknolojileri • Bilgisayarla Tasarım • Sanat Tarihi • Temel Tasarım • Desen • Vektörel İllüstrasyon • İllustrasyon • Kaligrafi • Portfolyo Tasarımı • Video Kurgu I • Ustalar Sınıfı • Yayın Grafiği 	<ul style="list-style-type: none"> • Temel Bilgisayar Ve İletişime Giriş • Fotoğraf • Tipografi • Görsel Tasarım Tarihi • Dijital İllüstrasyon • Tasarım Kültürü • Profesyonel Yaşam • İnternet Yayıncılığı • Mezuniyet Projesi 	<ul style="list-style-type: none"> • Dijital Tasarım • İletişim Sosyolojisi • Çağdaş Sanat Kuramlarına Giriş • Görsel Algı Psikolojisi • Görsel Algının Temelleri • Ambalaj Tasarımı • Yaratıcı Yazı • Siber Kültür • Üç Boyutlu Modelleme • Canlandırma • Resimli Kitap Yapımı • Çokluortam Tasarımı
	SANAT VE TASARIM FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> • Temel Sanat Eğitimi • Desen • Teknik Resim-Perspektif • Kültür Tarihi • Sanat ve Estetik • Temel Bilgi Teknolojisi Kullanımına • Portfolyo Tasarımı • Televizyon Grafiği • Reklâm Analizi • Matbaa Bilgisi 	<ul style="list-style-type: none"> • Dijital Tipografi • Baskı Teknikleri • Üç Boyutlu Tasarım • Tanıtım ve Yayın Grafiği • Dijital İllüstrasyon • Fotoğraf • Sanat Tarihi • Temel Bilgisayar Bilimleri • İş Hukuku • İş Yeri Deneyimi • Sektör Uygulamaları 	<ul style="list-style-type: none"> • Grafik Tasarım • Tipografi • Renk Bilgisi • İllüstrasyon Teknikleri • Bilgisayar Destekli Tasarım • Grafik Sanatı Tarihi • Görsel İletişim • Mezuniyet Projesi • Tasarım Okumaları • Web Tasarımı • Ajans İşletmeciliği • Çoklu Ortam Tasarımı
EĞİTİM FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM ANASANAT DALI			
<p>Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalında anasanat atölye dersi olarak Grafik Tasarım adlandırması ile ders 3 yıl boyunca öğrencilere verilir.</p>			

Gazi Üniversitesi hem Sanat ve Tasarım Fakültesi Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde görsel iletişim tasarımı ve grafik tasarım eğitimi vermektedir. Derslerin bir çoğu birbiri ile benzerlik göstermektedir. Fotoğraf, tipografi, temel tasarım, desen, perspektif, bilgisayar destekli tasarım gibi birçok ders aynı ve kruamsal derslerde benzerlikler göstermektedir. Bu durumda Gazi Üniversitesi'nin iki farklı bölümü aynı içerikle olmasına rağmen farklı fakültelerde farklı isimlerde açmış olması bu çalışma kapsamında bir problem olarak değerlendirilebilir.

Tablo 16. Dokuz Eylül Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GRAFİK BÖLÜMÜ	
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	<ul style="list-style-type: none"> • Grafik Resimleme • Deneysel Tipografi • Dijital Fotoğraf • Grafik Tasarım • Tipografi • İllüstrasyon • Basın Yayın Tasarımı • Temel Fotoğraf • Görsel Düşünme • Temel Tasarım • Genel Sanat Tarihi • Grafik Basım Teknikleri • Grafik Sanat Tarihi • Özgün Grafik Baskı • Modern Grafik Tasarım Tarihi • Grafik Yayın Teknikleri • Çağdaş Grafik Tasarım Tarihi • Türk Grafik Tasarım Tarihi • İnteraktif Grafik Tasarım • Bilgilendirme Tasarımı • Yapısal Tasarım • Temel Desen • Sayısal Görüntü İşleme Ve Çizim Teknikleri • Tipografiye Giriş • Portfolyo Tasarımı • Kitle İletişim Kuramları • Staj • Layout Tasarımı • Reklam Fotoğrafçılığı • Karakter Geliştirme Ve Canlandırma • Deneysel Tasarım • Grafik Öyküleme • Serigrafi Atölyesi Açık hava Tasarımı • Bilgisayar Destekli İki Boyutlu Animasyon Basın Yayın Tasarımı • Grafik Baskı Multimedya • İki Boyutlu Animasyon • Çevresel Grafik Tasarımı • Kitap Ve Kağıt Yapımı • Ambalaj Tasarımı • Dijital Medya İnteraktif Grafik • Editoryal Tasarım • Editoryal İllüstrasyon
EĞİTİM FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM ANASANAT DALI	
<p>Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalında anasanat atölye dersi olarak Grafik Tasarım adlandırması ile ders 3 yıl boyunca öğrencilere verilir.</p>	

Uygulamalı atölye derslerine ağırlık veren Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü olarak eğitim vermektedir. Bu üniversite de içerik olarak çeşitli ve zengin ders kataloğuna sahip olmasına rağmen bölüm adında ‘tasarım’ kelimesini dahi kullanmıyor olması bir eksiklik olarak problem niteliğinde değerlendirilebilir.

Derslerin niteliği bakımından güncel ve faydalı olmalarının yanında bölüm adındaki terminoloji sorunu bölümde ilgili dersleri yürüten öğretim elemanlarının kendilerine uygulanan ankete verdikleri yanıtlarla örtüşmektedir. Öğretim elemanları da bu alanın güncel olmasını ve uluslararası alanla da uyumluluk göstermesini savunmuşlardır.

Tablo 17. Doğu Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

DOĞU ÜNİVERSİTESİ	SANAT ve TASARIM FAKÜLTESİ / GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> • Bilgisayara Giriş • Desen • Sanat Tarihi • Sanat ve Tasarım Eğitimi • Toplumsal Duyarlılık Projeleri • Üniversite Yaşamına Giriş • Teknik Resim ve Perspektif • Bilgisayarda Tasarım • Sinema Kültürü • Temel Fotoğraf • Staj • Tv Gazeteciliği ve Habercilik • 	<ul style="list-style-type: none"> • İletişim Etiği • Multimedya • Reklam ve Görsel Algı • Animasyon • Web Tasarımı • Çağdaş Avrupa'nın ve Modern Etiğin Temelleri • İletişimde Yapım Yöntemleri • Proje • Kültürel Gelişim Semineri • TV'de Kayıt ve Montaj • Bitirme Projesi • Fikri ve İnsani Haklar 	<ul style="list-style-type: none"> • Kitle İletişimi ve İletişim Teorileri • Toplum, Kültür, Sanat • Belgesel Fotoğraf • Sinema Tarihi • Film Grameri • Senaryo ve Yazım Teknikleri • Canlı Yayın Programcılığı • Sinemada Akımlar ve Türler • Yaratıcı Yazım • Estetik
	SANAT ve TASARIM FAKÜLTESİ / GRAFİK BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> • Temel Yazı • Tipografi • Temel Fotoğraf • Dijital Fotoğraf • Grafik Tasarım • Grafik Üretim Teknikleri • Özgün Baskıresim • Gösterge Bilimde İşaret ve Semboller • Tasarımda Bilgisayar • Bilgisayarda Görüntü Tasarımı • İllüstrasyon • Yazı • Tipografi • Reklam Grafiği 	<ul style="list-style-type: none"> • Tanıtım Fotoğrafçılığı • Yazı Tasarımı • Kitap Grafiği Tasarımı • Portfolyo • Font Tasarımı • Kavramsal Tasarım • Bitirme Projesi • Modern Sanat • Staj • Teknoloji ve Sanat • Geleneksel Türk Sanatı • Sanat ve Tasarım Eğitimi • Tasarım Felsefesi • Kurumsal Kimlik Tasarımı 	<ul style="list-style-type: none"> • Deneysel Tasarım • Canlandırmaya Giriş • Reklamcılık Bilgisi • Bilgisayarda Canlandırma • Reklam Grafiği • Grafik Sanatlar Tarihi • Ambalaj Grafiği Tasarımı • Çevre Grafiği Tasarımı • Web Tasarımı • Kitap Resimleme • Tanıtım illüstrasyon • Yayın Grafiği Tasarımı

Doğuş Üniversitesi aynı fakülte bünyesinde iki adlandırma ile iki farklı bölümde eğitim vermektedir. Genel bir yaklaşım olarak Doğuş Üniversitesi de grafik tasarım bölümünde uygulamalı ve özel yetenek gerektiren becerileri kullanacak şekilde dersler seçmiştir. Görsel iletişim tasarımı bölümünde yine kuramsal ağırlıklı olmakla birlikte teknolojinin daha aktif kullanılacağı bilgisayar destekli ve özellikle sayısal ya da üç boyutlu tasarımlarla sonuç verecek reklam mecralarına yönelik tasarımlara öncelik verilmiştir.

Tablo 18. Beykent Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

İLEETİŞİM FAKÜLTESİ / GÖRSEL İLETİŞİM BÖLÜMÜ	
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ	<ul style="list-style-type: none"> • Akademik ve Sosyal Oryantasyon • Hukukun Temelleri • Medya ve Toplum • Sosyal Bilimlere Giriş • Mesleki Oryantasyon ve Görsel İletişime Giriş • Kent Kültürü • Türkçe Eleştirel Okuma ve Yazma • Ekonominin Temelleri • Modern Dünyanın Oluşumu • Siyaset Bilimine Giriş • Sosyal Psikoloji • Küreselleşme • Sosyal Bilimler İçin İstatistik • Görsel Algı • Medya Tarihi • Modernite ve Tüketim Toplumu • Bilgi Teknolojileri Kullanımı • Sosyal Bilimler İçin Araştırma Yöntemleri • Fotoğraf Teknikleri • İletişim Kuramları • Tipografi • Sivil Toplum Kuruluşları • Görsel Kültür • İletişim Sosyolojisi • Görüntü ve Ses Kurgusu • Reklamcılık • Yeni Medya Teknolojileri • Kalite Yönetim Sistemleri ve Standartları • İnteraktif Medya Tasarımı • Metin Yazarlığı • Multimedya Yayıncılığı • Kültür Kuramları • Görsel İletişim Tasarım Projesi • Güncel Medya Sorunları • Masaüstü Yayıncılık • Video Tekniği • Web Tasarımı • Çalışma ve Sosyal Güvenlik Hukuku • Görsel Çalışmalar • Görsel İletişim Bitirme Çalışması • Multimedya Uygulamaları • Staj • Girişimcilik • Proje Yönetimi • Marka İletişimi Yönetimi • Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM BÖLÜMÜ		
<ul style="list-style-type: none"> • Akademik ve Sosyal Oryantasyon • Sanat ve Tasarım Tarihi • Sosyal Bilimlere Giriş • Desen • Mesleki Oryantasyon ve Grafik Tasarıma Giriş • Temel Sanat Eğitimi • Estetik ve Sanat Felsefesi • Medya Sanatlarında Araştırma Yöntemlerine Giriş • Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım (İleri Düzey) • Atatürk İlkeleri İnkilap Tarihi ve Modern Türkiye'nin Oluşumu 	<ul style="list-style-type: none"> • Bilgi Teknolojileri Kullanımı • Hukukun Temelleri • Mitoloji • Tasarım Prensipleri • İngilizcede Eleştirel Okuma ve Yazma • Görsel Algı • Baskiresim • Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım • İllüstrasyon • Sanat Teorisine Giriş • Türkçe Eleştirel Okuma ve Yazma • Modern Dünyanın Oluşumu • Bireysel Tasarım Raporları • Grafik Tasarım Bitirme Çalışması • Girişimcilik • Proje Yönetimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Deneysel Tasarım • Etkileşimli Tasarım • Grafik Tasarım Atölye • Sayısal Görüntü • Çağdaş Sanat Kuramları • Genel İletişim • Kalite Yönetim Sistemleri ve Standartları • Ambalaj Tasarımı • Tipografi • Staj • Sanat Eseri Analizi • Sivil Toplum Kuruluşları • Hareketli Grafikler • İleri Bilgisayar Grafikleri • Masaüstü Yayıncılık • Sanat ve Tasarım Projesi • Çalışma ve Sosyal Güvenlik Hukuku

Beykent Üniversitesi yaygın kullanım şekli ile eğitim programını adlandırarak Grafik Tasarım Bölümünü Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde barındırmış ayrıca görsel iletişim bölümünü de iletişim fakültesine dahil etmiştir. Grafik Tasarım alanında uygulamalı dersler bulunurken görsel iletişim bölümünde teorik ağırlıklı aynı zamanda medya ve tüketim konularına ağırlık veren dersler bulunmaktadır.

Derslerin birçoğunun aynı olduğu bu iki bölümde yaşanan terminoloji sorunu bir problem olarak değerlendirilebilir.

Tablo 19. Anadolu Üniversitesi'nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> • Temel Bilgi Teknolojisi • Grafik Desen I • Görsel İletişime Giriş • Tipografiye Giriş • Temel Fotoğrafçılık • Tipografi I • Grafik Tasarıma Giriş • Özgün Grafik Baskı • Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım • Masaüstü Yayıncılık • İnteraktif Grafik Tasarım • Sayısal Ortamda Grafik Üretim Teknikleri • Bir Görsel İletişim Platformu Olarak Kitap 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekolojik Grafik Tasarım • Dijital Kültür • Yeni Medya • Kültür Tarihi • Sanat ve Tasarım Kültürü • Türk Hat Sanatı • Topluma Hizmet Uygulamaları • Reklam Fotoğrafçılığı • Foto-Grafi • Stüdyo Fotoğrafçılığı • Grafik Tasarım Proje • Kurumsal Grafik Proje • Web Grafik Tasarım • Kaligrafi • Reklam Grafiği • Özgün Kitap Tasarımı • Kurum Kimliği Tasarımı • İllüstrasyon 	<ul style="list-style-type: none"> • İleri Tipografi I • Reklam Grafiği • Kurum Kimliği Tasarımı • Grafik Tasarım • Bilgisayar Destekli Yazı Tasarımı I • Ambalaj Tasarımı I • Grafik Sanatlar Tarihi I • Reklamcılık Bilgileri • Grafik Tasarım Teori ve Araştırma • Türk Sanatı Tarihi • Grafik Üretim Teknikleri • Portfolyo Tasarımı • Sayısal Video Kurgu • Özgün Kitap Tasarımı
	EĞİTİM FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM ANASANAT DALI		
<p>Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalında anasanat atölye dersi olarak Grafik Tasarım adlandırması ile ders 3 yıl boyunca öğrencilere verilir.</p>			

Anadolu Üniversitesi'nde tek bir bölümde ve bir çatı altında eğitim verilmesi, doğru bir yöntem olarak değerlendirilebilir ancak bölüm isminin grafik tasarım şeklinde kullanılması problem niteliği taşıyabilmektedir. Ders kataloğunun geniş bir yelpazeye sahip olması bu üniversitede verilen eğitimin nitelikli olduğunun göstergesi durumundadır.

Ders adlarının çoğunda ‘grafik tasarım’ kavramının olması ise kendi içerisinde tutarlı bir davranış olarak nitelendirilebilir. Anadolu Üniversitesi’nin özel yetenek sınavı ile öğrenci alabilmek için grafik tasarım ismini kullandığı düşünülürse, bölüm adı dışında verilen derslerin çeşitliliği ve içerikleri bakımından başarılı tercihler olduğu söylenebilir.

Tablo 20. Akdeniz Üniversitesi’nde İlgili Bölümlerin Bulunduğu Fakülteler ve Bu Bölümlerde Yürütülen Dersler

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ / GRAFİK BÖLÜMÜ		
	<ul style="list-style-type: none"> • Temel Sanat Eğitimi • Sanat Kavramları • Tipografi • Desen • Temel Fotograf Bil. • İllüstrasyon • Sanat Tarihi • Görüntü İşlemeye Giriş • Piktografik Tasarım • Görsel İletişime Giriş 	<ul style="list-style-type: none"> • Yayın Tasarımı • Reklam Grafiği • Reklam Fotografi • Sanat ve İş Teknolojisi • Özgün Baskı • Tasarım Teori ve Yöntemleri • Sanat Sosyolojisi • Medya ve İletişim Tasarımı • Basın Yayın Grafik Tasarımı • Grafik üretim Teknikleri 	<ul style="list-style-type: none"> • Deneysel Grafik Tasarım • İç ve Dış Mekanlar İçin Afiş Tasarımı • Portfolyo Tasarımı • İleri Tipografi • Web Tasarımı • Kurumsal Kimlik Çalışması • Fuar Standı Tasarımı
	EĞİTİM FAKÜLTESİ / GRAFİK TASARIM ANASANAT DALI		
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalında anasanat atölye dersi olarak Grafik Tasarım adlandırması ile ders 3 yıl boyunca öğrencilere verilir.			

Akdeniz Üniversite’sinde tek bölüm olması bakımından doğru bir yöntem izledikleri söylenebilir. Bölüm adında ‘tasarım’ ibaresini kullanmamaları ve ders sayılarının az olması da dikkat çeken diğer bir unsurdur. Bölümde verilen derslerin çoğu diğer grafik tasarım bölümlerinde olduğu gibi uygulama temelli derslerden oluşmaktadır.

Genel bir bakış ile yukarıda verilen listeleri değerlendirmek gerekirse, tez izleme komitesinde bulunan öğretim üyelerinin ve uzman görüşlerinin de etkisi ile

belirlenen 18 adet üniversitenin görsel iletişim tasarımı eğitimi konusunda izlediği yöntemde bulunan terminoloji sorunu açıkça gözlemlenmektedir. Görsel iletişim tasarımı adlandırmasının gerekliliği hakkında tezin önceki bölümlerinde verilen bilgiler doğrultusunda düşünüldüğünde bu kavramın günümüzde grafik tasarım kavramı yerine kullanıldığı bilinmektedir. Bu durumda aynı üniversitelerde her iki adlandırma şeklinde kullanılması ayrıca farklı bölüm adı kullanılsa da okutulan derslerin adlarının oldukça benzerlik göstermesi de bir problem olarak ele alınmalıdır.

Görsel iletişim tasarımında kabul görmüş ortak bir kanının olmayışı ve halen tartışılan bir alan olması da bir paradigma olarak kabul edilebilir. Döneme ait kabul görmüş fikirbirliği ve bakış açısı olarak incelediğimiz paradigmlar arasında küresellik ve teknolojinin etkileri ile kavramları ve fikirlerin artık daha akışkan ve içiçe olduğu bir süreç söz konusudur.

Türkiye’de, günümüzde verilen görsel iletişim tasarımı eğitimi konusunda yapılan araştırmalar ve sayısal veriler incelendiğinde alan adında bulunan karmaşanın tasarım eğitimine direkt olarak yansıdığı gözlemlenmektedir. Bu kavram karmaşası ortamında verilen eğitim bazen içerik bazen de adlandırma olarak aynı görünmektedir. Zaman zaman aynı üniversitelerin farklı fakültelerinde farklı bölümlerde benzer derslerin olması da dikkat çeken diğer bir problemdir. Örneğin bazı üniversitelerde güzel sanatlar fakültesinde grafik tasarım bölümü bazılarında ise görsel iletişim tasarımı bölümü bulunmaktadır, çoğu kez ders adları benzerlik göstermekte ve bazen içerik olarak da aynı olmaktadır. Görsel iletişim tasarımı kavramının artık grafik tasarımı kavramının yerini aldığı kabul edilecek olursa Yüksek Öğretim Kurumuna bağlı birçok üniversitede içerik ve amaç olarak aynı anlama gelmeleri bakımından gereklilik durumları tartışılabilir bölümler olduğu düşünülebilir. Bu iki bölümün tek fakültede ve bir başlıkta toplanması da çalışmanın önerileri arasında bulunmaktadır.

4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

4.4.1. Uluslararası Bazı Üniversitelerin Görsel İletişim Tasarımı Bölümlerine İlişkin Sayısal Veriler

Domus Dergisinin, her yıl Aralık sayısı ekinde verilen "Avrupa'nın En İyi 100 Mimarlık ve Tasarım Okulu 2015" (Europe's Top 100 Architecture and Design

Schools 2015) listesi ile belirlenen rehber bu çalışmanın uluslararası alandaki araştırmalarına ışık tutmuştur. Domus'un yayınladığı bu rehber, Mimarlık, Endüstri Ürünleri Tasarımı, Grafik Tasarım, Mimarlık Tarihi, Kuramı ve Eleştirisi ve Etkileşim Tasarımı alanlarından toplam 100 okulu kapsamaktadır. Rehberde listelenen okullar, saygın kurumların ağlarına dahil olma, yeni teknoloji ve ekipman kullanımı, uluslararası ilişkiler, endüstri işbirliği ve mezunların profesyonel çalışmaları baz alınarak belirlenmiştir.

Yurt dışında okumak veya değişim programına katılmak isteyen öğrencilerin kendilerine en uygun programı seçmelerine yardımcı olmayı amaçlayan bu rehber, her okulun kendine özgü özelliklerini, müfredat odağı, pedagojik kimlik ve eğitim ortamı bağlamında kıyaslama olanağı vermesi bakımından önem taşımaktadır. 2015 yılında yayınlanan rehberde bulunan en iyi 50 tasarım okulunun listesi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 21. Domus Dergisinin, 2015 yılında yayınladığı "Avrupa'nın En İyi 50 Tasarım Okulu " listesi

Amsterdam, NL / Gerrit Rietveld Academie	Hollanda
Amsterdam, NL / Sandberg Institute	Hollanda
Ankara, Turkey / Middle Eastern Technical University(METU)	Türkiye
Arnhem, NL / Werkplaats Typografie (WT), ArtEZ Institute of the Arts	Hollanda
Aveiro, PT / Universidade de Aveiro	Portekiz
Barcelona, ES / Eina School of Art and Design	İspanya
Barcelona, ES / Elisava School of Design and Engineering	İspanya
Basel, CH / Academy of Art and Design (HGK)	İsviçre
Berlin, DE / Berlin University of the Arts (UdK Berlin)	Almanya
Bolzano, IT / Freee University of Bozen	İtalya
Brussels, BE / Ecole Nationale Superieure des Arts Visuels - La Camre (ENSAV)	Belçika
Caldas da Rainha, PT / Escola Superior de Artes e Design (ESAD.CR)	Portekiz
Copenhagen, DK / Copenhagen Institute of Interaction Design	Danimarka
Copenhagen, DK / Royal Danish Academy of fine Arts	Danimarka

Dundee, UK / Dundee University	İskoçya
Eindhoven, NL / Design Academy Eindhoven	Hollanda
Geneva, CH / Geneva University of Art and Design (HEAD)	İsviçre
Glasgow, UK / The Glasgow School of Art	İskoçya
Helsinki, FI / Aalto University	Finlandiya
Istanbul, TR / Mimar Sinan Fine Arts University (MSGSU)	Türkiye
Jarusalem, IL / Bezalel Academy of Arts and Desig	İsrail
Kolding, DK / Design School Kolding	Danimarka
Lausanne, CH / Ecole Cantonale d'Art de Lausanne (ECAL)	İsviçre
Lisbon, PT / Universidade de Lisboa	Portekiz
Ljubljana, SI / Academy of Fine Arts and Design (University of Ljubljana)	Slovenya
London, UK / Royal College of Art (RCA)	İngiltere
Lucerne, CH / Lucerne School of Art and Design	İsviçre
Lugano, CH / University of Applied Sciences and Arts of Southern Switzerland	İsviçre
Lund, SE / Lund University	İsveç
Lyon, FR / Ecole Nationale Superieure des Beaux-Arts de Lyon (ENSBA)	Fransa
Malmö, SE / Malmö University	İsveç
Milan, IT / Domus Academy	İtalya
Milan, IT / Istituto Marangoni	İtalya
Milan, IT / Nuova Accademia di Belle Arti (NABA)	İtalya
Milan, IT / Politecnico di Milano	İtalya
Paris, FR / Ecole Nationale Superieure des Arts Decoratifs (EnsAD)	Fransa
Paris, FR / L'Ecole Nationale Superieure de Creation Industrielle (ENSCI Les Ateliers)	Fransa
Potsdam, DE / University of Applied Sciences Potsdam (FHP)	Almanya
Prague, CZ / Academy of Arts, Architecture, and Design (VSUP/AAAD)	Çek Cumhuriyeti

Rote, IT / La Sapienza Universita di Roma	İtalya
St. Etienne, FR / Ecole superieure d'art et de design de Saint-Etienne	Fransa
Stockholm, SE / Hyper Island	İsveç
Stockholm, SE / Konstfack University College of Arts, Craft and Design	İsveç
Turin, IT / Politecnico di Torino	İtalya
Treviso, IT / Fabrica, THE Benetton Group Communication Research Centre	İtalya
Umea, SE / Umea Institute for Design	İsveç
Urbino, IT / Higher Institute for Artistic Industries (ISIA)	İtalya
Valence, FR / L'Ecole superieure d'art et design (ESAD) Grenoble-Valence	Fransa
Venice, IT / Universita luav di Venezia	İtalya
Zurich, CH / Zurich University of the Arts (ZHdK)	İsviçre

4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine ilişkin Bulgu ve Yorumlar

4.5.1. Yurtdışında seçilmiş bazı üniversiteler ve bu üniversiteleri ilgili bölümlerinde yürütülen dersler

Çeşitli ülkelerde görsel iletişim/grafik tasarım eğitimi veren üniversitelerin bazılarında yürütülen dersler ve bu bölümlerin bağlı olduğu fakülteler ile ilgili detaylı bilgilere bu bölümde yer verilmiştir. Çoğu Domus Dergi'sinin belirlediği üniversitelerden oluşan bu listenin belirlenmesinde ders kataloglarına internet üzerinden ulaşılabilir olması ve farklı bölgelerde eğitim veriyor olmaları belirleyici bir unsurdur.

Yurtdışında fakülte ve bölüm dağılımları Türkiye'deki ile benzerlik gösterse de sistem olarak farklıdır. Bazı üniversiteler sadece tasarım okulu olarak eğitim verirken bazıları fakülte adı olarak görsel iletişim/grafik tasarım alanını belirlemişlerdir.

Üniversiteler ve ders adı seçimleri bölüm adları ile birlikte aşağıda listelenmiştir.

Tablo 22. Nuova Accademia di Belle Arti 'de bulunan Graphic Design & Art Direction bölümünde okutulan dersler

Nuova Accademia di Belle Arti / Milano / Italy	Graphic Design & Art Direction		
	<ul style="list-style-type: none">• Computer Graphic• History of Modern Art• History of Applied Arts• Graphic Design• Layout and Visualization Techniques• Semiotics• Art Direction• History of Contemporary Art	<ul style="list-style-type: none">• Marketing• Theory and Methodology of Mass Media• Communication Methodologies and Techniques• Photography• Illustration• Creative Writing• Phenomenology of Contemporary Arts• Project Methodologies of Visual Communication	<ul style="list-style-type: none">• Brand Design• Audiovisual Languages and Techniques• History of Cinema and Video• Digital Animation Techniques• Photography• Aesthetics• Digital Technologies and Applications

Güzel Sanatlar akademisi olarak İtalya/Milano'da eğitim veren Nuova Accademia di Belle Arti, bölüm ismi olarak Grafik Tasarım Ve Sanat Yönetimi şeklinde bir tercihte bulunmuştur. Nouva Akademi Domus dergisinin İtalya'da seçtiği en iyi okullar arasında bulunmaktadır. Üniversite ve fakülte yapısı olarak Türkiye'den farklı bir sistemle eğitim verilse de bölümde yürütülen dersler Türkiye'de genel olarak görsel iletişim/grafik tasarım bölümlerinde yürütülen derslerle büyük benzerlik göstermektedir. Nouva Akademi ders adlarında bazen grafik tasarım tanımlamasını kullanırken bazen de görsel iletişim tasarımı tanımlamasını kullanması ile dikkat çekmiştir. Bu durum Domus tarafından başarılı bulunan Nouva Akademi'de de bir terminoloji sorunu yaşandığının göstergesi niteliğinde olabilmektedir.

Tablo 23. Rhode Island School of Design’da bulunan Graphic Design bölümünde okutulan dersler

Graphic Design	
<ul style="list-style-type: none"> • Large Scale Graphic Interruption • Booklab • Brand Identity Design • Color For Non-Majors • Concrete Books • Degree Project • Design And The Gallery • Design Studio • Experimental Publishing Studio • Graduate Form • Graduate Seminar • Graduate Studio Elective • Graduate Studio • Graduate Thesis • Graduate Typography Studio • Graphic Design For The Web • History Of Graphic Design • Interactive Text: Interactive Sound And Image Emphasis 	<ul style="list-style-type: none"> • Type Design • Typography • Typography In 3d Space • Wkshp: Letterpress • Wkshp: Photo/Graphic • Workshop Programming Concepts: Processing • Workshop: Calligraphy • Digital Publishing Validation • Graduate Open Research • Graduate Thesis Open Research • Intro To Graphic Design • Music Video • Typography Elective • Web Design • Brand Identity Design • Color • Computer Utopias
<ul style="list-style-type: none"> • Degree Project • Design For Publishing • Editorial Design For The Screen • Exhibit Design • Graduate Type Design • Graduate Visiting Designers • Graphic Design For The Web • Lies, Damn Lies, And Dataviz • Mapping Information • Narrative Design In Motion • Newly Formed • Poster Design • Print To Screen • Shaping Language • Textperience/Textperiment • Type & Image In Motion • Type Design • Wkshp: Book Structures • Wkshp: Web Programming • Wkshp: Digital Printing Technologies • Workshop: 3d Simulation And Practice • Workshop: Screenprinting • Internet Research Elective • Motion Design • Poster Design • Computation, Technology, And Culture: Research Studio 	

Uygulama temelli birçok ders veren ve Amerika’da bulunan Rhode Island School of Design Üniversitesi bölüm adını Grafik Tasarım olarak belirlemiştir.

Görsel iletişim kavramını neredeyse hiç kullanmayan bölümde bir çok açıdan zengin ve öğrencilere iki ve üç boyutlu, ses ve görüntü işleyebilecekleri çeşitli yazılımların kullanılması anlamında teknik donanımlar kazandırmayı hedefleyen bir eğitim politikası sürdürülmektedir.

Tablo 24. Yale University’de bulunan Graphic bölümünde okutulan dersler

Yale University / ABD	Graphic		
	<ul style="list-style-type: none"> • Blue • Art of Printed Word • Introductory Graphic Design • Typography • Intermediate Graphic Design • Interactive Design • Motion Design 	<ul style="list-style-type: none"> • Advanced Graphic Design • Preliminary Studio • Graduate Studio • Degree Presentation in Graphic Design • Typographic Form + Meaning • Typography at Large 	<ul style="list-style-type: none"> • Networks and Transactions • Letterform • Moving Image Methods • Typographic Methods, Conventions, and Experiments • Mobile Computing • Exhibition Design

Amerika’da bulunan diğer bir üniversite olarak Yale Üniversitesi grafik bölümü olarak eğitim vermektedir. Tüm dünyada tanınan ve kabul gören bu üniversitenin alan adını tanımlamasında ‘tasarım’ kelimesini kullanmaması bir terminoloji sorunu olarak gözlemlenmiştir. Genel olarak uygulama temelli dersler vermesi ve ders adlandırmalarında grafik tasarım tanımlamasına yer vermesi ise diğer bir dikkat çekici nokta olarak görülmektedir.

Tablo 25. Edinburgh College Of Art’da bulunan Graphic Design bölümünde okutulan dersler

Edinburgh College Of Art / ABD	Graphic Design		
	<ul style="list-style-type: none">• Design Studio• Design Research• Design Collaboration• Design Context• Modernism And After• Issues In Contemporary Design	<ul style="list-style-type: none">• Visual Narratives• Material Me• Issues In Contemporary Cinema• Design Ethnography• Professional Design Practice	<ul style="list-style-type: none">• Design Research And Context Placement• Design Externality Work-Based Placement• Design Externality Minor

Amerika'nın çeşitli bölgelerinden incelenen diğer okulların çoğu gibi Edinburgh College Of Art da bölüm adını grafik tasarım olarak belirlemiştir. Ayrıca burada yer verilemeyen Amerika'da bulunan ve genel olarak incelenmiş birçok üniversitenin alan adı hakkındaki tutumunun bu yönde olduğu gözlemlenmiştir.

Ders kataloğunda bulunan ders sayısının az olması internet sayfalarının güncel olmayabileceği fikrini beraberinde getirmiş bu nedenle kesin yargılara varılamamıştır.

Tablo 26. The University of Applied Sciences and Arts Northwestern Switzerland FHNW’ da bulunan Visual Communication bölümünde okutulan dersler

University of Applied Sciences and Arts Northwestern Switzerland FHNW	FHNW Academy of Art and Design / Visual Communication		
	<ul style="list-style-type: none">• Praktische Semiotik• Image Theory• Imagery• Interaction and Media Design• Typography• Modules• Theory• Design Practice	<ul style="list-style-type: none">• Konzeption• Time Based Media• Darstellen, grafisches Formulieren• Fotografie• Film- und Videogeschichte• Geschichte der digitalen Kultur	<ul style="list-style-type: none">• Digitaltools Bild• Prepress• Digitaltools Layout• Interaktion• Ästhetische Praxis des 20. Jahrhunderts• Organisation und Zeitmanagement

İsviçre de bulunan University of Applied Sciences and Arts bölüm adı olarak sanat ve tasarım fakültesi bünyesinde görsel iletişim tanımını kullanmayı tercih etmiştir. Avrupa’da bir çok üniversite Amerika’da yaygın kullanılan grafik tasarım tanımının aksine görsel iletişim tasarımı gibi tanımlamalar kullanmaya özen göstermişlerdir.

Bölümün tanıtımını yapan web sayfasında derslerin İngilizce açıklamaları olmadığından ders adları olduğu gibi buraya aktarılmış ancak mesleki terimlerin büyük oranda benzerlik göstermesinden ötürü anlaşılır olacakları düşünülmüştür.

Tablo 27. National Taiwan University of Art’da bulunan Visual Communication Design bölümünde okutulan dersler

National Taiwan University of Art	Visual Communication Design		
	<ul style="list-style-type: none"> • Package Design • Corporate Identification System Design • Environmental Graphics Planning and Design • Degree Project • Computer Graphics • Digital Image Design • Editorial Design • Drawing Concepts • Drawing and Media • Creative Rendering • Illustration • Printing Theory and Design • Paper Structural Design • 3D Modeling • Website Design • Visual Psychology • Aesthetic Theories in Design • Design • Display Design • Design and Marketing • Design Management 	<ul style="list-style-type: none"> • Introduction to Design • History of Modern Design • History of Arts • Color Theory • Color • Composition and Planning • Basic Design • Typography • Principles of Form • Decorative Design and Motif • Basic Photography • Advertising Photography • Print Media Design • Formative Design and Material • Formative Design and the Environment • Design and Fashion • Studies in Culture Related Industry and Marketing • Design and New Technology • Proposal Writing and Presentation Living Space 	<ul style="list-style-type: none"> • Advertising Planning • Copywriting • Audio-Visual Design • Digital Editing • Multi-Media Advertising Design • 3D Animation Advanced Illustration • Image Criticism • Studies in Culture Related and Visual Communication Design • Book and Publication Design • Industry-University Cooperative Projects • Design Ethics • Consumer Oriented Space Design • Advertising Workshop • Packaging and Branding • Contemporary Design Theories

National Taiwan University of Art’da bulunan Visual Communication Design bölümünde okutulan dersler incelendiğinde hem teorik hem de uygulamalı alanda bir çok ders olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca bölümün ismi olması gerektiği gibi görsel iletişim tasarımı şeklindedir. Sanat tarihinden temel tasarıma, yeni medya

araçlarına yönelik derslerden görsel algıya kadar çeşitli dersler barındıran bu bölüm değişen paradigmalardan etkisi ile gelişim gösteren grafik tasarım alanında başarılı bir eğitim sistemi yürütmektedir denilebilir.

Tablo 28. Santa Fe University of Art and Design’da bulunan Graphic Design bölümünde okutulan dersler

Graphic Design and Digital Arts / Graphic Design	
Santa Fe University of Art and Design / ABD	<ul style="list-style-type: none"> • History Of World Art • Freshman Studio • Introduction To Communication Design & Ideational Drawing • Digital Image Making: Adobe Illustrator/ Photoshop • Digital Image Making II: Adobe Indesign • Typography I • Communication Design I • Communication Design II: Cause Based Design • Typography II: Advanced Typographic Systems • History Of Communication Design • Communication Design III: Publication Design & Packaging • Senior Design Studio/ BFA Thesis • Communication Design IV: Branding & Systems • Web & Interactive Design • Motion & Interactive Design • Communication Design V: Design & Art Direction • Business Practice For Communication Design • Senior Portfolio Preparation • Internship Or Practicum

Amerika’da bulunan Santa Fe Üniversitesi grafik tasarım ve dijital sanatlar adı ile açtığı fakültede grafik tasarım bölümü olarak eğitim vermektedir. Bu üniversitenin ders adlarında dikkat çeken husus; bölüm adının grafik tasarım olmasına karşın ders adlarının hepsinde iletişim tasarımı ibaresinin kullanılmış olmasıdır. Ayrıca dijital ortamlarda tasarım yapmaya yönelik yazılım kullanabilme becerileri kazandırmayı hedefleyen derslerin çoğunlukta olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 29. Geneva University of Art and Design’da bulunan Communication Visuelle bölümünde okutulan dersler

Geneva University of Art and Design/ İsviçre	Communication Visuelle		
	<ul style="list-style-type: none"> • Histoire et théorie du design • Projet • Workshops transversaux • Compétences transversales 	<ul style="list-style-type: none"> • Théorie • Histoire et théorie du design • Options libres • Design graphique - Espace/média 	<ul style="list-style-type: none"> • Image/récit • Options professionnelles • Bachelor Thesis • Management

İsviçre’de bulunan Geneva University of Art and Design’da görsel iletişim bölümünün ders sayısında gözlemlenen eksiklik dikkat çekmektedir. Bu duruma üniversitenin web sayfası ile gerçekte yürütülen derslerin uyumsuz olma ihtimalinin neden olduğu düşünülebilir.

Sanat ve tasarım üniversitesi olarak eğitim veren kurumda bölüm adı olarak görsel iletişim tercih edilmiş fakat bazı derslerin adlandırılmasında grafik tasarım kavramı kullanılmıştır.

Tablo 30. Aalto University’da bulunan Visual Communication Design bölümünde okutulan dersler

Aalto University / Helsinki/ Finland	School Of Arts, Design And Architecture / Visual Communication Design		
	<ul style="list-style-type: none"> • Font Design • Publication Design • Bookbinding Illustration • Campaign Design Digital Publishing Design, • Exhibition Design Moving Image 	<ul style="list-style-type: none"> • Design and Culture • Design Research • Personal Project • Thesis Seminar • Project Module • Conceptual Design Workshop • Entrepreneurship and Business Creation 	<ul style="list-style-type: none"> • Critical Design • Values in Design • Product Portfolio Management • PatternLab • Internship

Aalto Üniversitesi görsel iletişim tasarımı adlandırmasını kullanmış ayrıca çok yönlü ders kataloğu ile de Domus Dergisi'nin belirlediği en iyi 50 tasarım okulu arasında bulunmaktadır. Hem kuramsal hem uygulamalı olarak zengin bir ders içeriğine sahip Aalto Üniversitesi mezuniyet aşamasındaki öğrencilerinden hem bitirme tezi hemde kendi tasarımlarından oluşan portfolyo istemektedir

Tablo 31. University of Leeds'de bulunan Graphic and Communication Design bölümünde okutulan dersler

Graphic and Communication Design	
University of Leeds / England	<ul style="list-style-type: none"> • Fundamentals of Imaging • Material Culture and Mass Consumption • Design History: 1900 to the Present day • Graphic and Communication Media • Communication and Design Process • Green Design and Sustainability • Patterns and Culture • Introduction to Photography (Digital) • Colour and the Design Process • Fashion Brand Analysis • Drawing • Technologies for Art and Design • Theory and Research in Graphic Design • Finding and Using Research Resources • Research, Writing and Dissertation • Marketing Creativity and Innovation • Design Application • Design Management and Trends • Design Theory • Contemporary Digital Media • Contemporary Art and Memory • Photography (Digital) • Class, Taste and Society: Interpreting Designed Objects. • Fashion Management • The Condition of Things: Curating, Critical Writing and Designed Objects • Eco-Design: Understanding Design's Role in Global Ecology • Colour: Art and Science • 20th Century Fashion • Cutting edge: Collage as reconfiguring • Principles of Typography • Independent Study • Independent Dissertation • Independent Project • Contemporary Moving Image • Landscape, Place and Environment in Contemporary Art • Time and the Image in Contemporary Art • Fashion Styling and Photography • Collaborative Marketing and Promotion • Contemporary Typography • Information Design • Brand Communications • Contemporary Advertising

University of Leeds konuya başka bir açıdan yaklaşmış ve bölümün ismini grafik ve iletişim tasarımı olarak kullanmıştır. Bu şekilde bir adlandırma yaparak ders kataloğunda grafik tasarım alanından bir çok uygulamalı ders barındırırken diğer yandan da iletişim tasarımı alanından dersleri bir araya getirmiştir.

Ders adlarında ‘visual’ (görsel) kelimesini hiç kullanmaması bunun yerine ya ‘grafik’ ya da ‘iletişim’ tasarımı şeklinde tanımlama yapması grafik kelimesiyle görsel kelimesini eşdeğer tuttuğunun ifadesi olarak değerlendirilebilir.

4.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine ilişkin Bulgu ve Yorumlar

Görsel İletişim Tasarımı ve Grafik Tasarımı Derslerini Yürüten Öğretim Elemanlarına Uygulanan Anket katılımcıları arasında oluşan değişkenlerin dağılımına bu bölümde yer verilmiştir.

4.6.1. Görsel İletişim Tasarımı ve Grafik Tasarımı Derslerini Yürüten Öğretim Elemanlarına Uygulanan Anket katılımcıları arasında oluşan değişkenlerin dağılımı

Aşağıdaki tablolarda anket katılımcılarının kişisel özelliklerinin sorulduğu birinci bölüme verilen yanıtlar ışığında derlenen ve katılımcıların kişisel özelliklerine göre dağılım frekans ve yüzdeleri ile ilgili sayısal veriler sunulmuştur.

Tablo 32. Anketi Uygulayan Öğretim Elemanlarının Yaş Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Değişken	Yaş Aralığı	Frekans	Yüzde
Yaş	22-27	1	1,5
	28-33	6	9,2
	34-40	21	32,3
	41-46	23	35,4
	47-52	10	15,4
	53-58	1	1,5
	59-	3	4,6

Anketin uygulanması için öncelikle farklı üniversitelerden 250 öğretim elemanına ulaşılması planlanmış bu öğretim elemanlarından 80 tanesine ulaşılabilmektedir. toplamda 80 kadar anket uygulanmasına karşın, bunlardan 67’si

geçerli bir şekilde uygulamıştır. Bu verilere göre aşağıdaki tablo incelendiğinde 27si erkek 38i kadın olan öğretim elemanlarının; 1i 22-27, 6sı 28-33, 21i 34-40, 23ü 41-46, 10u 47-52, 1i 53-58, 3ü ise 59 ve üzeri yaş aralığında bulunmaktadır. Bu sayılardan da anlaşılacağı gibi 34-40 ve 41-46 yaş aralığındaki öğretim elemanı sayısı daha fazladır. Anketin uygulama aşamasında çok daha değişkenlik gösterecek olacak farklı yaş gruplarına ulaşılmaya çalışılsa da sonuçlarında işaret ettiği gibi bu iki gruptaki yaş aralığında bulunan öğretim elemanları konuya karşı daha duyarlı yaklaşmış ve anket için zaman ayırmışlardır.

Tablo 33. Anketi Uygulayan Öğretim Elemanlarının Ünvan Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Değişken	Ünvan	Frekans	Yüzde
Ünvan	Profesör	6	9,2
	Doçent	6	9,2
	Yard. Doçent	23	35,4
	Öğr. Gör.	30	46,2

Katılımcıların unvan durumlarına bakıldığında ise 30 öğretim görevlisi, 23 yardımcı doçent, 6 doçent ve 6 profesör bu çalışmaya katkı sağlamak için anketi uygulamışlardır. Kesin bir yargı olmamakla beraber bu sayılardan çıkarılabilecek bir sonuç olarak unvan ve kıdem arttıkça bu gibi anketlere zaman ayırma ve katkı sağlama isteği azalmaktadır. Birebir yapılan görüşmeler sonucunda bizzat edinilen kanı da bu durumu destekler niteliktedir.

Tablo 34. Anketi Uygulayan Öğretim Elemanlarının Kıdem Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Değişken	Kıdem	Frekans	Yüzde
Kıdem	1-5	10	15,4
	6-10	15	23,1
	11-15	16	24,6
	16-20	8	12,3
	21-25	8	12,3
	26-	8	12,3

Anket katılımcılarının kıdem ve hizmet süreleri ayrı ayrı değişkenler olarak

ele alınmıştır bunun nedeni ise anket soruları arasında bulunan çalıştıkları bölüm ile ilgili sorulara verilen yanıtların daha sağlıklı analiz edilebilme isteğidir. Akademik kıdeme ve bölümde bulunulan süreye göre verilen yanıtlar zaman zaman farklılık gösterebilmektedir. Kıdem olarak bakıldığında katılımcıların; 10'u 1-5, 15'i 6-10, 16'sı 11-15, 8'i 16-20, 8'i 21-25, 8'i ise 26 ve üzeri olarak yanıt vermiştir.

Tablo 35. Anketi Uygulayan Öğretim Elemanlarının Hizmet Süresi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Değişken	Hizmet Süresi	Frekans	Yüzde
Hizmet Süresi	1-5	18	27,7
	6-10	18	27,7
	11-15	18	27,7
	16-20	3	4,6
	21-25	4	6,2
	26-	4	6,2

Çalıştıkları bölümde buldukları hizmet süresi bakımından incelendiğinde; 18'i 1-5, 18'i 6-10, 18'i 11-15, 3'ü 16-20, 4'ü 21-25, 4'ü ise 26 ve üzeri olarak tespit edilmektedir. Kıdem olarak buldukları yıllar ile hizmet süreleri arasındaki bağ incelendiğinde akademisyenlerin çoğunlukta olan bir bölümün farklı kurum ya da fakültelerde çalışmış olma potansiyelleri olumlu açıdan değerlendirilebilir. Farklı sistemler içerisinde bulunmuş öğretim elemanları daha deneyimli ve daha objektif olabilmeleri bakımından ayrıcalıklı konumdadır denilebilir.

Çalışmanın temeli grafik tasarım ve görsel iletişim tasarımı ayrımı ve değişen paradigmanın görsel iletişim tasarımı eğitimine yansımaları bakımından incelenmesi olduğundan bir değişken olarak fakülte ve bölüm farklılıkları önem taşımaktadır. Fakültelerde uygulanan program analizlerinin ve ders içeriklerinin incelendiği bölümde bahsedildiği gibi her fakülte değişik adlandırmalar kullanabilmiş bazen de aynı adlandırmaları değişik içeriklerle birlikte sunmuştur. Bu nedenle anketin uygulanma aşamasında farklı fakültele ulaşılma istenmiş ve aradaki fark sunulmaya çalışılmıştır.

Tablo 36. Anketi Uygulayan Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları Fakülte Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Değişken	Fakülte	Frekans	Yüzde
Fakülte	İF	4	6,2
	EF	16	24,6
	GSF	37	56,9
	STF	8	12,3

Tablo 37. Anketi Uygulayan Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları Bölüm Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeleri

Değişken	Bölüm	Frekans	Yüzde
Bölüm	Görsel	14	21,5
	Grafik	19	29,2
	Grafik A	13	20
	Grafik T	19	29,2

Anket uygulanan öğretim elemanlarının görev yaptığı üniversite ve fakültelerin ders programı inceleneceğinden bu bölüm önemini artırmıştır. Öğretim elemanlarının görev yaptığı fakültelerin dağılımı şu şekildedir; 4'ü iletişim fakültesi, 16'sı eğitim fakültesi, 37'si güzel sanatlar fakültesi, 8i sanat tasarım fakültesi. Burada ağırlık olarak güzel sanatlar fakültesi görülmektedir grafik, grafik tasarım ya da görsel iletişim tasarımı gibi alanlar bölüm olarak genellikle güzel sanatlar fakültelerinde açıldığından sonuç bu şekilde gözlemlenmiştir. Eğitim fakültelerinde güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde genellikle anadal dersi olarak okutulan grafik tasarım/görsel iletişim tasarımı sayısı da oldukça fazladır. Bu durumda eğitim fakültelerinde ilgili dersleri yürüten öğretim elemanlarının da görüşleri önemli olmaktadır.

Değişen paradigmlar ekseninde sürekli bir gelişim ve değişim gösteren grafik tasarım olgusu görsel iletişim tasarımı adlandırmasına dönüşmüş ve bu dönüşümün gerekliliği bu tez çalışmasının çeşitli bölümlerinde savunulmuştur. Yine de anketi uygulayan öğretim elemanlarının verdiği yanıtlara göre eğitim verdikleri kurumların birçoğunda halen grafik tasarım hatta grafik olarak bölüm adlarının güncellenmeden kaldığı gözlemlenmiştir. Tabloya göre katılımcıların 14ü görsel

iletişim tasarımı, 19u grafik, 13ü grafik anasanat, 19'u grafik tasarım bölümlerinde görev yapmaktadır. Bu durumda sadece katılımcıların %21'i olması gerektiği hali ile doğru olarak adlandırılmış bölümlerde çalışmaktadır.

4.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine ilişkin Bulgu ve Yorumlar

4.7.1. Görsel İletişim Tasarımı ve Grafik Tasarımı Derslerini Yürüten Öğretim Elemanlarının görsel iletişim / grafik tasarım eğitimi hakkındaki fikirleri

Madde frekanslarını içeren aşağıdaki tablo incelendiğinde anket katılımcılarının her soru için verdikleri yanıtlar ve yüzdeleri derlenmiş olarak sunulmaktadır. Katılımcılar arasındaki değişkenlerin farklılık göstermesi çoğu kez yanıtlara yansımamış ve genelde benzer cevaplar tercih edilmiştir. Bu durumun tersine anlamlı farklılıklar içeren birkaç soru için detaylı inceleme bir sonraki bölümde mevcuttur. Tabloyu genel olarak ifade etmek gerekirse sırası ile sorulara verilen yanıtların yoğunluğu ve teknik çözümlenmesi tablonun ardından özetlenmiştir.

Tablo 38: Anketi Uygulayan Öğretim Elemanlarının Kendilerine Yöneltilen Sorulara Verdikleri Yanıtlara Göre Madde Frekansları

	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili gelişen teknolojiler kapsamında bilgisayar programı yazılım yeterliklerimi geliştiriyorum.	34	52	26	40	3	5	2	3		
2- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili yürüttüğüm derslerin içeriklerini niteliksel açıdan güncelliyorum.	47	72	15	23	3	5				
3- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili bölüm ders içeriklerinin günümüze ve yakın geleceğe uygun olduğunu düşünüyorum.	23	35	15	23	23	35	3	5	1	2

4- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili ulusal yükseköğretim kurumlarının ve alanla ilgili bazı vakıf ve kurumların (GMK, Yahşibey vb.) haberlerini, etkinliklerini, yayınlarını vb. takip ediyorum.	24	37	29	45	9	14	2	3	1	2
5- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili uluslararası eğitim kurumlarının haberlerini, etkinliklerini, yayınlarını vb. takip ediyorum.	25	39	30	46	7	11	2	3	1	2
6- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili uluslararası eğitim kurumlarının haberlerini, etkinliklerini, yayınlarını öğrencilerimle paylaşıyorum.	26	40	27	42	10	15			2	3
7- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı müfredatları tasarım paradigma değişimlerine duyarlıdır.	26	40	31	48	7	11	1	2		
8- Evrensellik kavramı gibi sosyal alanda gelişen paradigmlar görsel iletişim tasarımı eğitimini de etkilemektedir.	37	57	24	37	4	6				
9- Bilişim teknolojisi ve sosyal medya ile kolay erişilebilirlik gibi teknolojik alanda gelişen paradigmlar görsel iletişim tasarımı eğitimini de etkilemektedir.	39	60	22	34	4	6				
10- Değişen tüketim alışkanlıklarının etkisi ile ekonomik alanda gelişen paradigmlar görsel iletişim tasarımı eğitimini de etkilemektedir.	34	52	27	42	3	5	1	1		
11- Sürdürülebilirlik kavramı gibi ekolojik alanda gelişen paradigmlar görsel iletişim tasarımı eğitimini de etkilemektedir	26	40	26	40	13	20				
12- Mobilizasyon, kolektivizm ve esneklik gibi endüstriyel alanda gelişen paradigmlar görsel iletişim tasarımı eğitimini de etkilemektedir.	22	34	36	55	7	11				
13- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı eğitimi sürecine dâhil edilebilen paradigmların olumlu yansımalarını yürüttüğüm derslerde gözlemliyorum.	16	25	32	49	16	25	1	2		
14- Öğretim üyesi arkadaşlarım grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili paradigmları tasarım eğitimi sürecine dâhil ediyor.	4	6	29	45	30	46				
15- Lisansüstü öğrenci adaylarıyla birlikteliğimizde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında değişen paradigmların farkında olup olmadıklarını önemsiyoruz.	4	6	28	43	2	3	2	3		
16- Gelişen süreç içinde grafik tasarım alanında güçlü izler bırakan Gestalt algı teorisi paradigmasına tasarım eğitimi programımda yer vermiyorum.	2	3	4	6	3	5	27	42	29	45
17- Gelişen süreç içinde grafik tasarım alanında güçlü izler bırakan Less is more (minimalizm) paradigmasına tasarım eğitimi programımda yer vermiyorum.	1	2	3	5	5	8	28	43	28	43

18- Gelişen süreç içinde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında güçlü izler bırakan İsviçre Tasarım Okulu ve Eğitimi paradigmasına tasarım eğitimi programında yer vermiyorum.	2	3	2	3	9	14	34	52	18	28
19- Gelişen süreç içinde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında güçlü izler bırakan postmodernizm paradigmasına tasarım eğitimi programında yer vermiyorum.	3	5	1	2	10	15	33	51	18	28
20- Bölüm öğretim üyesi arkadaşlarımla birlikte bir takım paradigmaları ve paradigma değişimlerini göz ardı etmeden bir tasarım eğitimi metodolojisi uyguluyoruz.	7	11	10	15	19	29	10	15	7	11
21- Değişen paradigmalar ekseninde gerilla ve viral reklam gibi uygulamalara tasarım eğitiminde yer vermiyorum.	2	3	7	11	13	20	20	31	23	35
22- Tüketim kültürü ve postmodern pazarlama tekniklerine tasarım eğitiminde yer veriyorum.	13	20	32	49	9	14	8	12	3	5
23- Derste grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili paradigmalara özgü geliştirdiğim bir tasarım eğitimi metodoloji uyguluyorum.	16	25	33	51	9	14	5	8	2	3
24- Gelişen süreç içinde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında güçlü izler bırakan Uluslararası Tipografik Stil ve New York Okulu paradigmalarına tasarım eğitimi programında yer vermiyorum.	1	2	4	6	10	15	26	40	24	37
25- Gelişen süreç içinde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında güçlü izler bırakan Bauhaus Okulu paradigmalarına tasarım eğitimi programında yer vermiyorum.	4	6	1	2	7	11	28	43	25	39

Gelişen teknolojiler kapsamında katılımcıların teknik yeterliliklerini program kullanabilme kabiliyetlerini geliştirip geliştirmediklerinin sorulduğu birinci soruya katılımcıların %52,3'ü tamamen katıldığı ve %40'ı katıldığı yönünde olumlu yanıt vermiştir.

Öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğu (72,3ü) yürüttüğü derslerin içeriklerinin niteliksel açıdan güncellenmesi hakkındaki ikinci soruya tamamen katıldıklarını ifade ederek yanıtlamışlardır.

Bölüm ders içeriklerinin günümüze ve yakın geleceğe uygun olup olmaması hakkında sorulan üçüncü soruya tamamen katılıyorum ve kısmen katılıyorum şeklinde yanıt verenlerin sayısı eşitlik göstermiş ve %35,4'ü tamamen katılırken %35,4'ü ise kısmen katıldığını dile getirmiştir.

Dördüncü soruda bahsi geçen grafik tasarım/görsel iletişim tasarımıyla ilgili ulusal yükseköğretim kurumlarının ve alanla ilgili bazı vakıf ve kurumların haberlerini, etkinliklerini, yayınlarının takip edilmesi konusunda katılımcıların %36,9'u tamamen katıldığını, 44,6'sı katıldığını, %13,8'i kısmen katıldığını ve çok azı da katılmadığını ifade etmiştir.

Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili uluslararası eğitim kurumlarının haberlerini, etkinliklerini, yayınlarını takip edip etmediklerini soran beşinci soruya verilen yanıtların dağılımı ise %38,5'i tamamen katılıyorum, %46,2'si katılıyorum, %10,8'i katılıyorum, %3,1'i katılmıyorum ve %1,5'i hiç katılmıyorum şeklindedir.

Beşinci soruda adı geçen uluslararası kurumların yaptığı yayın haber ve etkinlikleri öğrencilerle paylaşıp paylaşmadıkları sorulduğunda öğretim elemanlarının cevaplarının %40'ı tamamen katılıyorum, %41,5'i katılıyorum, %15,4'ü kısmen katılıyorum ve %3,1'i hiç katılmıyorumdur.

Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı müfredatları tasarım paradigma değişimlerine duyarlıdır diyen yedinci soru için %40 tamamen katılıyorum, %47,7 katılıyorum, %10,8 kısmen katılıyorum, %1,5 katılmıyorum olarak cevaplar alınmıştır.

Paradigma değişimlerinin yansımaları hakkında genel bir soru olan yedinci maddenin devamında daha detaylı olarak sorulan ve paradigmaları içeren sorular sunulmuştur.

Sekizinci maddede evrensellik kavramı gibi sosyal alanda gelişen paradigmaların görsel iletişim tasarımı eğitimini etkileyip etkilememesi konusunda öğretim elemanlarının %56,9u tamamen katılıyorum, %36,9u katılıyorum ve %6,2si kısmen katılıyorum şeklinde yanıt vermiş ve hiçbir olumsuz yanıt alınmamıştır.

Bilişim teknolojisi ve sosyal medya ile kolay erişilebilirlik gibi teknolojik alanda gelişen paradigmalar görsel iletişim tasarımı eğitimini de etkilediğini ifade eden dokuzuncu madde için %60 tamamen katılıyorum, %33,8katılıyorum, %6,2 kısmen katılıyorum yanıtları alınmıştır.

Görsel iletişim tasarımı eğitimini etkileyen paradigmaların saptanmaya çalışıldığı bir diğer soru olan onuncu maddede değişen tüketim alışkanlıklarının etkisi ile ekonomik alanda gelişen paradigmaların önemini sorulmuş ve cevapların

%52,3ü tamamen katılıyorum, %41,5i katılıyorum, %4,6sı kısmen katılıyorum, %1,5i katılmıyorum şeklindedir.

Onbirinci maddede yer alan sürdürülebilirlik kavramı gibi ekolojik alanda değişen paradigmlar görsel iletişim tasarımı eğitimini etkilemektedir ifadesine katılımcıların %40ı tamamen katılıyorum, %40ı katılıyorum, %20si kısmen katılıyorum şeklinde yanıtlar vermiştir.

Mobilizasyon, kolektivizm ve esneklik gibi endüstriyel alanda gelişen paradigmlar görsel iletişim tasarımı eğitimini de etkilemektedir şeklinde bir ifade ile sunulan onikinci soruya %33,8i tamamen katılıyorum, %55,4ü katılıyorum, %10,8i kısmen katılıyorum cevapları verilmiştir.

Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı eğitimi sürecine dâhil edilebilen paradigmların olumlu yansımalarını yürüttüğü derslerde gözlemleyip gözlemlemediğinin sorulduğu on üçüncü maddede katılımcıların %24,6sı tamamen katılıyorum, %49,2si katılıyorum, %24,6sı kısmen katılıyorum ve %1,5i katılmıyorum diyerek cevaplamışlardır.

Öğretim üyesi arkadaşlarının grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili paradigmları tasarım eğitimi sürecine dâhil edip etmediklerini soran ondördüncü maddede verilen cevapların %6,2si tamamen katılıyorum, %44,6sı katılıyorum, %46,2si kısmen katılıyorum şeklindedir.

Onbeşinci maddede katılımcılara lisansüstü öğrenci adaylarıyla birlikteliklerinde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında değişen paradigmların farkında olup olmadıklarını önemseyip önemsemedikleri sorulmuş ve %6,2sinden tamamen katılıyorum, %43,1inden katılıyorum, %3,1inden kısmen katılıyorum, %3,1inden katılmıyorum cevabı alınmıştır.

Gelişen süreç içinde grafik tasarım alanında güçlü izler bırakan Gestalt algı teorisi paradigmasına tasarım eğitimi programında yer veriyorum şeklinde tersten sorulan onaltıncı maddede katılımcıların yanıtları %3,1 tamamen katılıyorum, %6,2 katılıyorum, %4,6 kısmen katılıyorum, %41,5 katılmıyorum ve %44,6 hiç katılmıyorum şeklindedir. Bu şekilde olumsuz cümleler ile tersten sorulan maddeler eşliğinde katılımcıların algılarını açık tutmak amaçlanmıştır ve bu tip sorular testin güvenilirliği açısından önem taşımaktadır.

‘Gelişen süreç içinde grafik tasarım alanında güçlü izler bırakan Less is more (minimalizm) paradigmasına tasarım eğitimi programında yer vermiyorum’ ibaresi ile belirtilen onyedinci maddede yanıtların %1,5i tamamen katılıyorum, %4,6sı katılıyorum, %7,7si kısmen katılıyorum, %43,1i katılmıyorum, %43,1i hiç katılmıyorum şeklindedir.

Onsekizinci soruda aynı şekilde olumsuz cümle eşliğinde belirtilen ‘gelişen süreç içinde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında güçlü izler bırakan İsviçre Tasarım Okulu ve Eğitimi paradigmasına tasarım eğitimi programında yer vermiyorum’ maddesine yanıtların %3,1i tamamen katılıyorum, %3,1i katılıyorum, %13,8i kısmen katılıyorum, %52,3ü katılmıyorum, %27,7 hiç katılmıyorumdur.

‘Gelişen süreç içinde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında güçlü izler bırakan postmodernizm paradigmasına tasarım eğitimi programında yer vermiyorum’ şeklinde sunulan ondokuzuncu maddeye verilen yanıtların %4,6sı tamamen katılıyorum, %1,5 katılıyorum, %15,4ü kısmen katılıyorum, %50,8i katılmıyorum, %27,7si hiç katılmıyorumdur.

Yirminci maddede katılımcılara bölümdeki diğer öğretim elemanı arkadaşlarıyla birlikte bir takım paradigmaları ve paradigma değişimlerini göz ardı etmeden bir tasarım eğitimi metodolojisi uygulayıp uygulamadıkları sorusuna %10,8i tamamen katılıyorum, %15,4ü katılıyorum, % 29,2si kısmen katılıyorum, %15,4ü katılmıyorum, %10,8i hiç katılmıyorum şeklinde yanıt vermiştir.

‘Değişen paradigmlar ekseninde gerilla ve viral reklam gibi uygulamalara tasarım eğitiminde yer vermiyorum’ ifadesi ile belirtilen yirmi birinci maddeye katılımcıların %3,1i tamamen katılıyorum, %10,8i katılıyorum, %20si kısmen katılıyorum, %30,8i katılmıyorum, %35,4ü hiç katılmıyorum demiştir.

Tasarım eğitimde önemli bir rolü olan tüketim kültürü hakkında yirmi ikinci maddede ‘tüketim kültürü ve postmodern pazarlama tekniklerine tasarım eğitiminde yer veriyorum’ ifadesine katılımcıların %20si tamamen katılıyorum, %49,2si katılıyorum, %13,8i kısmen katılıyorum, %12,3ü katılmıyorum, %4,6sı hiç katılmıyorum demiştir.

Katılımcılara derste grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili paradigmalara özgü geliştirdikleri bir tasarım eğitimi metodoloji uygulayıp uygulamadıklarının sorulduğu yirmi üçüncü maddeye gelen yanıtların %24,6sı

tamamen katılıyorum, %50,8i katılıyorum, %13,8i kısmen katılıyorum, %7,7si katılmıyorum, %3,1i hiç katılmıyorum şeklindedir.

‘Gelişen süreç içinde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında güçlü izler bırakan Uluslararası Tipografik Stil ve New York Okulu paradigmalarına tasarım eğitimi programımda yer vermiyorum’ gibi olumsuz bir ifade ile verilen yirmi dördüncü maddeye katılımcıların %1,5i tamamen katılıyorum, %6,2si katılıyorum, %15,4ü kısmen katılıyorum, %40ı katılmıyorum, %36,9u hiç katılmıyorum demiştir.

Yirmi beşinci ve son madde olan ‘gelişen süreç içinde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında güçlü izler bırakan Bauhaus Okulu paradigmalarına tasarım eğitimi programımda yer vermiyorum’ ifadesine katılımcıların %6,2si tamamen katılıyorum, %1,5i katılıyorum, %10,8i kısmen katılıyorum, %43,1i katılmıyorum, %38,5i ise hiç katılmıyorum yanıtını vermiştir.

Bu verilere bağlı kalarak; öğretim elemanlarının genel anlamda kendilerine sunulan maddelere karşı verdikleri yanıtların çoğunlukla tektip oluşu konu hakkında Türkiye’de yerleşik bir algı olduğunun göstergesi olarak değerlendirilebilir. Görsel İletişim Tasarımı alanında yaşanan kavram karmaşası ve üniversitelerde kullanılan bölüm ve ders adlandırmaları ile birlikte incelendiğinde ise öğretim elemanlarının görüşleri ve program analizleri arasında uyumluluk gözlenmiştir. Zaman zaman öğretim elemanları gerçek durumları değil olmasını istedikleri durumu düşünerek yanıtlar vermişlerdir.

4.8. Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine ilişkin Bulgu ve Yorumlar

4.8.1. Değişkenlere Göre Anlamlı Farklılıklar Gösteren Maddelerin Analizleri

4.8.1.1. Yaş Değişkeni

Tablo 39: Yaş Değişkeniyle Madde 1'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

			Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Yaş Grubu	22-33	N	1	6	0	-	0	
		%	2,90%	23,10%	0,00%	-	0,00%	
	34-40	N	16	4	0	-	1	
		%	47,10%	15,40%	0,00%	-	50,00%	
	41-46	N	13	9	1	-	0	
		%	38,20%	34,60%	33,30%	-	0,00%	
	47-52	N	2	6	1	-	1	
		%	5,90%	23,10%	33,30%	-	50,00%	
	53 ve Üzeri	N	2	1	1	-	0	
		%	5,90%	3,80%	33,30%	-	0,00%	
	Toplam		N	34	26	3	-	2
			%	100,00%	100,00%	100,00%	-	100,00%

$$X^2=21,816 \text{ sd}=12, p=.040$$

“Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili gelişen teknolojiler kapsamında bilgisayar programı yazılım yeterliklerimi geliştiriyorum.” (Madde 1) Maddesine verilen cevaplarla ilgili kay-kare analizi sonuçları incelendiğinde yaş değişkeninin verilen cevaplarla ilgili farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($X^2=21,816$ $sd=12$, $p=.040$). Buna göre “tamamen katılıyorum” cevabını veren katılımcılardan 34-40 yaş aralığında olan akademisyenlerin diğer gruplara göre öne çıktığı görülmektedir. “Katılıyorum” cevabını veren akademisyenlerden ise 41-46 yaş aralığında olanların ön plana çıktığı görülmektedir.

Tablo 40: Yaş Değişkeniyle Madde 2'ye Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

			Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Yaş Grubu	22-33	N	5	1	1	-	-	
		%	10,60%	6,70%	33,30%	-	-	
	34-40	N	16	4	1	-	-	
		%	34,00%	26,70%	33,30%	-	-	
	41-46	N	17	6	0	-	-	
		%	36,20%	40,00%	0,00%	-	-	
	47-52	N	9	1	0	-	-	
		%	19,10%	6,70%	0,00%	-	-	
	53 ve Üzeri	N	0	3	1	-	-	
		%	0,00%	20,00%	33,30%	-	-	
	Toplam		N	47	15	3	-	-
			%	100,00%	100,00%	100,00%	-	-

$$X^2=15,808 \text{ sd}=8, \text{ p}=.045$$

“Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili yürüttüğüm derslerin içeriklerini niteliksel açıdan güncelliyorum.” (Madde 2) Maddesine verilen cevaplarla ilgili kay-kare analizi sonuçları incelendiğinde yaş değişkeninin verilen cevaplarla ilgili farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($X^2=15,808 \text{ sd}=8, \text{ p}=.045$). Buna göre “tamamen katılıyorum” cevabını veren katılımcılardan 34-40 ve 41-46 yaş aralığında olan akademisyenlerin diğer gruplara göre öne çıktığı görülmektedir. “Katılıyorum” cevabını veren akademisyenlerden ise 34-40 yaş aralığında olanların ön plana çıktığı görülmektedir.

Tablo 41: Yaş Değişkeniyle Madde 13'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

			Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Yaş Grubu	22-33	N	1	3	3	0	-	
		%	6,20%	9,40%	18,80%	0,00%	-	
	34-40	N	7	9	5	0	-	
		%	43,80%	28,10%	31,20%	0,00%	-	
	41-46	N	3	15	5	0	-	
		%	18,80%	46,90%	31,20%	0,00%	-	
	47-52	N	5	4	1	0	-	
		%	31,20%	12,50%	6,20%	0,00%	-	
	53 ve Üzeri	N	0	1	2	1	-	
		%	0,00%	3,10%	12,50%	100,00%	-	
	Toplam		N	16	32	16	1	-
			%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	-

$$X^2=26,075 \text{ sd}=12, p=.010$$

“Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı eğitimi sürecine dâhil edilebilen paradigmalardan olumlu yansımalarını yürüttüğüm derslerde gözlemliyorum.” (Madde 13) Maddesine verilen cevaplarla ilgili kay-kare analizi sonuçları incelendiğinde yaş değişkeninin verilen cevaplarla ilgili farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($X^2=26,075$ $sd=12$, $p=.010$). Buna göre “tamamen katılıyorum” cevabını veren katılımcılardan 34-40 yaş aralığında olan akademisyenlerin diğer gruplara göre öne çıktığı görülmektedir. “Katılıyorum” cevabını veren akademisyenlerden ise 41-46 yaş aralığında olanların ön plana çıktığı görülmektedir.

Tablo 42: Yaş Değişkeniyle Madde 15'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

			Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Yaş Grubu	22-33	N	0	2	0	0	-	
		%	0,00%	7,10%	0,00%	0,00%	-	
	34-40	N	2	7	0	2	-	
		%	50,00%	25,00%	0,00%	100,00%	-	
	41-46	N	0	15	1	0	-	
		%	0,00%	53,60%	50,00%	0,00%	-	
	47-52	N	2	1	0	0	-	
		%	50,00%	3,60%	0,00%	0,00%	-	
	53 ve Üzeri	N	0	3	1	0	-	
		%	0,00%	10,70%	50,00%	0,00%	-	
	Toplam		N	4	28	2	2	-
			%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	-

$$X^2=21,144 \text{ sd}=12, p=.048$$

“Lisansüstü öğrenci adaylarıyla birlikteliğimizde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında değişen paradigmalara farkında olup olmadıklarını önemsiyoruz.” (Madde 15) Maddesine verilen cevaplarla ilgili kay-kare analizi sonuçları incelendiğinde yaş değişkeninin verilen cevaplarla ilgili farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($X^2=21,144 \text{ sd}=12, p=.048$). Buna göre “katılıyorum” cevabını veren katılımcılardan 34-40 ve 41-46 yaş aralığında olan akademisyenlerin diğer gruplara göre öne çıktığı görülmektedir.

4.8.1.2. Ünvan Değişkeni

Tablo 43: Ünvan Değişkeniyle Madde 14'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

			Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Ünvan	Profesör Dr.	N	2	1	2	-	-	
		%	50,00%	3,40%	6,70%	-	-	
	Doçent Dr.	N	1	4	1	-	-	
		%	25,00%	13,80%	3,30%	-	-	
	Yrd. Doç. Dr.	N	1	10	12	-	-	
		%	25,00%	34,50%	40,00%	-	-	
Öğr. Gör.	N	0	14	15	-	-		
	%	0,00%	48,30%	50,00%	-	-		
Toplam			N	4	29	30	-	-
			%	100,00%	100,00%	100,00%	-	-

$$X^2=14,736 \text{ sd}=6, p=.022$$

“Öğretim üyesi arkadaşlarım grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili paradigmaları tasarım eğitimi sürecine dâhil ediyor.” (Madde 14) Maddesine verilen cevaplarla ilgili kay-kare analizi sonuçları incelendiğinde ünvan değişkeninin verilen cevaplarla ilgili farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($X^2=14,736 \text{ sd}=6, p=.022$). Buna göre “katılıyorum” ve “kısmen katılıyorum” cevabını veren katılımcılardan öğretim görevlisi ve yardımcı doçent doktor olan akademisyenlerin diğer gruplara göre öne çıktığı görülmektedir.

Tablo 44: Ünvan Değişkeniyle Madde 15'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

			Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
Ünvan	Profesör Dr.	N	1	4	1	0	-
		%	25,00%	14,30%	50,00%	0,00%	-
	Doçent Dr.	N	2	4	0	0	-
		%	50,00%	14,30%	0,00%	0,00%	-
	Yrd. Doç. Dr.	N	1	20	1	1	-
		%	25,00%	71,40%	50,00%	50,00%	-
Öğr. Gör.	N	0	0	0	1	-	
	%	0,00%	0,00%	0,00%	50,00%	-	
Toplam		N	4	28	2	2	-
		%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	-

$$X^2=23,674 \text{ sd}=9, p=.005$$

“Lisansüstü öğrenci adaylarıyla birlikteliğimizde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında değişen paradigmalara farkında olup olmadıklarını önemsiyoruz.” (Madde 15) Maddesine verilen cevaplarla ilgili kay-kare analizi sonuçları incelendiğinde ünvan değişkeninin verilen cevaplarla ilgili farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($X^2=23,674 \text{ sd}=9, p=.005$). Buna göre “katılıyorum” cevabını veren katılımcılardan yardımcı doçent doktor olan akademisyenlerin diğer gruplara göre öne çıktığı görülmektedir.

4.8.1.3. Hizmet Süresi Değişkeni

Tablo 45: Hizmet Süresi Değişkeniyle Madde 1'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

			Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Hizmet Süresi	1-5	N	10	7	1	-	0	
		%	29,40%	26,90%	33,30%	-	0,00%	
	6-10	N	7	9	0	-	2	
		%	20,60%	34,60%	0,00%	-	100,00%	
	11-15	N	11	7	0	-	0	
		%	32,40%	26,90%	0,00%	-	0,00%	
	16-20	N	3	0	0	-	0	
		%	8,80%	0,00%	0,00%	-	0,00%	
	21-25	N	2	2	0	-	0	
		%	7,70%	5,90%	0,00%	-	0,00%	
	26-Üzeri	N	1	1	2	-	0	
		%	3,80%	2,90%	66,70%	-	0,00%	
	Toplam		N	34	26	3	-	2
			%	100,00%	100,00%	100,00%	-	100,00%

$$X^2=29,880 \text{ sd}=15, p=.012$$

“Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili gelişen teknolojiler kapsamında bilgisayar programı yazılım yeterliklerimi geliştiriyorum.” (Madde 1) Maddesine verilen cevaplarla ilgili kay-kare analizi sonuçları incelendiğinde hizmet süresi değişkeninin verilen cevaplarla ilgili farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($X^2=29,880 \text{ sd}=15, p=.012$). Buna göre “tamamen katılıyorum” ve “katılıyorum” cevabını veren katılımcılardan bölümlerinde çalıştıkları toplam hizmet süresi bakımından 1-15 yıl deneyimi olan akademisyenlerin diğer gruplara göre öne çıktığı görülmektedir.

Tablo 46: Hizmet Süresi Değişkeniyle Madde 13'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

			Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
Hizmet Süresi	1-5	N	5	7	6	0	-
		%	31,20%	21,90%	37,50%	0,00%	-
	6-10	N	3	11	4	0	-
		%	18,80%	34,40%	25,00%	0,00%	-
	11-15	N	5	13	0	0	-
		%	31,20%	40,60%	0,00%	0,00%	-
	16-20	N	0	1	2	0	-
		%	0,00%	3,10%	12,50%	0,00%	-
	21-25	N	1	0	3	0	-
		%	6,20%	0,00%	18,80%	0,00%	-
	26-Üzeri	N	2	0	1	1	-
		%	12,50%	0,00%	6,20%	100,00%	-
	Toplam	N	16	32	16	1	-
		%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	-

$$X^2=35,885 \text{ sd}=15, p=.002$$

“Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı eğitimi sürecine dâhil edilebilen paradigmalardan olumlu yansımalarını yürüttüğüm derslerde gözlemliyorum.” (Madde 13) Maddesine verilen cevaplarla ilgili kay-kare analizi sonuçları incelendiğinde hizmet süresi değişkeninin verilen cevaplarla ilgili farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($X^2=35,885 \text{ sd}=15, p=.002$). Buna göre “katılıyorum” cevabını veren katılımcılardan bölümlerinde çalıştıkları toplam hizmet süresi bakımından 6-15 yıl deneyimi olan akademisyenlerin diğer gruplara göre öne çıktığı görülmektedir.

Tablo 47: Hizmet Süresi Değişkeniyle Madde 22’ e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

			Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Hizmet Süresi	1-5	N	7	8	1	0	2	
		%	53,80%	25,00%	11,10%	0,00%	66,70%	
	6-10	N	3	10	1	4	0	
		%	23,10%	31,20%	11,10%	50,00%	0,00%	
	11-15	N	3	9	3	3	0	
		%	23,10%	28,10%	33,30%	37,50%	0,00%	
	16-20	N	0	2	1	0	0	
		%	0,00%	6,20%	11,10%	0,00%	0,00%	
	21-25	N	0	2	0	1	1	
		%	0,00%	6,20%	0,00%	33,30%	12,50%	
	26-Üzeri	N	0	1	3	0	0	
		%	0,00%	3,10%	33,30%	0,00%	0,00%	
	Toplam		N	13	32	9	8	3
			%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

$$X^2=33,125 \text{ sd}=20, p=.033$$

“Tüketim kültürü ve postmodern pazarlama tekniklerine tasarım eğitiminde yer veriyorum.” (Madde 22) Maddesine verilen cevaplarla ilgili kay-kare analizi sonuçları incelendiğinde hizmet süresi değişkeninin verilen cevaplarla ilgili farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($X^2=33,125 \text{ sd}=20, p=.033$). Buna göre “katılıyorum” cevabını veren katılımcılardan bölümlerinde çalıştıkları toplam hizmet süresi bakımından 1-15 yıl deneyimi olan akademisyenlerin diğer gruplara göre öne çıktığı görülmektedir.

4.8.1.4. Fakülte Değişkeni

Tablo 48: Fakülte Değişkeniyle Madde 4'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

			Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Fakülte	İletişim Fakültesi	N	0	3	0	0	1	
		%	0,00%	10,30%	0,00%	0,00%	100,00%	
	Eğitim Fakültesi	N	5	8	2	1	0	
		%	20,80%	27,60%	22,20%	50,00%	0,00%	
	Güzel Sanatlar	N	16	16	4	1	0	
		%	66,70%	55,20%	44,40%	50,00%	0,00%	
	Sanat ve Tasarım	N	3	2	3	0	0	
		%	12,50%	6,90%	33,30%	0,00%	0,00%	
	Toplam		N	24	29	9	2	1
			%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

$$X^2=23,868 \text{ sd}=12, p=.021$$

“Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili ulusal yükseköğretim kurumlarının ve alanla ilgili bazı vakıf ve kurumların (GMK, Yahşibey vb.) haberlerini, etkinliklerini, yayımlarını vb. takip ediyorum.” (Madde 4) Maddesine verilen cevaplarla ilgili kay-kare analizi sonuçları incelendiğinde hizmet süresi değişkeninin verilen cevaplarla ilgili farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($X^2=23,868$ $sd=12$, $p=.021$). Buna göre “tamamen katılıyorum” ve “katılıyorum” cevabını veren katılımcılar arasından güzel sanat fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin diğer gruplara göre öne çıktığı görülmektedir.

Tablo 49: Fakülte Değişkeniyle Madde 5'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

			Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
Fakülte	İletişim Fakültesi	N	0	2	1	0	1
		%	0,00%	6,70%	14,30%	0,00%	100,00%
	Eğitim Fakültesi	N	5	10	0	1	0
		%	20,00%	33,30%	0,00%	50,00%	0,00%
	Güzel Sanatlar	N	16	16	4	1	0
		%	64,00%	53,30%	57,10%	50,00%	0,00%
	Sanat ve Tasarım	N	4	2	2	0	0
		%	16,00%	6,70%	28,60%	0,00%	0,00%
Toplam		N	25	30	7	2	1
		%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

$$X^2=24,174 \text{ sd}=12, p=.019$$

“Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili uluslararası eğitim kurumlarının haberlerini, etkinliklerini, yayınlarını vb. takip ediyorum.” (Madde 4) Maddesine verilen cevaplarla ilgili kay-kare analizi sonuçları incelendiğinde hizmet süresi değişkeninin verilen cevaplarla ilgili farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($X^2=24,174 \text{ sd}=12, p=.019$). Buna göre “tamamen katılıyorum” ve “katılıyorum” cevabını veren katılımcılar arasından güzel sanat fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin diğer gruplara göre öne çıktığı görülmektedir.

Tablo 50: Fakülte Değişkeniyle Madde 23'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

			Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	
Fakülte	İletişim Fakültesi	N	1	1	2	0	0	
		%	6,20%	3,00%	22,20%	0,00%	0,00%	
	Eğitim Fakültesi	N	3	5	5	1	2	
		%	18,80%	15,20%	55,60%	20,00%	100,00%	
	Güzel Sanatlar	N	10	21	2	4	0	
		%	62,50%	63,60%	22,20%	80,00%	0,00%	
	Sanat ve Tasarım	N	2	6	0	0	0	
		%	12,50%	18,20%	0,00%	0,00%	0,00%	
	Toplam		N	16	33	9	5	2
			%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

$$X^2=21,069 \text{ sd}=12, p=.049$$

“Derste grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili paradigmalara özgü geliştirdiğim bir tasarım eğitimi metodoloji uyguluyorum.” (Madde 23) Maddesine verilen cevaplarla ilgili kay-kare analizi sonuçları incelendiğinde hizmet süresi değişkeninin verilen cevaplarla ilgili farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($X^2=21,069$ $sd=12$, $p=.049$). Buna göre “tamamen katılıyorum” ve “katılıyorum” cevabını veren katılımcılar arasından güzel sanat fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin diğer gruplara göre öne çıktığı görülmektedir.

4.8.1.5. Bölüm Değişkeni

Tablo 51: Bölüm Değişkeniyle Madde 23'e Verilen Cevaplar Arasındaki Çapraz Tablo (Ki-Kare) Analiz Sonuçları

			Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
Bölüm	Grafik	N	5	6	3	0	0
		%	31,20%	18,20%	33,30%	0,00%	0,00%
	Grafik Tasarım	N	4	10	1	4	0
		%	25,00%	30,30%	11,10%	80,00%	0,00%
	Görsel İletişim Tasarımı	N	2	5	4	0	2
		%	12,50%	15,20%	44,40%	0,00%	100,00%
	Grafik ASD	N	5	12	1	1	0
		%	31,20%	36,40%	11,10%	20,00%	0,00%
Toplam		N	16	33	9	5	2
		%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

$$X^2=22,342 \text{ sd}=12, \text{ p}=.034$$

“Derste grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili paradigmalara özgü geliştirdiğim bir tasarım eğitimi metodoloji uyguluyorum.” (Madde 23) Maddesine verilen cevaplarla ilgili kay-kare analizi sonuçları incelendiğinde hizmet süresi değişkeninin verilen cevaplarla ilgili farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($X^2=22,342$ $sd=12$, $p=.034$). Buna göre “katılıyorum” cevabını veren katılımcılar arasından grafik anasanat dalı ve grafik tasarım bölümlerinde görev yapan akademisyenlerin diğer gruplara göre öne çıktığı görülmektedir.

SONUÇ

Değişen Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları'nı araştıran bu çalışma ile öncelikle grafik/görsel iletişim tasarımı alanında yaşanan terminoloji sorunu ele alınmıştır. 19. Yüzyılın sonlarından itibaren tüketim kültürünün ve 20. Yüzyıl modern sanat hareketlerinin ekseninde sanat ve tasarım alanında ortaya çıkan yeni paradigmalar ve bu paradigmaların bir getirisi olarak çağımızda grafik tasarım kavramı yerine görsel iletişim tasarımı adlandırmasının gerekliliği üzerine detaylı çalışmalar yapılmıştır.

Grafik/görsel iletişim tasarımı alan adında yaşanan terminoloji sorunu bu alanın eğitim ortamlarına da yansımıştır. Bu çalışma kapsamında Türkiye'de ve yurtdışında birçok üniversitede verilen grafik/görsel iletişim tasarımı eğitimi fakülte, bölüm ve dersler kapsamında incelenmiş ve detaylı olarak sunulmuştur.

Türkiye'de grafik/görsel iletişim tasarımı alanında çeşitli üniversitelerde eğitim veren öğretim elemanlarına bir anket uygulanmış ve öğretim elemanlarının alan hakkındaki fikirleri alınarak sonuçlar SPSS programı aracılığı ile analiz edilmiştir.

Yükseköğretim Kurumu'na bağlı çeşitli devlet ve vakıf üniversitelerinde sürdürülen görsel iletişim tasarımı eğitimiyle dersler, fakülteden fakülteye, bölümden bölüme farklılık göstermektedir. Bu dersler hem adlandırmalar açısından farklılık göstermekte hem de içerikleri bakımından tutarsızlık sergilemektedirler. (Bu durumun yurtdışındaki üniversitelerin ilgili fakültelerinde de aynı şekilde olduğu bulunmuştur). Güzel sanatlar fakülteleri, güzel sanatlar ve tasarım fakülteleri, güzel sanatlar tasarım ve mimarlık fakülteleri, sanat ve tasarım fakülteleri ya da iletişim fakültelerinde; grafik tasarım, grafik sanatlar, iletişim tasarımı, görsel iletişim tasarımı gibi adlandırmalar eşliğinde bölümler bulunmaktadır. Diğer taraftan yeni açılan fakültelerdeki bazı bölümler ise hala grafik tasarım ya da grafik adı altında eğitim vermektedir.

Entellektüel duyarlılığa sahip çok yönlü becerileri olan bir görsel iletişim tasarımcısı yetiştirmek üzere üniversitelerde verilen tasarım eğitimi programlarının revize edilmesi gerekliliği bu çalışma ile belirtilmiştir.

Çok yönlü, donanımlı, duyarlı, alanıyla ilgili görsel iletişime yönelik çeşitli ortamlarda karşılaştığı problemleri tespit edebilen ve onlara içeriğe, hedef kitlesine ve evrensel normlara uygun yaratıcı, işlevsel ve çevreci çözümler üretebilen görsel iletişim tasarımcılar yetiştirilmelidir. Bunun için akademik düzeyde eğitim veren tüm üniversitelerin öğretim programlarında, bölüm adları, ders adları ve içeriklerinde ciddi anlamda nitelikli ve planlı çalışma süreçleri gerçekleştirilmeli ve çeşitli paylaşımlar uzlaşım aracılığıyla yaygınlaştırılmalıdır.

Öncelikle teknolojinin ve tüketim algısının değişmesi ile tasarım alanında yenilikler meydana gelmiştir ve tasarım süreçlerine farklı duyular arası ifade şekilleri de dahil edilmiştir. Değişen paradigmanın etkisi ile tasarım eğitimi farklı bir boyut kazanmalıdır. Bu değişime zorlayan ekonomik, ekolojik, kültürel, teknolojik etmenler söz konusu olduğundan üniversitelerde sürdürülen lisans ve lisansüstü eğitimin de bölüm ve ders adları, içerikleri, derslerin yürütülme yöntemleri yaklaşık üç yılda bir gözden geçirilmeli ve gerekirse yeniden yapılandırılmalıdır. Ancak bu yapılandırılmalar sonucunda çağına ve yakın geleceğindeki gereksinimlerine cevap verebilen tasarımcılar yetiştirilebilecektir.

Çağın ve geleceğin gereksinimlerine cevap verebilen tasarımcılar yetiştirmek üzere verilecek eğitimde, ilgili alanlarda üniversiteye giriş için özel yetenek sınavı 2016 yılına kadar uygulanmaktayken 2016 yılında yeni alınan bir kararla görsel iletişim tasarımı bölümlerine öğrenci alımında özel yetenek sınavı Yüksek Öğretim Kurumu tarafından kaldırılmıştır. Bu karar neticesinde grafik tasarım kavramının görsel iletişim tasarımı kavramı ile yer değiştirilmesi öğretim elemanları tarafından istense de özel yetenek sınavı ile öğrenci alabilmek için bölüm adının güncellenmesi mümkün olmayacaktır. Ders içerikleri ve bölüm adlarının güncel olmayışını ve yaşanan terminoloji karmaşasını ortadan kaldırmak için öncelikle bu bölümlere öğrenci alımının grafik tasarım ile aynı olacak şekilde özel yetenek sınavları eşliğiyle olması gerekliliği bu tez kapsamında savunulmuştur.

Türkiye’de görsel iletişim tasarımı eğitimi yurtdışı örneklerine göre bazı farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar her kültürde farklılık gösteren

paradigmaların eşliğinde çeşitlenmektedir. Temelde yaşanılan problemlerden birisi Avrupa'yı eleştirel bir bakış açısından uzak olarak tekrar etme çabasıdır. Paradigmalar klrden kültüre farklılık gösterdiğine göre bu farklılıklara uygun metotlar geliştirmek gerekmektedir.

Görsel dil her toplumda farklı okunabilecek kadar esnektir. Her ülkenin kendi dili olduğu gibi kendisine özgü bir görsel dili de vardır. Ülkemizde bu sorunun üzülmesi için atılacak ilk adım üniversitelerde verilen lisans ve lisansüstü eğitimin toplumuna uygun biçimde ve aynı zamanda Avrupa standartlarına uygun olacak şekilde yeniden yapılandırılması yönünde olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Abbasi, M. (2007). The World Of A Techno Graphic Designer. *Neshan Magazine, 2007 Spring Issue*
- Adibi, F. (2007). Cold Sight: The Wounded Achille's Heel Of Iranian Graphic Design Education. *Neshan Magazine, 2007 Spring Issue*
- Adiloğlu, F. (2011). Visual Communication: Design Studio Education Through Working The Process. *Procedia - Social And Behavioaral Sciences* , 28 (1), 982-991.
- Ahıska, M.(1995). Medya, Küresellik ve Yerellik. *Toplum ve Bilim Dergisi*, Sayı 67, 6-25.
- Aitchison, J. (2006). *Basın İlanı Böyle Yapılır*. İstanbul: Okyanus Yayınları
- Alexandrov, V. V. & Gorsky, N. D. (1991). *From Humans To Computers*. London: World Scientific Publishing
- Almeida, C. D. (2009). The Rhetorical Genre İn Graphic Design: Its Relationship To Design Authorship And Implications To Design Education. *Journal Of Visual Literacy* , 28 (2), 186-198.
- Ambrose, G. & Harris, P. (2010). *Görsel İletişim Tasarım Sözlüğü*. İstanbul: Literatür Yayınları
- Ambrose, G. & Harris, P. (2012). *Grafik Tasarımın Temelleri*. İstanbul: Literatür Yayınları
- Ambrose, G. & Harris, P. (2013). *Grafik Tasarımda Dil Ve Yaklaşım*. İstanbul: Literatür Yayınları
- Argın, Ş. (1992). *Postmodern Yaşantı(lar), Medya ve Biz(ler)*. Birikim Yayınları
- Arı, G. S. (2009). Pozitivist ve Pozitivist Paradigmalar Çerçevesinde Metodoloji Tartışmalarının Yönetim Ve Pazarlama Alanına Yansımaları. *H.U. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 27, Sayı 1*
- Arıkan, A. (2008). *Grafik Tasarımda Görsel Algı*. Konya: Eğitim Akademi Yayınları.
- Armstrong, H. (2005). *Grafik Tasarım Kuramı*. İstanbul: Espas Yayınları.

- Armstrong, H. (2005). *Graphic Design Theory*. New York: Princeton Architectural Press
- Armutçu, E. (2006). *Eğitim Fakülteleri Grafik Tasarım Ana Sanat Atölyeleri Ders İçerikleri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Art Design & Communication in Higher Education Volume 3 Number 2.*
Art Education, Vol. 56, No. 1
- Artun, A. (2011). *Çağdaş Sanatın Örgütlenmesi*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Artun, A. (2011). *Sanat Manifestoları*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Atiker, E. (1998). *Modernizm ve Kitle Toplumu*. İstanbul: Vadi Yayıncılık, 1. Basım
- Balcı, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem Teknik Ve İlkeler*. Ankara: Pegem Akademi, 5. Baskı
- Barnard, M. (2002). *Sanat, tasarım ve Görsel Kültür*. İstanbul: Ütopya Yayınları
- Barrent, T. (2014). *Sanatı Eleştirmek, Günceli Anlamak*, Hayalperest Yayınevi
- Barthes, R. (1996). *Çağdaş Söylenler*. İstanbul: Metis Yayıncılık
- Baudrillard, J. (1992). *Revulation and the end of utopia*
- Baudrillard, J. (1995). *Sanat Komplosu*. İstanbul: İletişim Yayınları
- Baudrillard, J. (2005). *Simülakr ve Sümülasyon*. Ankara: Doğu Batı Yayınları
- Baudrillard, J. (2012). *Tüketim Toplumu*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Bauman, Z. (2003) *Yasa Korucular ile Yorumcular, Modernite, Postmodernite ve Entelektüel Üzerine*. İstanbul: Metis Yayınlar
- Bauman, Z. (2013) *Sosyolojik Düşünmek*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Becer, E. (2005). *İletişim Ve Grafik Tasarım*. Ankara: Dost Yayınları.
- Becer, E. (2007). *Modern Sanat Ve Yeni Tipografi*. Ankara: Dost Yayınları
- Bektaş, D. (1992). *Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Berman, D. B. (2009). *The Good Design*. California: Nancy Aldrich-Ruenzel.
- Bocock, R. (2005). *Tüketim*. Ankara: Dost Yayınları

- Bom, M. (2008). National Design Policy Improves Competitiveness. *Danish Centre For Design Research*
- Braha, D. & Maimon, O. (1997). The Design Process Properties Paradigms And Structure. *Ieee Transactions On Systems, Man, And Cybernetics—Part A: Systems And Humans, Vol. 27, No. 2*
- Bruinsma, M. (2011) *Iridescent Icoqrada Journal Of Design Research*. China: Fabrica
- Bulduk, B. (2010). The Relationship Of The Traditional Drawing Education With Technology And Graphic Design. *Procedia Social And Behavioral Sciences* , 2 (1), 2019-2023.
- Butler, J. E. (1995). *A Process For Effective Graphic Design Curriculum Development*. Unpublished Doctoral Thesis. University of Wisconsin-Madison, Wisconsin.
- Campell, E. (2009). Six Challenges For Design Education. *Rsa Design & Society*
- Can, Y. (2005). Toplumsal Yapı ve Değişme Kuramlarını Paradigma Temelli Bir Sınıflandırma Denemesi. *C. Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*
- Cataldo, J. (1966). Graphic Design And Visual Communication. *Art Education* , 19 (7), 40.
- Cebeci, S. (2002). *Bilimsel Araştırma Ve Yazma Teknikleri*. İstanbul: Alfa Yayınları
- Cevizci, A. (2010). *Paradigma Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Charlotte & Peter, F. (2011). *Design Of The 20. Century*. Köln: Taschen
- Cross, J. M. G. (2001). *Educating the visual imagination: Paradigm and process*. Unpublished doctoral thesis. The University of Texas, Dallas.
- Çelik, S. (2009). *Hazsal ve Faydacı Tüketim*. İstanbul: Derin Yayınevi
- Çubukçu, A. (2011). *Diyalektik Materyalizm*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın
- Dandavate, U. (2010). Making Design Education A Part Of The Indian National Agenda. *Pool Magazine, Issue 11*
- Dellaloğlu, B. (2007). *Frankfurt Okulu'nda*. İstanbul: Say Yayınları
- Edmund, F. (1976). Visual Literacy. *Journal of Aesthetic Education, Vol. 10, No. 3/4, Bicentennial Issue*
- Emmisson, M. & Smith, P. (2007). *Researching The Visual*. London:Sage Publications

- Er, A. (2009). Tasarım Teknoloji Ve İnovasyon. 8. *Teknoloji Ödülleri ve Kongresi*
- Ercan, F. (1998). *Toplumlar ve Ekonomiler*, İstanbul: Sarmal Yayınevi
- Erdoğan, İ. & Alemdar, K. (2011). *Kültür ve İletişim*. Ankara: Erk Yayıncılık
- Ergun, D. (2005). *Sosyoloji ve Eğitim*. Ankara: İmge Kitabevi
- Erinç, S. (2004). *Kültür Sanat Sanat Kültür*. Ankara: Ütopya sanat dizisi
- Erinç, S. (2004). *Sanatın Boyutları*. Ankara: Ütopya sanat dizisi
- Erkmen, B.(1992). Grafik Tarzlar. *Grafikerler Meslek Kuruluşu; Grafik Sanatlar Üzerine Yazılar, Sayı:52*
- Erkmen, N. (2009). “*Bauhaus ve Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi*”. *Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ertosun, A. (2006). *Türkiyedeki Grafik Tasarım Eğitimi ile Amerikadaki Grafik Tasarım Eğitiminin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, İzmir.
- Eryılmaz, F. (1993). *Kapitalizm ve Ulusal Ekonominin Dönüşümü*. İstanbul: Belge Yayınları
- Featherstone, M. (1996). *Postmodernizm ve Tüketim Kültürü*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Findelli, A., Broillet, D., Martin, S., Moineau, C., & Tarrago, R. (2008). Research Through Design And Transdisciplinarity: A Tentative Contribution To The Methodology Of Design Research. *Swiss Design Network Symposium*. Berne.
- Fishel, C. (2005). *How To Grow As A Graphic Designer*. New York: Allworth Press.
- Foster, H. (2012). *Tasarım ve Suç*. İstanbul: İletişim Yayınları
- Garfield, S. (2010). *Tam Benim Tipim*. İstanbul: Domingo Yayınları
- Giddens, A. (2001). *Siyaset Sosyoloji ve Toplumsal Teori*. İstanbul: Metis Yayıncılık
- Giddens, A. (2012). *Kapitalizm ve Modern Sosyal Teori*. İstanbul: İletişim Yayınları
- Gülsoy, T. (1999). *Reklam Terimleri ve Kavramları Sözlüğü*, İstanbul: Adam Yayınları
- Güneş, B. (2003). Paradigma Kavramı Işığında Bilimsel Devrimlerin Yapısı ve Bilim Savaşları: Cephelerdeki Fizikçilerden Thomas S. Kuhn ve Alan D. Sokal. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 1 (1), 23-44*.

- Hall, A. (2011). Experimental Design: Design Experimentation. *Massachusetts Institute Of Technology Design* , 27 (2), 17-26.
- Harland, R. (2010). *The Dimensions Of Graphic Design*. Massachusetts Institute Of Technology Press
- Harland, R. The Dimensions Of Graphic Design And Its Spheres Of Influence. *Massachusetts Institute Of Technology Design* , 27 (1), 21-34.
- Harvey, D. (1997). *Postmodernliğin Durumu*, İstanbul: Metis yayınları
- Hashimoto, M. (2005). *Sanatın Uyanışı*. İstanbul: Butik Yayıncılık
- Heller, S. (2005). *The Education Of A Graphic Designer* (2nd Edition Ed.). New York: Allworth Press.
- Heskett, J. (2002). *Design: A Very Short Instruction*. New York: Oxford University Press.
- Howard, W. A. & Hanson, Bridget, Marcus, Vlahos & Rudy, LLP, (2002). New Paradigms For Design Professionals – New Issues for Construction Lawyers.
- Huang, J. (1999). *Postsecondary Graphic Design Education in Taiwan Using Different Instructional Approaches*, Uniteds States: Umi
- Huxley, A. (2010). *Algı Kapıları*. Ankara: İmge Kitabevi
- Hünler, H. (1998). *Estetik'in Kısa Tarihi*. İstanbul: Paradigma Yayınları
- ICOGRADA (2000). Design Education Manifesto.
- ICOGRADA (2011). Design Education Manifesto.
- İncearık, M. (2012). *Grafik Tasarım Rehberi*. İstanbul: Kodlab Yayınları
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum Algı İletişim*. Ankara: Siyasal Kitabevi
- Jackson, I. (2008). Gestalt – A Learning Theory For Graphic Design Education. 27 (1), 63-69.
- Jameson, F. (2012). *Postmodernizm ya da Geç Kapitalizmin Kültürel Mantığı*. Ankara Birleşik Dağıtım Kitapevi
- Jefferson, M. (2005). *Breaking Into Graphic Design*. New York: Allworth Press.
- Jennifer, A. & Duncan, P. (...).Paradigms of Interaction and Design. *UCL Interaction Centre, University College London*
- Kahraman, H. (2007). *Kitle Kültürü Kitlelerin Afyonu*. İstanbul: Agora Kitaplığı

- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları
- Keskin, D. (2012). *Bitmeyen Sınavlar Yaşanmayan Hayatlar*. Ankara: Dipnot Yayınları
- Kırdar, Y. (2012). *Postmodern Pazarlama ve Tüketim Kültürü*. İstanbul: Moss Akademik Yayınevi
- Kitson, M. Computer Graphics İn Art-And-Design Education: The Problem Of Planning For Change. *Leonardo* , 25 (5), 541-547.
- Kovarzina, I. (2011). *Evoking Visual Imagination In Teaching Writing: Esl Students' Perspectives*. Unpublished doctoral thesis. The University of New Mexico, Albuquerque, New Mexico.
- Köseoğlu, F. (2013). *Bilim Eğitiminde Yapılandırıcı Paradigma*. Ankara: Pegem Yayınları
- Kuhn, T. (2014). *Bilimsel Devrimlerin Yapısı*. İstanbul: Kırmızı Yayınları
- Kuspit, D. (2006). *Sanatın Sonu*. İstanbul: Metis Yayınları, 1. Basım
- Kuş, E. (2007). Sosyal Bilim Metodolojisinde Paradigma Dönüşümü Ve Nitel Araştırma. *Türk Psikolojisi Yazıları*
- Lindström, L. (2011). The Multiple Faces Of Visual Arts Education. *International Journal Of Art & Design Education* , 30 (1), 7-17.
- Lynton, N. (1982). *Modern Sanatın Öyküsü*. İstanbul: Remzi Yayınevi
- Maden, S. (1989). *Ülkemizde Grafik Sanatının Dünü, Bugünü*. İstanbul: Mas Matbaacılık.
- Maigret, E. (2012). *Medya ve İletişim Sosyolojisi*. İstanbul: İletişim Yayınları
- Mattelard, A. (1995). *Beyin İgfal Şebekesi*. İstanbul: Ayrıntı yayınları
- Mazlum, S. (2006). *Masaüstü Yayıncılık*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Meyer, J. R. (2008). *Culture, Context, And Communication: Developing A Culturally Sensitive Curriculum İn Graphic Design Education*. Unpublished Master Thesis. Iowa State University, Ames, Iowa.
- Moore, A. (2006). *Schooling, Society And Curriculum*. New York: Routledge Publishing.
- Morelli, N. (...).Design in New Industrial Contexts Shifting Design Paradigms And Methodologies. *School of Architecture and Design Aalborg University*

- Morley, D. & Robins, K. (2011). *Kimlik Mekanları Küresel Medya, Elektronik Ortamlar ve Küresel Sınırlar*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Murdock, J. B. (2011). *Predictors Of Transitional Phase Success In Visual Communication Design Education*. Unpublished Master Thesis. Arizona State University, Arizona.
- Odabaşı, Y. (2004). *Postmodern Pazarlama, Tüketim ve Tüketici*. İstanbul: Mediacat
- Odabaşı, Y. (2006). *Tüketim Kültürü*. İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Orr, S. & Blythman, M. (2004.) *Textual And Visual Interfaces İn Art And Design Education*.
- Öğüt, V. & Çeğin, G. (2010). *Toplumsal Sınıfların İlişkisel Gerçekliği*. Ankara: Tan Kitabevi
- Özden, Y. (2005). *Eğitimde Yeni Değerler*. Ankara: Pegem A Yayınları
- Özmutlu, A. (2006). *Grafik Tasarım Atölye Derslerinde Afiş Konusunun Uygulama Ve Çözümleme Süreçlerinde Göstergibilimsel Çözümleme Yönteminin Kullanımı*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Samsun.
- Parker, S. (2008). *Social Animals: Tomorrow's Designers İn Today's World*. *Rsa Design & Society*
- Parsa, A.F. (...).İmgenin Gücü Ve Görsel Kültürün Yükselişi. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-Televizyon-Sinema Bölümü*
- Pizzacaro, S. (2008). *Teaching Research Methods For Design*. *Swiss Design Network Symposium*
- Plehanov, G. V. (1999). *Sosyalist Açından Toplum, Sanat, Eleştiri*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın
- Prentice, R. (2002). *Teaching Art And Design* (3rd Edition Ed.). New York: Continuum.
- Rice, D. (1989). *Museum And Visual Literacy*. *Journal of Aesthetic Education, Vol. 23, No. 4*
- Richter, R. (2007). *Sosyolojik Paradigmalar*. İstanbul: Küre Yayınları
- Romans, M. (2005). *Histories Of Art And Design Education: Collected Essay*. Portland, Oregon: Intellect.
- Schirato, T. & Webb, J. (2004). *Reading the Visual*. Australia: Allen&Unwin

- Segalini, A. (2007). Türkiye'de Grafik Tasarım. İzmir University Of Economics, Faculty Of Arts And Design
- Seyidoğlu, H. (2003). *Bilimsel Araştırma*. İstanbul: Güzemcan Yayınları
- Shaughnessy, A. (2005). *How To Be a Graphic Designer Without Losing Your Soul*. London: Laurence King Publishing.
- Simmel, G. (2003). *Modern Kültürde Çatışma*. İstanbul: İletişim Yayınları
- Smith, K. & Moriarty, G. B. (2005). *Visual Communication*. London: Lawrence Erlbaum Associates
- Solomon, M. (2006). *Tüketici Krallığının Fethi*. İstanbul: Kapital Medya
- Swanson, G. (1994). Graphic Design Education As A Liberal Art: Design And Knowledge İn The University And The "Real World". *Design* , 10 (1), 53-63.
- Tunalı, İ. (2002). *Sanat Ontolojisi*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Tunalı, İ. (2009). *Tasarım Felsefesi*. İstanbul: Yem Yayınları.
- Tunalı, İ. (2011). *Estetik Beğeni*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Turgut, E. (2013). *Grafik Dil ve Anlatım Biçimleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Türkdoğan, O. (2009). *Bilimsel Araştırma Metodolojisi*. İstanbul: Timaş Yayınları
- Twemlow, A. (2011). *Grafik Tasarım Ne İçindir*. İstanbul: Yem Yayınları.
- Uçar, T. F. (2004). *Görsel İletişim Ve Grafik Tasarım*. İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Wang, J. (2008). Visual Language in Visual Communication. *Asian Social Science* , 4 (8), 140-141.
- Warhol, A. (2011). *Andy Warhol Felsefesi*. İstanbul: Sel Yayıncılık
- Weill, A. (2009) *Grafik Tasarım*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Wong, W. (1993). *Principles Of Form And Design*. Canada: John Wiley & Sons. Inc.
- Yenawine, P. (2003). Jump Starting Visual Literacy : Thoughts On İmage Selection.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 7. Baskı.
- Yılmaz, M. (2009). *Sanatçıları Okumak yada Postmodern Söyleşiler*. Ankara: Ütopya Yayınları.

- Yılmaz, M. (2009). *Sanatın Felsefesi Felsefenin Sanatı*. Ankara: Ütopya Yayınları
- Yılmaz, M. (2012). *Sanatın Günceli Güncelin Sanatı*. Ankara: Ütopya Yayınları.
- Young, R. E. (2003). *An Action Research Inquiry: Adult Education Principles And Philosophies For Undergraduate Visual Communication Design Education*. Unpublished Master Thesis. St. Francis Xavier University, Antigonish, Nova Scotia.
- Yücebaş, Ç. (2006). *Grafik Tasarımında Görsel Bütünlük Oluşturmada Tipografi İle Görseller Arasındaki İlişki Ve Sanat Eğitimiindeki Yeri*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, İzmir.
- Yücel, H. (2013). *İmgeden Yoruma*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Ziss, A. (2009). *Gerçekliği Sanatsal Özümsemenin Bilimi Estetik*. İstanbul: Hayalbaz Kitap
- Zorlu, A. (2006). *Üretim ve Tüketim Teorileri*. Ankara: Global Yayınları

EKLER

EK 1 : Görsel İletişim Tasarımı ve Grafik Tasarımı Derslerini Yürüten Öğretim Elemanlarına Uygulanan Anket Örneği

Değerli Öğretim Elemanı;

Bu anketin amacı; “*Değişen Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları*” na yönelik bir araştırma için bilimsel bilgi toplamaktır. Bu ankette elde edilecek bilgiler yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır.

Araştırmanın bilimsel amacına ulaşması, ankete vereceğiniz samimi ve tarafsız cevaplara bağlıdır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölüm’de ankete katılanların kişisel bilgileri yer almaktadır. İkinci bölümde ise Görsel İletişim Tasarımı eğitimine ilişkin kişisel düşünceleriniz istenmektedir.

Aşağıdaki anket sorularını içtenlikle cevaplamanız araştırmanın güvenilirliği açısından önem taşımaktadır. Sağlayacağınız katkılar için teşekkür ederim.

Araştırmacı:

Arş. Gör. Selma KARAAHMET BALCI
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Resim – İş Eğitimi Anabilim Dalı

İletişim:

selmakarahmet@gmail.com
0 539 360 40 27

Danışman:

Doç. Dr. Ali TOMAK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi
Görsel İletişim Tasarımı Bölümü

I. BÖLÜM
ÖĞRETİM ELEMANLARINA YÖNELİK ANKET
(KİŞİSEL BİLGİLER)

1- Yaşınız

1. () 22 - 27
2. () 28 - 33
3. () 34 - 40
4. () 41 - 46
5. () 47 - 52
6. () 53 - 58
7. () 59 ve üzeri

2- Cinsiyetiniz

1. () Kadın
2. () Erkek

3- Akademik unvanınız

1. () Profesör
2. () Doçent
3. () Yardımcı Doçent
4. () Öğretim Görevlisi

4- Mesleki kıdeminiz

1. () 1 - 5
2. () 6 - 10
3. () 11 - 15
4. () 16 - 20
5. () 21 - 25
6. () 26 ve üzeri

5- Bölümünüzde çalıştığınız toplam hizmet süresi

1. () 1 - 5
2. () 6 - 10
3. () 11 - 15
4. () 16 - 20
5. () 21 - 25
6. () 26 ve üzeri

6- Fakülteniz

1. () Güzel Sanatlar Fakültesi
2. () Sanat ve Tasarım Fakültesi
3. () Güzel Sanatlar Mimarlık ve Tasarım Fakültesi
4. () Eğitim Fakültesi

7- Bölümünüz / Anasanat Dalınız

1. () Grafik
2. () Grafik Tasarım
3. () Görsel İletişim Tasarımı
4. () Grafik ASD

II. BÖLÜM

Lütfen her ifadeyi dikkatlice okuyup size uygun olan seçeneği (X) işareti ile işaretleyiniz. İşaretlenmemiş madde bırakmayınız.	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili gelişen teknolojiler kapsamında bilgisayar programı yazılım yeterliklerimi geliştiriyorum.	()	()	()	()	()
2- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili yürüttüğüm derslerin içeriklerini niteliksel açıdan güncelliyorum.	()	()	()	()	()
3- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili bölüm ders içeriklerinin günümüze ve yakın geleceğe uygun olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
4- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili ulusal yükseköğretim kurumlarının ve alanla ilgili bazı vakıf ve kurumların (GMK, Yahşibey vb.) haberlerini, etkinliklerini, yayınlarını vb. takip ediyorum.	()	()	()	()	()
5- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili uluslararası eğitim kurumlarının haberlerini, etkinliklerini, yayınlarını vb. takip ediyorum.	()	()	()	()	()
6- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili uluslararası eğitim kurumlarının haberlerini, etkinliklerini, yayınlarını öğrencilerimle paylaşıyorum.	()	()	()	()	()
7- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı müfredatları tasarım paradigma değişimlerine duyarlıdır.	()	()	()	()	()
8- Evrensellik kavramı gibi sosyal alanda gelişen paradigmlar görsel iletişim tasarımı eğitimi de etkilemektedir.	()	()	()	()	()
9- Bilişim teknolojisi ve sosyal medya ile kolay erişilebilirlik gibi teknolojik alanda gelişen paradigmlar görsel iletişim tasarımı eğitimi de etkilemektedir.	()	()	()	()	()
10- Değişen tüketim alışkanlıklarının etkisi ile ekonomik alanda gelişen paradigmlar görsel iletişim tasarımı eğitimi de etkilemektedir.	()	()	()	()	()
11- Sürdürülebilirlik kavramı gibi ekolojik alanda gelişen paradigmlar görsel iletişim tasarımı eğitimi de etkilemektedir	()	()	()	()	()
12- Mobilizasyon, kolektivizm ve esneklik gibi endüstriyel alanda gelişen paradigmlar görsel iletişim tasarımı eğitimi de etkilemektedir.	()	()	()	()	()
13- Grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı eğitimi sürecine dâhil edilebilen paradigmların olumlu yansımalarını yürüttüğüm derslerde gözlemliyorum.	()	()	()	()	()
14- Öğretim üyesi arkadaşlarım grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili paradigmları tasarım eğitimi sürecine dâhil ediyor.	()	()	()	()	()
15- Lisansüstü öğrenci adaylarıyla birlikteliğimizde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında değişen paradigmların farkında olup olmadıklarını önemsiyoruz.	()	()	()	()	()
16- Gelişen süreç içinde grafik tasarım alanında güçlü izler bırakan Gestalt algı teorisi paradigmasına tasarım eğitimi programımda yer vermiyorum.	()	()	()	()	()

17- Gelişen süreç içinde grafik tasarım alanında güçlü izler bırakan Less is more (minimalizm) paradigmasına tasarım eğitimi programımda yer vermiyorum.	() () () () ()
18- Gelişen süreç içinde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında güçlü izler bırakan İsviçre Tasarım Okulu ve Eğitimi paradigmasına tasarım eğitimi programımda yer vermiyorum.	() () () () ()
19- Gelişen süreç içinde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında güçlü izler bırakan postmodernizm paradigmasına tasarım eğitimi programımda yer vermiyorum.	() () () () ()
20- Bölüm öğretim üyesi arkadaşlarımla birlikte bir takım paradigmaları ve paradigma değişimlerini göz ardı etmeden bir tasarım eğitimi metodolojisi uyguluyoruz.	() () () () ()
21- Değişen paradigmlar ekseninde gerilla ve viral reklam gibi uygulamalara tasarım eğitiminde yer vermiyorum.	() () () () ()
22- Tüketim kültürü ve postmodern pazarlama tekniklerine tasarım eğitiminde yer veriyorum.	() () () () ()
23- Derste grafik tasarım / görsel iletişim tasarımıyla ilgili paradigmalara özgü geliştirdiğim bir tasarım eğitimi metodoloji uyguluyorum.	() () () () ()
24- Gelişen süreç içinde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında güçlü izler bırakan Uluslararası Tipografik Stil ve New York Okulu paradigmalarına tasarım eğitimi programımda yer vermiyorum.	() () () () ()
25- Gelişen süreç içinde grafik tasarım / görsel iletişim tasarımı alanında güçlü izler bırakan Bauhaus Okulu paradigmalarına tasarım eğitimi programımda yer vermiyorum.	() () () () ()

Grafik Tasarım / Görsel İletişim Tasarımı eğitimi ile ilgili eklemek / belirtmek istediğiniz kişisel görüş ve önerileriniz nelerdir?

EK 2: Anket Uygulamak İçin İzin Dilekçesi

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda Doktora öğrencisi olarak hazırladığım **“Değişen Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans Ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları”** konulu tez için **EK 2**'de belirtilen üniversitelerde Görsel İletişim Tasarımı / Grafik Tasarım derslerini yürüten öğretim elemanlarına yönelik anket uygulaması yapmak istiyorum.

Araştırmam için örneklem olarak belirlediğim ekli listede belirtilen üniversitelere bağlı bölümlerin anabilim dallarında söz konusu anket uygulamasını 20.07.2014 - 10.09.2014 tarihleri arasında yapabilmem için ilgili üniversite rektörlüklerinden gerekli iznin alınması için gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim. 01.07.2014

Selma KARAAHMET

EK:

- EK 1:** Öğretim elemanlarına uygulanacak 3 adet anket örneği.
- EK 2:** Anket uygulanacak üniversite, bölüm ve anabilim dalları listesi.
- EK 4:** Tez önerisi.
- EK 5:** Tez önerisinin kabul edildiğine ilişkin enstitü kararı.

EK 3: Tez Danışmanı Doç. Dr. Ali Tomak'ın Anabilim Dalı Başkanlığına İlettiği İzin Dilekçesi

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda 11250087 nolu Doktora öğrencisi olan ve tez danışmanlığımı yaptığım Selma KARAAHMET'in, "*Değişen Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans Ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları*" konulu tezi için **EK 2**'de belirtilen üniversitelerde Görsel İletişim Tasarımı / Grafik Tasarım derslerini yürüten öğretim elemanlarına yönelik anket uygulaması yapmak istemektedir. Araştırmasını tamamlayabilmesi için ilgili üniversite rektörlüklerinden gerekli izni alabilmesi konusunda gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim. 01.07.2014

Doç. Dr. Ali TOMAK

EK 4: Öğretim Elemanlarına Yönelik Uygulanan Anketin Gerçekleştirileceği Üniversitelerin Listesi

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda Doktora öğrencisi olarak hazırladığım *“Değişen Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans Ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları”* konulu tezim için anket uygulaması yapmak istediğim üniversite ve bölüm adları aşağıdaki gibidir.

- 1. Beykent Üniversitesi**
Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü
- 2. Bilkent Üniversitesi**
Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Grafik Bölümü
- 3. Doğu Üniversitesi**
Sanat ve Tasarım Fakültesi Grafik Tasarım Bölüm
- 4. Dokuz Eylül Üniversitesi**
 - Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü
 - Buca Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü
- 5. Eskişehir Anadolu Üniversitesi**
Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölüm
Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü
- 6. Gazi Üniversitesi**
Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü
- 7. Hacettepe Üniversitesi**
Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü
- 8. Işık Üniversitesi**
Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik
- 9. Kadir Has Üniversitesi**
Sanat ve Tasarım Fakültesi Grafik Tasarım Bölümü

10. Marmara Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü
Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü

11. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarım Bölümü

12. Muğla Sıktı Kocaman Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü

13. Yeditepe Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarımı Bölümü

14. Maltepe Üniversitesi

İletişim Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü

15. Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü

16. Akdeniz Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü

17. Sabancı Üniversitesi

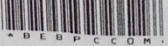
İstanbul Sanat Ve Sosyal Bilimler Fakültesi Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı

18. Sakarya Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü

EK 5: Anket Uygulanacak Üniversitelerin Bazılarından Alınan İzin Belgeleri

 T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

26081
29.09.2014

Sayı : 30579404/044/
Konu : Anket çalışması hk.

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğü 16/09/2014 tarihli ve 5722 sayılı yazı

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı doktora öğrencisi Selma KARAAHMET'in "**Değişen Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları**" konulu anketini kendisi tarafından yürütülmesi koşuluyla uygulaması uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi arz ederim.

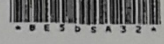
Prof.Dr. Musa EKEN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

*ilgiliye bilgi verildi
30.09.2014
S. D. D. M.*

Evrakı Doğrulamak İçin : http://193.140.253.232/envision.Sorgula/Validate_Doc.aspx?V=BEBPCC0M

Genel Sekreterlik Rektörlük Binası Esentepe Kampüsü 54187 Serdivan SAKARYA
Tel:0264 295 5021 Faks:0264 295 5031
E-Posta :genelskrt@sakarya.edu.tr Elektronik Ağ :www.genelskrt.sakarya.edu.tr

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 11793128-730.08.03-
Konu : Anketler

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı)

İlgi : 22.09.2014 tarih ve 17311665-302.14.08/97812 sayılı yazımız.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı doktora öğrencisi Selma KARAAHMET'in "Değişen Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları" konulu doktora tezi kapsamında hazırladığı anketini Fakültemiz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretim elemanlarına uygulama isteği Bölüm Başkanlığı görüşü doğrultusunda Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Hayati AKYOL
Dekan

* B E N E F 3 D K B E *

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 92973236-730.08.03-
Konu : Anketler (Selma KARAAHMET)

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı)

İlgi : 22/09/2014 tarihli ve 17311665-302.14.08- 97812 sayılı yazı,

İlgi yazı ile izni istenilen, Selma KARAAHMET'in Fakültemiz Görsel İletişim
Tasarımı Bölümünde yapmak istediği Anket uygulaması Dekanlığımızca uygun görülmüştür.
Bilgilerinize gereğini arz ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Alev KURU
Dekan

T.C
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : 49933177-755.02.01/[117]. 5722
Konu : Selma KARAAHMET'in Anket
İzni

16.09/2014

IŞIK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
İSTANBUL

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı doktora öğrencisi Selma KARAAHMET'in "Değişen Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları" konulu tezi kapsamında hazırladığı anketini, Üniversitenizin ilgili Fakültelerinde Görsel İletişim Tasarımı / Grafik Tasarım derslerini yürüten öğretim elemanlarına uygulayabilmesi hususunda gereğini arz ederim.

Prof.Dr.Mahmut AYDIN
Rektör a.

Rektör Yardımcısı
IŞIK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
YAZI İŞLERİ VE GENEL EVRAK
MÜDÜRLÜĞÜ

EKLER:

- 1-Doktora Tez Önerisi (14 Syf)
- 2-Anket Örneği (4 Syf)

DAĞITIM:

- Beykent Üniversitesi Rektörlüğüne
(Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü)
- Bilkent Üniversitesi Rektörlüğüne
(Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Grafik Bölümü)
- Doğuş Üniversitesi Rektörlüğüne
(Sanat ve Tasarım Fakültesi Grafik Tasarım Bölümü)

GRT Başkanı

GIT Bölüm Başkanlığına

Tarih	26 Eylül 2014
Yazı No	2014 / 615
Gönderen Makam/Kişi	GSE
Ünvan	Cevabım için Müsveddeyi Hazırlayınız
İstenen İş/Bölüm	Bana Bir Kopyasını Gönderiniz
Beyan	İnceleyip Bilgi Veriniz
İnceleme	Yeniden Düzenleyiniz
İnceleyip Gereğini Yapınız	Düşünceleriniz
Gereğini Yapınız	Birimlere Dağıtınız
Tarih	26 Eylül 2014
İmza	

GELEN EVRAK

Tarih: 01.10.2014

Sayı: 051/682

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğü 55139
Kurupelit/SAMSUN
Telefon : (0362)3121919/7223
e-posta :

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Genel Sekreterlik
Faks : (0 362) 4576091
Elektronik Ağ : www.omu.edu.tr

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

SAYI : 99975262.900/ 3026
KONU : Selma KARAAHMET'in anket izni.

13 Kasım 2014

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İLGİ: 29.09.2014 tarih ve 47855647/044 sayılı yazınız.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı doktora öğrencisi Selma KARAAHMET'in tezi kapsamında hazırladığı anket ile ilgili yazınız Fakültemiz Grafik Bölüm Başkanlığı'na iletilmiş olup; ilgili bölümdeki öğretim elemanlarının iş yoğunluğu nedeniyle anketleri doldurması mümkün olmamıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Halil YOLERİ
Dekan

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : 49933177-044/[117].5977
Konu : Anket Çalışması Hk.

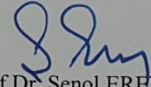
02.10/2014

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İLGİ : 08.09.2014 tarih ve 425 sayılı yazınız.

Sakarya Üniversitesi Rektörlüğünden alınan 24.09.2014 tarih ve 11508 sayılı yazı ile Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı doktora öğrencisi Selma KARAAHMET' in "Değişen Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları" konulu anketini kendisi tarafından yürütülmesi koşuluyla uygulamasının uygun görüldüğü bildirilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Şenol EREN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EK: 1

T.C. ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ	
TARİHİ:	09.10.2014
SAYI:	1344
Konu:	Özel Kalem
İzlenim:	Apiti Anabilim Dalına gönderelim

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğü 55139
Kurupelit/SAMSUN
Telefon : (0362)3121919/7223
e-posta :

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Genel Sekreterlik
Faks : (0 362) 4576091
Elektronik Ağ : www.omu.edu.tr

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

26081
29.09.2014

Sayı : 30579404/044/
Konu : Anket çalışması hk.

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğü 16/09/2014 tarihli ve 5722 sayılı yazı

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı doktora öğrencisi Selma KARAAHMET'in "**Değişen Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları**" konulu anketini kendisi tarafından yürütülmesi koşuluyla uygulaması uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi arz ederim.

Prof.Dr. Musa EKEN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

*ilgiliye bilgi verildi
30.09.2014
E. K.*

dy -

Evrakı Doğrulamak İçin : http://193.140.253.232/envision.Sorgula/Validate_Doc.aspx?V=BEBPCC0M

Genel Sekreterlik Rektörlük Binası Esentepe Kampüsü 54187 Serdivan SAKARYA
Tel:0264 295 5021 Faks:0264 295 5031
E-Posta :genelskrt@sakarya.edu.tr Elektronik Ağ :www.genelskrt.sakarya.edu.tr

212) 533 65 32 F: +90 212 533 65 15
.has.edu.tr

KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ
Rektörlüğü

27347
15.10.2014

23370156-015986

13 Ekim 2014

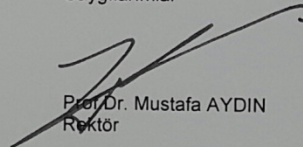
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi: 16.09.2014 tarihli 5722 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı doktora öğrencisi Selma Karaahmet'in doktora tezi kapsamında hazırladığı anket, Üniversitemiz Görsel İletişim Tasarımı/Grafik Tasarım derslerini yürüten öğretim elemanlarına uygulanmış olup ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi arz ve rica ederim.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Mustafa AYDIN
Rektör

Ek : 3 adet anket formu

23370156-015986
13 Ekim 2014

T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ

3209F,
01.12.-

SAYI : 21568116-6300/7540
KONU : Anket İzni Hk.

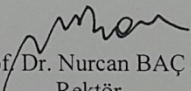
25 Kasım 2014

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi: 16/09/2014 tarih 49933177-755.02.01/117.5722 sayılı yazınız.

İlgi yazınıza istinaden Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı doktora öğrencisi Selma KARAAHMET'in "Değişim Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları" konulu tezi kapsamında hazırladığı anketini Üniversitemiz İletişim Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü öğretim elemanlarına uygulanabilmesi talebiniz Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ve rica ederim.

Prof. Dr. Nurcan BAÇ
Rektör

İlgi
03
anica

Yeditepe Üniversitesi, 26 Ağustos Yerleşimi, Kayışdağı Caddesi 34755 Ataşehir - İSTANBUL
Tel: (0216) 578 00 00 Faks: (0216) 578 02 99
www.yeditepe.edu.tr

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

28611
27.10.2014

Sayı: 28677689-044.00.00.00-2714/14139
Konu: Anketler

22/10/2014

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi: 16.09.2014 tarih ve 5722 sayılı ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ yazısı

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Doktora öğrencisi Selma KARAAHMET'in "Değişen Paradigmalar Ekseninde Görsel İletişim Tasarımının Lisans ve Lisansüstü Eğitim Programlarına Yansımaları" konulu tez çalışması kapsamında hazırladığı anketin Üniversitemizin ilgili fakültelerinde uygulanması Rektörlüğümüze uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-İmzalıdır

Prof.Dr. Yusuf Ziya ERDİL
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır.

22 Ekim 2014

Özer ÇİFTÇİOĞLU
V.H.K.i.

-İlgi: D.İ. 7.
(Gonca)

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre elektronik imza ile imzalanmıştır. Doğrulama Kodu: 428504-332393 <http://bks.mu.edu.tr>

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı 48000 Kötekli/MUĞLA
Tel: 0(252)2111251 Faks: 0(252)2111264 E-posta: ogr-is@mu.edu.tr <http://www.oidb.mu.edu.tr>

ÖZGEÇMİŞ

Selma Karaahmet Balcı 16.05.1986 tarihinde Samsun'da doğdu. Samsun Anadolu Meslek Lisesi Grafik Tasarım Bölümünü derece ile bitirdikten sonra Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü'nden 2008 yılında mezun oldu. Lisans Öğreniminin üçüncü yılında iki dönem boyunca Fransa Ecole Nationale d'Art de Bourges'da Erasmus Öğrencisi olarak öğrenim gördü. 2011 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans programını bitirdi. Mezuniyetinden bu yana araştırma görevlisi olarak görev yapan Selma Karaahmet, birçok karma ve kişisel sergi ile de sanatsal faaliyetlerine devam etmekle beraber iyi derecede İngilizce ve Fransızca bilmektedir. Temel ilgi alanları, görsel iletişim tasarımı, sanat eğitimi ve görsel kültür konularıdır.

İletişim Bilgileri

E mail : selmakaraahmet@gmail.com

Telefon : 0539 360 40 27

Kazanılan Ödüller, Teşvikler

2015 Yılı'nda Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin en yüksek akademik teşvik puanı alan Araştırma Görevlisi seçilmiştir.

Bildiriler / Yayınlar

- International Scientific Conference "Society, Integration, Education - S1e2015" e '**Perceptions Of Prospective Teachers On Posters With Social Themes**' başlıklı **makale** ile katılım. Mayıs, 2015, Rezekne/Letonya
- The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science dergisi 2015 bahar sayısında '**Sanat Eğitimi Alan Bireylerde**

Estetik Algı Oluşturmak İçin Görsel Kültür Eğitiminin Gerekliği' başlıklı **makale** yayınlanması.

- Intcess15- International Conference On Education And Social Sciences '**The Necessity of Visual Culture Training To Develop Aesthetic Perception on Individuals Who Takes Art Training**' başlıklı **bildiri** ile katılımı. Şubat 2015, İstanbul.
- 53. International Conference on Interdisciplinary Research in Education 2014'e '**Çocuk Resimleri Ve Popüler Kültür İlişkisi**' başlıklı **bildiri** ile katılım. Kasım 2014, Milano/ İtalya.
- V. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'ne '**Popüler Kültürün Görsel Sanatlar Dersine Olası Yansımaları**' başlıklı **bildiri** ile katılım. 2013, Çanakkale
- V. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'ne '**Görsel Sanatlar Dersinde Değer Kazanımı**' başlıklı **bildiri** ile katılım. 2013, Çanakkale.
- Marmara Üniversitesi Uluslar Arası Eğitim Bilimleri Kongresi'ne '**İlköğretim Birinci Kademe Görsel Sanatlar Dersini Yürüten Öğretmenlerin Öğrenciler Üzerinde Görsel Okuryazarlık Düzeylerine Etkisi**' başlıklı **bildiri** ile katılım. 2012, İstanbul.
- II. Ulusal Güzel Sanatlar Eğitimi Sempozyumu'na '**İşitme Engelliler İlköğretim Okullarında Görsel Sanatlar Dersinin Verimliliğini Artırmak İçin Empati Becerilerinin Kullanımı**' başlıklı **bildiri** ile katılım. 2010, Çanakkale.

Sergiler

- 2015, Rezekne Augstskola **Kişisel Poster Tasarımı Sergisi** 22 – 29 Mayıs 2015, Letonya.
- 2016, '**Büyük Efes Sanat Günleri**' Karma Sergi, İzmir

- 2016, ‘**Karadeniz Bölgesi GSF/STF Fakülteleri ve GSE Bölümleri Karma Sergi**’, Ordu Üniversitesi, Ordu.
- 2016, ‘**Canik Belediyesi 8 Mart Dünya Kadınlar Günü Etkinlikleri**’ Karma Sergi, Canik Belediyesi Kültür Merkezi, Samsun.
- 2015, ‘**Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim- İş Öğretmenliği Bölümü Öğretim Elemanları Karma Sergisi**’, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sergi Salonu, Samsun.
- 2015, ‘**Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim- İş Öğretmenliği Bölümü Öğretim Elemanları Karma Sergisi**’, Pera Sanat Akademisi Sergi Salonu, Samsun.
- 2014, Anadolu Üniversitesi, Anadolu Uluslararası Sanat Eğitimi Sempozyumu kapsamında düzenlenen **Uluslararası Katılımlı-Jürili Karma Sergi** 14 – 16 Mayıs 2014, Eskişehir.
- 2014, Doğu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi, ‘**Çocuk Evlilikleri Afiş Tasarım Yarışması**’ kapsamında düzenlenen Uluslararası Katılımlı Karma Sergi Nisan 2014, İstanbul.
- 2014, Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi “**Kadın Gözüyle Erkek-Erkek Gözüyle Kadın**” Ulusal Katılımlı-Jürili Karma Sergi 07 – 23 Mart 2014, Antalya.
- 2013 **Avustralian Graphic Design Association** üyeliği
- 2013, ‘**6th United Designs, International Biennial Design Exhibition**’, University of Missouri Gallery FAB, 22 Ağustos- 14 Ekim, St. Louis / USA.
- 2013, Akademik Sergi, **Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Akademisyenleri Karma Sergi**, Poppy Gallery, 20 Mayıs- 20 Haziran, İstanbul.

- 2013: ‘**21st International Biennial Of Humour And Satire In The Arts/Ibhsa/GABROVO**’ Sergileme, 18 Mayıs- 30 Ekim, Gabrovo/ Bulgaristan
- 2011, Samsun Sempozyumu kapsamında **Öğretim Elemanları Karma Resim Sergisi**, OMÜ Kongre ve Kültür Merkezi, 13-16 Ekim 2011, Samsun.
- 2011, Ondokuz Mayıs Üniversitesi **Öğretim Elemanları Karma Resim Sergisi**, Ünye Ticaret Borsası, 29 Ekim- 5 Kasım 2011, Ünye/Ordu.
- 2009 , ‘**Woman Rights In The Mediterranean Area**’ Konulu Karma Fotoğraf Sergisi, İspanya/ Madrid
- 2009, ‘**Öteki**’ Konulu Karma Sergi Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlık Fuayesi, Samsun
- 2006-2007; Ecole Nationale d’art de Bourges Üniversitesi **4 Adet Karma Sergi** (Enstelasyon, Özgün Baskı, Fotoğraf ve Resim) , Fransa / Bourges